

HRVATSKI VOJNIK



Broj 445 • 11. travnja 2014. • Izlazi od 1991. • www.hrvatski-vojnik.hr

BESPLATNI PRIMJERAK

EUR 2,10
CAD 3,00
AUD 3,30
USA 2,00
CHF 3,50
SLO EUR 1,80
SEK 17,00
NOK 17,00
DKK 15,50
GBP 1,30

Sretan Uskrs!

KONFERENCIJA "PET GODINA HRVATSKE U NATO SAVEZU"

RAZGOVOR

general zbora
Jean-Paul Paloméros,
vrhovni saveznički zapovjednik
za transformaciju

GORDANA GARAŠIĆ • PRVA ŽENA S GENERALSKIM ČINOM U OSRH

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X 0 1 5 1 4
9 771330500003
Barcode

- 22 VIJESTI IZ OSRH**
Blagoslovljena kapela Ivana Pavla II.
- 24 NATO NOVOSTI**
Ulaskom u NATO Hrvatskoj je osigurano dulje razdoblje mira, sigurnosti i stabilnosti
- 26 NOVOSTI IZ VOJNE TEHNIKE**
Velika norveška narudžba
- 30 NOVA ORUŽJA**
Lasersko oružje (II. dio)

- 35 VOJNA TEHNIKA**
Tajna strojnica Browning
- 41 NOVE TEHNOLOGIJE**
Katalizator razvoja i istraživanja
- 48 MULTIMEDIJA**
Pametni monitori iz AOC-a
- 50 DUHOVNOST**
Bog ljubi - Prepustiti se da budemo voljeni ovisi o nama



Poštovani djelatnici MORH-a, poštovani pripadnici OSRH,

u povodu najvećeg kršćanskog blagdana Uskrsa želim vama i vašim obiteljima obilje radosti, zdravlja i uspjeha.

U razdoblju koje je za nama ulagali ste napore kako bi naš sustav u potpunosti odgovorio na sve zahtjeve koji su se pred njega postavili. Pokazali ste svojim radom da, unatoč poteškoćama u kojima se nalazimo, uvijek postoje rješenja. Vjerujem kako ćete i dalje u vašem odgovornom radu, pronaći dodatne motive za nove iskorake i nove uspjeha.

Ovom se prigodom s osobitom zahvalnošću prisjećam svih naših prijatelja koji su svoje životne ugradili u naše pobjede i u našu slobodu.

Poštovane pripadnice i pripadnici našega ministarstva i Oružanih snaga, želim da smisao Uskrsa pronađe pravo mjesto u vašem životu i da ostvarite sve svoje profesionalne i osobne ciljeve.

MINISTAR OBRANE
Ante Kotromanović

Poštovani vojnici, mornari, dočasnici, časnici, generali i admirali, pripadnici Oružanih snaga Republike Hrvatske u operacijama i misijama potpore miru, kadeti, državni službenici i namještenici, pripadnici Ministarstva obrane i Oružanih snaga Republike Hrvatske,

upućujem vam iskrene čestitke u povodu najvećeg kršćanskog blagdana - Uskrsnuća Isusova!

Uskrs je vrijeme u kojem do izražaja dolazi ljubav i žrtva za bližnjega. Ljudskost, toplina, odlučnost, optimizam i požrtvovnost su istinske vrijednosti koje su uvijek obilježavale hrvatskog vojnika. Upravo je ove vrijednosti potrebno razvijati i sačuvati.

Iznimno sam ponosan na pripadnike Oružanih snaga Republike Hrvatske u zemlji i svijetu koji su prepoznati kao dobri vojnici i pouzdani partneri u misijama i operacijama potpore miru te u savezničkim zapovjedništvinama. U očekivanju Uskrsa s posebnim poštovanjem prisjećamo se svih onih koji su svoje živote ugradili u mir i slobodu Lijepe Naše za miran i sretan život svih građana Republike Hrvatske.

U sklopu priprema za dolazeće uskrsnje Svetjelo i pobjedu dobrog, razmišljajmo o poticajima za nadolazeće vrijeme koje nam daje snaga poruke Uskrsa. U tom duhu želim vam miran i sretan Uskrs ispunjen zdravljem, vjerom i radošću.

S osobitim poštovanjem,

NAČELNIK GS OSRH
general zbora dr. sc. Drago Lovrić

KONFERENCIJA "PET GODINA HRVATSKE U NATO SAVEZU"

HRVATSKA -

"**U KRATKOM SMO RAZDOBLJU, OD VELIKE I BROJNE VOJSKE, DOBILI SU-VREMENE ORUŽANE SNAGE, ČIJU SU PROFESIONALNOST I OSPOSOBLJE-NOST POTVRDILI NAŠI SAVEZNICI I PARTNERI U BROJnim MEĐUNAROD-NIM OPERACIJAMA**", ISTAKNUO JE NAČELNIK GS OSRH GENERAL ZBORA DRAGO LOVRIĆ. "VELIKA JE ČAST BITI ZEMLJA PARTNER I SAVEZNICA HRVATSKE U NATO-u. OVO JE DOISTA POVIESNA PRILIKA, NE SAMO ZA HRVATSKU VEĆ I ZA NATO KAO I ZA CIJELU EUROATLANTSku ZAJEDNI-CU", KAZAO JE AMERIČKI VELEPOSLANIK KENNETH MERTEN TE DODAO DA JE NATO POSLJEDNJIH GODINA ZBOG HRVATSKOG ČLANSTVA POSTAO SNAŽNIJI, POSEBICE NA MJESTIMA KAO ŠTO SU KOSOVU I AFGANISTAN..."

Dvodnevna prigodna konferencija "Pet godina Hrvatske u NATO savezu", u organizaciji Ministarstva obrane i Atlantskog vijeća Hrvatske, održana je 1. i 2. travnja na Hrvatskom vojnom učilištu u Zagrebu. "U kratkom smo razdoblju, od velike i brojne vojske, dobili suvremene oružane snage, čiju su profesionalnost i sposobnost potvrđili naši saveznici i partneri u brojnim međunarodnim operacijama", istaknuo je načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Drago Lovrić na otvorenju konferencije te je tom prigodom naglasio i iznimnu važnost regionalne suradnje sa zemljama jugoistočne, ali i srednje Europe.

Peta KOSTANJŠAK, snimili Tomislav BRANDT, Josip KOPI



Načelnik GS-a OSRH general zbor Drago Lovrić na otvorenju konferencije naglasio je iznimnu važnost regionalne suradnje sa zemljama jugoistočne, ali i srednje Europe



Američki veleposlanik Kenneth Merten uz čestitke u povodu pete obljetnice, istaknuo je kako je velika čast biti zemlja partner i saveznica Hrvatske u NATO-u



Na konferenciji su, među ostalim, sudjelovali veleposlanik SAD-a u Hrvatskoj Kenneth Merten, predsjednik Atlantskog vijeća Hrvatske profesor Radovan Vukadinović, savjetnik predsjednika RH za obranu Zlatko Gareljić, predstavnici ministarstava vanjskih poslova iz Hrvatske i regije te znanstvenici i gospodarstvenici. Američki veleposlanik, uz čestitke u povodu pete obljetnice, istaknuo je kako je velika čast biti zemlja partner i saveznica Hrvatske u NATO-u.

"Ovo je doista povijesna prilika, ne samo za Hrvatsku, već i za NATO savez, kao i za cijelu euroatlantsku zajednicu," kazao je Merten i dodao da je NATO posljednjih godina zbog hrvatskog članstva postao snažniji, posebice na mjestima kao što su Kosovo i Afganistan.

"U ovih pet godina punopravnog članstva hrvatske Oružane snage dale su svoj značajan doprinos, a Hrvatska se razvila u punopravnog partnera u čitavom nizu operacija

diljem svijeta. Danas pred Hrvatskom stoji daljnja intenzivna suradnja u organizaciji te zauzimanje ravnopravnog mesta s ostalim članicama, ali i aktivnosti da se naše bliže okruženje jednog dana također nađe u Savezu", rekao je profesor Radovan Vukadinović u svom obraćanju na otvorenju konferencije. Na svečanosti je prikazan film "Pet godina članstva RH u NATO-u" u produkciji Samostalne službe za odnose s javnošću i izdavaštvo, a u sklopu

svečanog programa nastupila je i Klapa Hrvatske ratne mornarice "Sveti Juraj".

UGLEDNI CIVILNI I VOJNI STRUČNJACI NA PANEL-DISKUSIJI

Prema programu konferencije, prva na rasporedu bila je panel-diskusija na temu "Hrvatska integracija u NATO i sudjelovanje u operacijama potpore miru", u kojoj su sudjelovali ugledni stručnjaci iz civilnog i vojnog područja. Komodor Marile

PUNOPRAVNI PARTNER I ODGOVORNA ČLANICA



U sklopu konferencije održana je panel-diskusija na temu "Hrvatska integracija u NATO i sudjelovanje u operacijama potpore miru", u kojoj su sudjelovali ugledni stručnjaci iz civilnog i vojnog područja



KONFERENCIJA "PET GODINA HRVATSKE U NATO SAVEZU"



Stančić, načelnik Uprave za planiranje GS OSRH, nazočnima je opisao hrvatski put prema članstvu u NATO-u, integracijski proces i dostizanje potrebnih sposobnosti te predstavio vojnu dimenziju hrvatskog članstva u Savezu, koji je u prošloj godini doživio promjene u zapovjednoj strukturi. U toj novoj strukturi Hrvatska je dobila 18 plus jedno mjesto.

"Kao punopravna članica, zajedno s ostalim članicama, sudjelujemo u razvijanju aktuelnih inicijativa, a to su Pametna obrana, Inicijativa povezanih snaga te rad na postizanju ciljeva sposobnosti", pojasnio je komodor. Ove ciljeve, kojih ima ukupno 50, Hrvatska je dobila 2013. godine. Kako je naveo komodor, dio sposobnosti koje Hrvatska treba razviti tijekom određenog razdoblja ne može razviti sama, već su joj, baš kao i drugim zemljama, potrebne određene inicijative. Jedna od njih je Pametna obrana, koja znači optimalno iskorištavanje dostupnih sredstava kako bi članice u potpunosti razvile svoje sposobnosti i Hrvatska trenutno sudjeluje u deset projekata Pametne obrane. Što se pak tiče Inicijative povezanih snaga (Connected Forces Initiative), riječ je o svojevrsnoj nadogradnji Pametne obrane, a implementacijom povezanih snaga želi se poboljšati učinkovitost u tzv. post-ISAF fazi, odnosno nakon završetka opsežne operacije u Afganistanu.

Savjetnik predsjednika za obranu Zlatko Gareljić naglasio je da je Hrvatska odgovorna članica NATO saveza i nastaviti će to biti. "Između ostalog, to je prepoznatljivo i vidljivo po podacima o sudjelovanju naših postrojbi, pripadnica i pripadnika naših Oružanih snaga, u operacijama potpore miru pod vodstvom NATO saveza. Europske unije, ali i Ujedinjenih naroda. Dosad je više od 6500 naših pripadnika sudjelova-

U sklopu konferencije svoje je mjesto pronašla i prezentacija hrvatske vojne industrije, a na panel-diskusiji raspravljaljao se i o prednostima koje je članstvo u NATO-u donijelo našim proizvođačima

Ulazak u NATO je, među ostalim, uz kodificiranje hrvatske vojne opreme, omogućio hrvatskim proizvođačima sudjelovanje na NATO-ovim natječajima, a time utjecao na razvoj kvalitete i ubrzao proces proizvodnje

lo u 23 operacije i misije diljem svijeta", istaknuo je Gareljić. Brigadni general Ivica Olujić, načelnik Uprave za logistiku Glavnog stožera OSRH, u sklopu panela je održao prezentaciju sudjelovanja hrvatskih snaga u operacijama diljem svijeta.

Profesor Vukadinović u izlaganju je posebno izdvojio činjenicu da se NATO danas suočava s novim izazovima, a kriza u Ukrajini stigla je kao svojevrsna pokazatelj da Savez mora potražiti nove sadržaje, promisliti što nakon izlaska iz Afganistana te mora snažnije istaknuti dimenziju euroatlantizma. "Mi smo, kao relativno mala država, svakako ponosni što smo u NATO-u jer svaka država članica, bez obzira na veličinu, daje svoj doprinos. Hrvatska treba sudjelovati u okviru svojih mogućnosti i davati doprinos organizaciji koja nam je otvorila put u Europsku uniju", zaključio je Vukadinović. Dodao je i da NATO treba biti inkluzivna, a ne ekskluzivna organizacija, odnosno organizacija koja će potencijalnim članicama, a prije svega zemljama iz našeg okruženja, otvoriti vrata kada ispune preuvjette za punopravno članstvo. Na temu ulaska novih

članica u Savez održana je posebna panel-diskusija pod nazivom "Proširenje NATO-a i Zapadni Balkan".

PREZENTACIJA HRVATSKE VOJNE INDUSTRIE

U sklopu konferencije svoje je mjesto pronašla i prezentacija hrvatske vojne industrije, a na panel-diskusiji raspravljaljao se i o prednostima koje je članstvo u NATO-u donijelo našim proizvođačima. Patrik Stupin, kao tajnik Zajednice proizvođača vojne industrije Hrvatska u HGK-u, u prezentaciji je pokazao da u hrvatskoj vojnoj industriji posluje otprilike 100 tvrtki koje zapošljavaju ukupno 3000 ljudi. Njihova godišnja proizvodnja vrijedna je 300 milijuna eura, a izvoz na godišnjoj razini 100 milijuna eura. Hrvatski se proizvodi uglavnom izvoze u Sjedinjene Države, zemlje EU-a, zemlje Perzijskog zaljeva te neke zemlje Latinske Amerike. Ulazak u NATO je, među ostalim, uz kodificiranje hrvatske vojne opreme, omogućio hrvatskim proizvođačima sudjelovanje na NATO-ovim natječajima, a time utjecao na razvoj kvalitete i ubrzao proces proizvodnje.

"Od ulaska u NATO naša vojna industrija radi punim kapacitetom, bilježe se rekordi i imamo punu zaposlenost", zaključio je Alojzije Šestan iz tvrtke Šestan-Busch, koja se bavi proizvodnjom i remontom antibalističkih kacišta. On je svoje izjave potkrjepio činjenicom da je njegova podružnica u Njemačkoj, koja se bavi remontom kacišta, dobila na remont deset tisuća kacišta iz zemalja članica NATO-a. Među prepoznatljivim hrvatskim proizvodima bili su još izdvojeni poluautomatski pištolj tipa HS, jurišna puška VHS-2, snajperske puške, bacač granata, vojna vozila, odjeća i obuća, komunikacijska oprema i slično. ■





KONFERENCIJA U HRVATSKOM SABORU

U Hrvatskom saboru 31. ožujka održana je Konferencija u povodu pete obljetnice ulaska Republike Hrvatske u NATO. Na konferenciji su bili predsjednici Republike, Sabora i Vlade, Ivo Josipović, Josip Leko i Zoran Milanović koji su tom prigodom istaknuli da se NATO savez ne zasniva samo na vojnoj suradnji, nego i na političkoj, te sve više i na temeljnim vrijednostima demokracije. Da bi pristupila u NATO, Hrvatska je morala pokazati da poštuje temeljni standarde i vrijednosti poput zaštite ljudskih prava, vladavine prava i pravne države, kao i da je njezino ponašanje predvidljivo, istaknuto je na svečanosti u Saboru. U sklopu Konferencije održana su i dva panela "RH i NATO – od pristupanja do danas", te "RH i NATO – pogled u budućnost" na kojima su govorili prva potpredsjednica Vlade i ministrica vanjskih i europskih poslova Vesna Pusić, ministar obrane Ante Kotromanović, načelnik Glavnog stožera Oružanih snaga general Drago Lovrić, pomoćnica glavnog tajnika NATO-a Kolinda Grabar Kitarović, bivši veleposlanici Hrvatske pri NATO-u,



Hrvatska se pristupanjem u NATO pridružila euro-atlantskoj obitelji kojoj je odvijek pripadala, istaknula je pomoćnica glavnog tajnika NATO-a Kolinda Grabar Kitarović...

Davor Božinović i Igor Pokaz, te sadašnji stalni predstavnik RH pri NATO-u Boris Grigić, kao i voditelj Izaslanstva Hrvatskog sabora pri Parlamentarnoj skupštini NATO-a Boris Blažeković. Ministar obrane Ante Kotromanović istaknuo je da su ulazak u NATO i pobjeda u Domovinskom ratu najznačajnije odredili i afirmirali ulogu hrvatskih Oružanih snaga.

"Ovo je pet godina dobrih iskustava u NATO-u. Obrambene reforme napravili smo dubinski, usvojili smo standarde i norme, podigli spremnost Hrvatske vojske na veću razinu, sustav obučavanja je potpuno drugačiji nego prije. Dobili smo velika iskustva iz operacija i vrlo smo zadovoljni s tim. Mi smo mala članica, ali imamo svoj stav, svoj glas koji se čuje u Bruxellesu i u

NATO-u i pokazali smo da smo pouzdan partner", zaključio je Kotromanović. Kolinda Grabar Kitarović je istaknula da se Hrvatska pristupanjem u NATO pridružila euroatlantskoj obitelji kojoj je odvijek pripadala. Također se osvrnula na najnoviju kruz na istoku Europe. "NATO ulazi u novu fazu gdje će očito razvoj tehnologije i borba protiv rastućih prijetnji sigurnosti biti sve važnija. Sve bitnije će biti raditi zajednički pa mi je dragو da se Hrvatska uključila u nekoliko multinacionalnih projekata, u jednom preuzeila i vodstvo i mislim da je ovih pet godina bilo iznimno korisno ne samo za Hrvatsku nego i za NATO", zaključila je Grabar Kitarović. Visoki američki dužnosnik Matthew Mark Horn koji je u Kongresu snažno zagovarao pristup Hrvatske u NATO, zahvalio je Hrvatskoj na angažmanu u misiji ISAF-a u Afganistanu i poručio da je nezamislivo to što je Hrvatska postigla u jednom desetljeću. "Hrvatska je blistavi primjer drugima koji žele stupiti u NATO", zaključio je Horn. ■


RAZGOVOR

Hrvatska daje puni doprinos I OSLOONAC JE

general zbora

Jean-Paul Paloméros,
vrhovni saveznički
zapovjednik za
transformaciju



Ponosan sam što ste članica NATO-a i Europske unije i NATO-ov oslonac u regiji. Vrlo je dobro što se primjećuje utjecaj Hrvatske na zemlje iz regije i to dobro funkcioniра... Želio bih čestitati Hrvatskoj i njezinim Oružanim snagama na pet pa i više godina napora i na velikom postignuću. Najvidljiviji je dokaz tome sudjelovanje u Afganistanu te mnogim drugim aktivnostima...

Vrhovni saveznički zapovjednik za transformaciju, general zbora Jean-Paul Paloméros, boravio je 31. ožujka u Zagrebu, gdje je u ime NATO-a bio na svečanosti primopredaje zastave kojom je hrvatski Nacionalni razmjestiti komunikacijski modul (DCM) postao dio strukture snaga NATO-a. Riječ je o specijalističkoj postrojbi veze koja čini okosnicu operativnog komunikacijskog sustava NATO-a za zapovjedanje tijekom operacija. General Paloméros pohvalio je hrvatsku spremnost, a posebice sudjelovanje u NATO-ovu programu Pametne obrane, što je dodatno istaknuo i u razgovoru za Hrvatski vojnik.

Hrvatska je obilježila petu obljetnicu članstva u NATO-u. Kako biste ocijenili interoperabilnost, kompatibilnost i transformaciju koju su Hrvatska i njezine Oružane snage prošle u tom razdoblju?

Prije svega želio bih čestitati Hrvatskoj i njezinim Oružanim snagama na pet pa i više godina napora i na velikom postignuću. Najvidljiviji je dokaz tome sudjelovanje u Afganistanu te mnogim drugim aktivnostima. Hrvatska i njezine Oružane snage su na dobrom putu transformacije, iako ima još dosta toga odraditi jer taj proces nikada nije do kraja gotov. S velikim zadovoljstvom suradujem s hrvatskim časnicima u Savezničkom zapovjedništvu za transformaciju.

Koncept Pametne obrane prihvatala je i Hrvatska. Koliko je taj koncept uspješan i kakav je napredak ostalih zemalja u tom pogledu?

Moramo se suočiti s realnošću i reći da je pred nama mnogo izazova, uključujući i smanjenje proračuna za obranu, tako da svi zajedno moramo

Peta KOSTANJŠAK, snimio Tomislav BRANDT, prijevod Dubravka MARIĆ

Pametnoj obrani SAVEZA U REGIJI



raditi razboritije. To iziskuje dosta vremena, volje i razmjene ideja. Imamo više od 80 zajedničkih projekata i sa svima sam vrlo zadovoljan. Hrvatska daje svoj puni doprinos kao vodeća zemlja projektu Pametne obrane koja se odnosi na protuzračnu obranu u regiji, uz to podupire skupinu za združenu logističku potporu te niz drugih. Ono što želimo naglasiti jest da se projekti provode i da ćemo ih u budućnosti morati provoditi. Jedan od uspešnijih projekata Pametne obrane je bilo značajno povećanje raspoloživosti helikoptera u Afganistanu, a ostali projekti odnose se na obuku i logistiku. Pametna obrana je način promišljanja – na koji način ćemo nešto kvalitetnije zajedno učiniti te kako ćemo suradivati na višenacionalnoj razini i smatram kako će ona biti sve aktualnija. Pritom treba imati i strpljenja jer to traži vremena, a ima dosta pitanja koja treba riješiti, no uvjeren sam da ćemo u tome biti uspješni.

Što biste nam mogli reći o Inicijativi povezanih snaga (Connected Forces Initiative) i njezinim glavnim ciljevima?

Smatram da je Inicijativa povezanih snaga najperspektivnija inicijativa u NATO-u, budući da je usmjerena na ljudje. Sastoji se u tome da se prijašnje "naučene lekcije" iz

Afganistana ili iz područja drugih operacija, nastoje uvrstiti u izobrazbu i obuku našega osoblja. Inicijativa povezanih snaga povezuje osoblje, naučene lekcije i pridonosi kvalitetnjem zajedničkom radu. Zbog toga smo koncentrirani na razmjenu iskustava u izobrazbi, umrežavanje obučnih središta kao i na vježbe. Organizira se sve više multinacionalnih vježbi, sa sve većim udjelom pojedinih članica, u čemu i Hrvatska sve više sudjeluje. Značajna je u tom okviru 2015. godina, kada je planirana velika vježba u okviru Povezanih snaga, gdje će članice davati značajan nacionalni doprinos, a koja će otvoriti vrata Inicijativi ubuduće. Drago mi je da se NATO usredotočuje na ljudski resurs, u čemu je zapravo vrijednost naših snaga.

Što nam možete reći o suradnji NATO-a i Europske unije, prije svega, mislim na suradnju Vojnog osoblja EU-a i Savezničkog zapovjedništva za transformaciju?

Moramo spomenuti da vezu između Europske unije i Sjevernoatlantskog saveza čine 22 zemlje zajedničke objema organizacija. Nije riječ o jednom partnerstvu, već o 22 zemlje koje sjede u oba foruma. Ukratko bih to objasnio tako da ono što je dobro za EU također je dobro i za NATO i

Inicijativa povezanih snaga povezuje osoblje, naučene lekcije i pridonosi kvalitetnjem zajedničkom radu. Zbog toga smo koncentrirani na razmjenu iskustava u izobrazbi, umrežavanje obučnih središta kao i na vježbe. Organizira se sve više multinacionalnih vježbi, sa sve većim udjelom pojedinih članica, u čemu i Hrvatska sve više sudjeluje. Značajna je u tom okviru 2015. godina, kada je planirana velika vježba u okviru Povezanih snaga, gdje će članice davati značajan nacionalni doprinos, a koja će otvoriti vrata Inicijativi ubuduće

obratno. To je temelj. Preostaje nam pokušati sagledati kako ih povezati i na koji način razvijati sposobnosti, jer Savez mora biti izbalansiran s obje strane Atlantika. Američki partner potiče europske zemlje na preuzimanje više odgovornosti, moramo zajednički raditi na zadaćama i tu suradnja NATO-a i EU-a dolazi posebno do izražaja. Da budem precizniji, na sastanku Sjevernoatlantskog vijeća zaključeno je kako NATO i EU moraju više raditi i surađivati. Siguran sam da će to biti tema i na samitu u Walesu jer ima još dosta mesta za napredak.

Što nam možete reći o projektu protubalističke obrane (BMD – Ballistic Missile Defence). U kakvom je trenutačno stanju taj projekt?

Na samitu u Lisabonu i Chicagu izrečena je obveza zaštite naših snaga i teritorija. U tom okviru prvi Aegis nosači su upućeni u Španjolsku, a radimo i na unapređenju sustava vođenja i zapovijedanja kao bitnih stavki u učinkovitoj obrani od balističkih projektila. To je problem kojim ćemo se također morati pozabaviti, u skladu s prijetnjama i to ćemo prilagoditi, no smatram da se stvari odvijaju u dobrom smjeru.

Sudjelovali ste u operacijama u BiH i poznajete regiju. Hrvatska je, može se reći, preuzeala vodeću ulogu u regiji i funkcioniра kao povoznica NATO-a i članica Partnersvta za mir. Što mislite o tome?

U pravu ste, sudjelovaao sam ovde u operacijama, prije dvadeset godina, kada se nije ni naslućivalo da bi Hrvatska jednoga dana mogla pristupiti NATO-u. Osvjedočio sam se da zemlja ima potencijal, bio sam u Zagrebu i Splitu, a potom upućen u Bosnu i Hercegovinu. Ponosan sam što ste članica NATO-a i Europske unije i NATO-ov oslonac u regiji. Vrlo je dobro što se primjećuje utjecaj Hrvatske prema svim ovim zemljama i to dobro funkcionira. To je vrlo ohrabrujuće budući da prostor Balkana pripada i NATO sferi i dio je europskog teritorija, ali i naslijeda i kulture. Stoga je presudno to što smo uspjeli zemlje iz ovog područja približiti EU-i i NATO-u, a možda jednog dana i uvesti i njih. ■



Petra KOSTANJŠAK, snimio Josip KOPI

"Ovo je iznimna čast za mene i za Oružane snage jer smo, nakon 11 godina sudjelovanja u operaciji ISAF, prvi put dobili priliku postaviti osobu na generalsko mjesto i to kao savjetnika zapovjednika u donošenju odluka u pogledu rodne ravnopravnosti", izjavila je brigadna generalica Gordana Garašić koja će u Afganistanu ostati do kraja 2014...

GORDANA GARAŠIĆ

PRVA ŽENA S GENERALSKIM ČINOM U OSRH



ŽENE U OSRH

Od 27 generala – 1 žena s privremenim činom
Od 189 brigadira/kapetana bojnog broda – 7 žena
Od 576 pukovnika/kapetana fregate – 59 žena
Od 737 bojnika/kapetana korvete – 124 žene
Od 827 satnika/poručnika bojnog broda – 110 žena
Od 943 natporučnika/poručnika fregate – 189 žena
Od 469 poručnika/poručnika korvete – 77 žena

Oružane snage Republike Hrvatske dobine su prvu hrvatsku generalicu Gordani Garašić, koja je odlukom predsjednika RH i vrhovnog zapovjednika OSRH Ivo Josipovića, dobila privremeni čin brigadne generalice za potrebe obavljanja generalske dužnosti savjetnice zapovjednika za rodna pitanja u operaciji ISAF. Tim povodom su ministar obrane Ante Kotromanović i načelnik Glavnog stožera, general zbora Drago Lovrić, predstavili generalicu Garašić na konferenciji za medije održanoj 4. travnja u Ministarstvu obrane.

"Ovo je naša Gordana Garašić, prva žena na generalskom mjestu u Oružanim snagama RH i prva žena na generalskom mjestu u operaciji ISAF, gdje će biti sa-

vjetnica zapovjednika za rodna pitanja", tim je riječima ministar Kotromanović predstavio generalicu i dodao da je riječ o vrlo zahtjevnoj dužnosti na kojoj će Garašić provesti devet mjeseci. Ministar je također istaknuo da se u OSRH na voditeljskim i zapovjednim dužnostima nalazi šest posto žena, dok je u Ministarstvu obrane na najvišim dužnostima oko 40 posto žena pa je Hrvatska u tom pogledu u samom vrhu među članicama NATO-a. Načelnik Glavnog stožera OSRH general zbora Drago Lovrić čestitao je Gordani Garašić na promaknuću. "Oružane snage spadaju u svega nekoliko zemalja članica NATO-a koje imaju ženu za generalicu, a to je pokazatelj da su Oružane snage tom pitanju po-

priliku postaviti osobu na generalsko mjesto i to kao savjetnika zapovjednika u donošenju odluka u pogledu rodne ravnopravnosti", izjavila je Garašić koja će u Afganistanu ostati do kraja 2014. odnosno do završetka operacije ISAF. "Uvodnjem savjetnika za rodna pitanja NATO želi ojačati svijest i dodatno raditi na obuci afganistanskih snaga sigurnosti i njihovih predstavnika vlasti da su žene ravnopravni dio društva i mogu raditi u vojsci i policiji", zaključila je Garašić.

Na pitanje novinara koji je bio rjezin motiv za ulazak u vojsku Garašić je kazala kako je Domovinski rat presudio odabiru njezine karijere. Što se tiče broja žena u Oružanim snagama, generalica smatra da uvijek može bolje, ali je zadovoljna da se sve više mladih žena javlja za služenje dragovoljnog roka jer to znači kako Oružane snage imaju dobre standarde. Inače, u djelatnom vojnom sastavu Oružanih snaga trenutačno ima 1491 žena odnosno 9,5 posto. ■



Peta KOSTANJŠAK, snimio Tomislav BRANDT

SEMINAR "UPRAVLJANJE LJUDSKIM RESURSIMA U MORH-U I OSRH-U"

Seminar "Upravljanje ljudskim resursima u Ministarstvu obrane i Oružanim snagama Republike Hrvatske" održan je 29. i 30. ožujka u Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski". Na otvorenju seminara bili su ministar obrane Ante Kotromanović, zamjenica ministra Višnja Tafra, načelnik Glavnog stožera OSRH, general zbora Drago Lovrić, i drugi uzvanici.

"Ovo je mjesto za razmjenu mišljenja i želimo pokušati riješiti sve postojeće probleme. Zato želimo da ovdje kažete što mislite kako bismo pronašli način da radimo bolje", rekao je u svom obraćanju ministar Kotromanović i istaknuo da će zaključci ovog seminara biti iznimno važni za budući rad. General Lovrić naglasio je da upravo od upravljanja osobljem zavisi kako ćemo izgraditi izgraditi naše Oružane snage. "Nadam se da će se na ovom seminaru raspravljati o svim mogućim neobičnostima koje se primjenjuju u praksi te pokazati

postoje li zakonske odredbe koje koče daljnji razvoj", zaključio je general.

"Seminar je prije svega zamišljen za međusobnu edukaciju te za razmjenu iskustava i problema koje imamo, a s ciljem boljeg upravljanja ljudskim resursima," rekla je pomoćnica ministra obrane Sunčana Vukelić i službeno otvorila seminar, prvi ovakve vrste, na kojem je sudjelovalo 180 ljudi. Seminar je zamišljen kao pomoć djelatnicima MORH-a i OSRH-a u primjeni novina koje donose novi Zakon o službi i podzakonski propisi. Tijekom dva dana održavale su se radionice koje obuhvaćaju cijeli niz tema - od prijma osoblja, izobrazbe i profesionalnog razvoja, promaknuća, materijalnih prava, zdravstvene, tjelesne i psihološke potpore, stambenog zbrinjavanja pa sve do prestanka službe. Sudionici su radom u tematskim skupinama dobili odgovore na sva pitanja, a aktivna rasprava trebala je otkriti postoje li određeni problemi s

primjenom propisa u praksi. Nakon izvješća radnih skupina, MORH i OSRH napravit će detaljnu analizu kako bi primjena svih zakona i propisa što bolje mogla funkcionirati i u praksi. Isti seminar trebao bi se održati krajem godine u vojnoj luci Lora u Splitu. ■



PRIMOPREDAJA ZASTAVE

Svečanost primopredaje zastave kojom hrvatski Nacionalni razmjestivi komunikacijski modul (DCM), postaje dio strukture NATO snaga održana je 31. ožujka ispred sjedišta Ministarstva obrane RH u Zagrebu. Na svečanosti su bili načelnik Glavnog stožera, general zbora Drago Lovrić, te vrhovni savjetnički zapovjednik za transformaciju, general zbora Jean-Paul Paloméros i zapovjednik NATO CIS skupine (komunikacijsko-informacijski sustavi) general Thomas Franz, u ime NATO saveza. General Lovrić istaknuo je kako primopredaja zastave ima simboliku i veliko značenje jer je prije pet godina Republika Hrvatska pristupila NATO savezu, a danas NATO simbolički pristupa Hrvatskoj. "Danas i sutra Republika Hrvatska slavi pet godina članstva u NATO-u, a prije mjesec dana obilježili smo jedanaest godina sudjelovanja hrvatskih Oružanih snaga

u vodećoj NATO-ovoј operaciji ISAF", naglasio je general Lovrić. General Paloméros je pohvalio hrvatsku spremnost, pogotovo sudjelovanje u NATO-ovu programu Pametne obrane. "Sasvim sam siguran da možemo uspijeti u svemu ako djelujemo zajedno", naglasio je general Paloméros.

General Thomas Franz istaknuo je važnost hrvatskog članstva u NATO savezu.

Nacionalni razmjestivi komuni-

kacijski modul je specijalistička postrojba veze (razine satnije) koja čini okosnicu operativnog komunikacijskog sustava NATO-a za zapovjedanje tijekom operacija koje provodi NATO.

Zadaća im je osigurati komunikacije operativnog zapovjednog mjesa prema strateškom zapovjedniku te prema neposredno podređenim zapovjednicima u operaciji pod vodstvom Saveza. Hrvatski DCM ustrojava se u Hr-

vatskoj kopnenoj vojsci, u 1. bojni Pukovniji veze. U njegov sastav ulaze jedan časnici i 55 dočasnika, a bit će smješten u vojarni "Pukovnik Marko Živković" na Plesu. Inicijalna sposobnost hrvatskog nacionalnog razmjestivog komunikacijskog modula izgradit će se do kraja 2014. godine, a dostizanje pune operativne sposobnosti očekuje se do kraja 2017. godine. U povodu primopredaje zastave HRV DCM-u, ministar obrane Ante Kotromanović je 31. ožujka održao sastanak s izaslanstvom NATO Zapovjedništva za transformacije. Zahvalio je generalu Palomérosu na dolasku, istaknuvši kako je ovo veliki dan za Republiku Hrvatsku zbog obilježavanja pete obljetnice ulaska u NATO savez. MORH provodi brojne obrambene reforme kojima je cilj povećavanje spremnosti Oružanih snaga RH, istaknuo je ministar Kotromanović. ■

Foto: Tomislav Brandt



23. OBLJETNICA AKCIJE PLITVICE

Napisala i snimila Leida PARLOV



Prošle su 23 godine od pogibije Josipa Jovića, prve žrtve Domovinskog rata. Bilo je to na Uskrs 31. ožujka 1991. u akciji Plitvice koja je u hrvatskoj povijesti upamćena kao Krvavi Uskrs. Događaj na Krvavi Uskrs bio je jedan u nizu još težih događaja koji su uslijedili, ali se od ostalih izdvaja jer je upravo tada poginuo Josip Jović iz Aržana, prvi hrvatski redarstvenik...

SJEĆANJE I POČAST PRVOJ ZRTVI DOMOVINSKOG RATA

Na Komemorativnom skupu na Plitvicama i ove, kao i prethodnih godina, okupili su se Josipova obitelj, prijatelji, njegovi suborci. Josipovi suborci iz baze ATJ Lučko iz Zagreba dovezli su se biciklima, pripadnici specijalne postrojbe policije Grom trčali su cijelu noć iz Karlovca, a pripadnici Udruge hrvatskih dragovoljaca Domovinskog rata Rab tri su dana pješačili s Raba.

Spomen na prvu žrtvu Domovinskog rata polaganjem vijenaca podno Spomen-obilježja odala su i brojna izaslanstva, među kojima izaslanstvo predsjednika Republike, Sabora i Vlade RH, Ravnateljstva policije, Oružanih snaga, Koordinacije udrugica iz Domovinskog rata Ličko-senjske i Split-sko-dalmatinske županije, općine Plitvička jezera i druga. Paljenjem svijeća prvi su put ove godine počast Josipu Joviću odali učenici osnovne i srednje škole iz Korenice i Mukinje.

Prisjećajući se događaja na Krvavi Uskrs, predsjednik Udruge ATJ Lučko 90 Mladen Grgić, je kazao kako je to bio početak nečega što će na kraju dovesti do pobjede i osamostaljenja Republike Hrvatske. "Tad smo doista bili jedno jer smo imali srce i cilj. Ali često u životu samo srce nije dovoljno. Josipova žrtva, kao nagovještaj svih kasnije poginulih, nestalih i ranjenih naših suboraca, bila je zalog sigurne pobjede." Izaslanik predsjednika Hrvatskog sabora Damir Mateljan, obraćajući se Josipovim suborcima i svim hrvatskim braniteljima rekao je da je za pobjedu u Domovinskom ratu ključna bila njihova vjera u hrvatsko zajedništvo, u ispravnost cilja za koji su se borili, a to je slobodna i samostalna hrvatska država.

Prisjećajući se Krvavog Uskrsa izaslanik Predsjednika RH Vinko Kovačić istaknuo je kako je Josip Jović svojim junačkim



Spomen na prvu žrtvu Domovinskog rata polaganjem vijenaca podno Spomen-obilježja odala su i brojna izaslanstva

činom zadužio sve nas koji baštinimo blagodati slobodne Hrvatske. "Nakon 23 godine, pred europskom Hrvatskom su novi izazovi. Kriza je velika, problemi su globalni i subjektivni. Ali ako se budemo koristili iskustvima hrvatskih branitelja u Domovinskom ratu i osobinama koje su ih krasile: domoljublje, zajedništvo, hrabrost i odlučnost pri donošenju odluka, onda kada je najteže, tu čemo kruzu ostaviti iza sebe", naglasio je Kovačić. "Hrvatski policajac Josip Jović je nepune 22 godine i vi, sudionici akcije Plitvice, obavili ste zadaću na čast i ponos hrvatske policije na čemu smo varni i danas zahvalni", istaknuo je potpredsjednik Vlade RH i ministar unutarnjih poslova Ranko Ostojić. Dodao je i kako su Domovinski rat obilježili zajedništvo, domoljublje, odlučnost, odvažnost i hrabrost, ali i Josipova i tisuće drugih žrtava. "Ovo je mjesto prve žrtve, prvog redarstvenika koji je pao za Republiku Hrvatsku. Danas hrvatska poli-

cija djeluje u drugim okolnostima. Danas biti hrvatski policajac znači boriti se za mir i sigurnost, ali ono što nikada nećemo zaboraviti jesu ponos, zajedništvo i sjećanje na Josipa Jovića, prvog, jednog od prvih, između stotine hrvatskih branitelja koji su dali život da bismo danas imali slobodnu, demokratsku i našu Hrvatsku," zaključio je Ostojić.

Skup je završio misom zadužnicom koju je predvodio vojni ordinarij mons. Juraj Jezerinac. "Ljubav prema Josipovim vrijednostima za koje je on dao život ne jenjava o čemu svjedoči i današnji skup njegovih prijatelja," kazao je tom prigodom Jezerinac, te dodaо da se spominjemo hrvatskog redarstvenika koji nije razmišljao što će mu dati Hrvatska nego je razmišljao što će on pokloniti njoj, i poklonio je, ni više ni manje, svoj život. Velika pouka za sve nas. ■



Petra KOSTANJŠAK, snimio Tomislav BRANDT

RAZGOVOR 

časnički namjesnik
RICHARD T. SMALL,
prvi dočasnik ACO NATO-a

**HRVATSKA JE RAZVILA
PROFESIONALNI DOČASNIČKI ZBOR**





RAZGOVOR

Vaši dočasnici djeluju, vrlo uspješno, u ključnim NATO-ovim operacijama ISAF i KFOR, a uspješno sudjelujete i u NATO-ovojoj zapovjednoj strukturi. Hrvatska razvija vlastiti dočasnički kadar i aktivna je u regionalnim programima kako bi utjecala na dočasničke zborove susjednih zemalja. Zemlja može ne samo obrazovati svoje dočasnike na profesionalan način kako to čini Hrvatska, već i utjecati na razvoj dočasnika susjednih zemalja – to je ključni pokazatelj da ste mnogo postigli i razvili profesionalni dočasnički zbor...

Prvi dočasnik vrhovnog zapovjednika Savezničkih snaga za Europu, časnički namjesnik Richard T. Small, boravio je 18. ožujka na Hrvatskom vojnom učilištu "Petar Zrinski" u Zagrebu, gdje se susreo s prvim dočasnicima OSRH. Tom se pri-godom prvi dočasnik SACEUR-a upoznao s radom hrvatskih prvih dočasnika, kao i s organizacionim izobrazbe za dočasničke dužnosti. U razgovoru za Hrvatski vojnik otkrio je značenje dočasničkih dužnosti danas te viziju i strategiju za budućnost. Govorio je o novom kurikulumu kao temeljnog dokumentu za daljnji razvoj i o stanju u našim Oružanim snagama u pogledu dočasnika i njihove izobrazbe.

Možete li ukratko opisati vaše dužnosti kao prvi dočasnik (CSEL) Savezničkog zapovjedništva operacija (ACO) NATO-a?

Radim kao *Command Senior Enlisted Leader*, a da pojednostavimo, ja sam prvi dočasnik zapovjednika Savezničkog zapovjedništva operacija i izravno sam podređen SACEUR-u, generalu Breedloveu. Njegov sam viši savjetnik za više i niže dočasnike, ali jednako tako imam odgovornost angažirati se i povezati s ključnim liderima u zemljama saveznicama i partnerskim zemljama, pomagati razvoj dočasnika ondje gdje je to potrebno, biti zastupnik za dočasnike i uspostaviti dvosmjernu komunikaciju. Meni je dana mogućnost prenošenja SACEUR-ovih poruka, odnosno njegovih prioriteta prema zapovjednoj strukturi, ali i dalje, prema zemljama članicama. Moj je posao također slušati i učiti te zapovjedniku pružiti povratne informacije o tome što sam susreo i video. Ukratko, moja je odgovornost biti dobar *wingman* zapovjedniku Breedloveu.

Koje je danas značenje Dočasničkog zbora (NCO Corps) u članicama NATO-a i Partnerstva za mir?

Izraz da su dočasnici kralježnica vojske, odnosno oružanih snaga istinit je u jednakoj mjeri kao što je bio kada ga je upotrijebio pjesnik Rudyard Kipling u kasnim 1890-ima. U suvremenim vojnim operacijama 21. stoljeća dočasnici su ključni i važni za provođenje smjernica unutar jedinica

Hrvatska je ključna NATO saveznica koja formiranjem dočasničkog zbora, pristupom prema drugim saveznicama i partnerima, pozivajući ih u institucije za izobrazbu dočasnika, pokazuje odličnu suradnju



Izraz da su dočasnici kralježnica vojske, odnosno oružanih snaga istinit je u jednakoj mjeri kao što je bio kada ga je upotrijebio pjesnik Rudyard Kipling u kasnim 1890-ima. U suvremenim vojnim operacijama 21. stoljeća dočasnici su ključni i važni za provođenje smjernica unutar jedinica

jinica. U današnjem okruženju oni preuzimaju sve veću razinu odgovornosti, što zahtijeva višu razinu obuke i izobrazbe te iskustva kako bi u suvremenim vojnim operacijama bili učinkoviti, i to je nešto na što su Savez i zapovjednik fokusirani. Mi unutar NATO saveza već deset godina radimo na razvoju perspektive dočasničkih funkcija, prvo stvaranjem razvojnih tečajeva, a zatim razvojem NATO-ove vizije i strategije za dočasnike, koje potpisuju i SACEUR i zapovjednik Zapovjedništva za transformaciju (ACT), kako bismo utvrdili zajednički pogled na mesta dočasnika. Iskreno, to smo radili kako bismo pronašli manjkavosti u sposobnostima, a zatim i način kako popuniti te praznine pa smo tijekom proteklih deset godina, a intenzivno tijekom posljednjih pet, šest godina, marljivo radili na uklanjanju manjkavosti u dočasničkim dužnostima.

Koje su to manjkavosti koje ste pronašli i na kojima ste radili posljednjih godina?

Ako pogledate izvornu odnosno važeću strategiju, ona je prepoznačala tri praznine u sposobnostima, a mi ih zovemo strateškim imperativima. Prvi je imperativ bio odrediti zajedničke smjernice – što je dočasnik, odnosno što on ili ona radi te koje su razine odgovornosti vezane uz svaki njihov čin i mjesto unutar veće strukture – od najnižih dočasnika na razini desetine pa sve do najvišeg dočasnika na zapovjednoj razini, odmah uz zapovjednika. Drugi se imperativ odnosi na razvijanje programa izobrazbe i obuke, omogućavanje obrazovanja u pravu vrijeme, na pravom mjestu i iz pravih razloga, tako da dočasnici budu uspješni u onome što od njih zahtijeva njihova zemlja ili NATO savez. Treći i posljednji imperativ je razvoj strukture mesta prvog dočasnika, koji se nalazi odmah do zapovjednika i savjetuje ga o razvoju i sposobnostima dočasnika te ih zastupa u pogledu obuke, obrazovanja i razvoja. Dakle, riječ je o smjernicama – što rade dočasnici - njihova obuka i obrazovanje kako bi bili uspješni te davanje moći prvim dočasnicima da pomognu zapovjedniku u ispunjavanju strateških imperativa, odnosno popunjavanju praznina u sposobnostima.

Kako ocjenjujete važnost nedavno dostavljenog materijala kojim se daju preporuke za sadržaj izobrazbe dočasničkih razina (NCO Professional Military Education Reference Curriculum)?

Riječ je o vrlo važnom materijalu o kojem smo razgovarali ovdje u Hrvatskoj. Zašto je on važan? Kada bih pred bilo kojim vojničkim auditorijem pitao što je to časnik, dobio bih vrlo slične odgovore bez obzira pred kojom sam publikom i gdje pitam to pitanje. Što je časnik? On je lider, donositelj odluka, autoritet, uglavnom, ima sve odlike zapovjednika. Ako pitam što je dočasnik, odgovori bi imali mnogo manje zajedničkih nazivnika i ne bi bilo općeg slaganja oko odgovora. Vizija, strateški imperativi i uklanjanje manjkavosti ovise o razvoju, zagovaranju i objavi mišljenja o obrazovanju profesionalnih dočasnika. U samom središtu toga svoje je mjesto našao referentni kurikulum. Trideset istaknutih stručnjaka za razvoj nastavnih programa, kao i ključni ljudi iz prakse – viši dočasnici, predstavljajući više od dvanaest nacija, željeli su pronaći zajednički obrazovni put i razviti obrazovni okvir koji će prepoznati ključnu područja za edukaciju dočasnika, kako bi oni bili interoperabilniji i dobili zajedničke temelje. Savezničko zapovjedništvo za transformaciju je odobrilo NATO-ovu publikaciju koja bi trebala doprijeti do partnera i ključnih kontaktih zemalja. To nam daje okvir, temelje i put za stvaranje profesionalnog dočasničkog zbora, bez obzira je li riječ o nižim ili višim dočasnicima.

Kako je strukturiran referentni kurikulum?

Kurikulum smo strukturirali oko četiri progresivne razine odgovornosti, počevši od prve razine odnosno, nižih dočasnika sve do strateške razine, prvog dočasnika, nekog tko je na poziciji poput moje ili kao što je, primjerice, funkcija prvog dočasnika OSRH. Vjerujemo da će to pomoci u vođenju zemalja koje žele raditi na dočasničkim reformama jer im pruža svojevrsni putokaz. Naravno, njegovi dijelovi možda neće u potpunosti odgovarati svakoj pojedinoj zemlji, ali ono što sam shvatio tijekom posjeta Hrvatskom



Prvi dočasnik SACEUR-a s prvim dočasnikom OSRH-a, časničkim namjesnikom Marijem Mateljićem

vojnom učilištu, da zemlje poput Hrvatske, koje su mnogo postigle i imaju profesionalni dočasnički zbor te snažan dočasnički sustav izobrazbe, jest da se u kurikulumu reflekтира ono što se također može vidjeti u izobrazbi vaših dočasnika. To pokazuje da ovaj plan i program može funkcionirati jer je većina toga što zagovaramo u kurikulumu predstavljeno u onome što danas podučavate u vašem programu dočasničke izobrazbe.

Kako ocjenjujete razvijenost i perspektivu Dočasničkog zbora Oružanih snaga RH?

Vaši dočasnici djeluju, vrlo uspješno, u ključnim NATO-ovim operacijama u ISAF-u, u KFOR-u, a uspješno sudjelujete i u NATO-ovojoj zapovjednoj strukturi. Hrvatska razvija svoj vlastiti dočasnički kader i sudjeluje u regionalnim programima kako bi utjecala na dočasničke zborove iz susjednih zemalja. Jedan od krunskih dragulja o kojima govorim je hrvatski Međunarodni ljetni kamp, gdje su pozvani dočasnici iz zapovjedne strukture NATO-a, iz susjednih zemalja i zemalja regije. Oni se druže s hrvatskim dočasnicima, uče o Hrvatskoj i provedu vrijeme na profesionalnoj vojnoj izobrazbi. Dakle, zemlja može ne samo obrazovati svoje

dočasnike na profesionalan način kako to čini Hrvatska, već može utjecati na razvoj dočasnika susjednih nacija- to je ključni pokazatelj da ste mnogo postigli i razvili profesionalni dočasnički zbor.

Kakva je vaša suradnja s dočasnicima Oružanih snaga RH?

Hrvatska je ključna NATO saveznica koja formiranjem dočasničkog zbora, pristupom prema drugim saveznicama i partnerima, pozivajući ih u institucije za izobrazbu dočasnika, pokazuje odličnu suradnju. Vaš prvi dočasnik i ja pozajmimo se iz vremena dok je on bio prvi dočasnik vašeg zrakoplovstva, a ja prvi dočasnik u našim zračnim snagama pa mogu reći da sam imao izvrsne odnose s vašim prvim dočasnicima i prije nego sam došao raditi u NATO, a sada se ta suradnja samo nastavlja. Hrvatska je uvjek zastupljena na međunarodnim forumima i uvjek je prava zastupnica dočasnika. Forum, koji ja vodim zajednom s USEUCOM-om i Savezničkim zapovjedništvom za transformaciju, međunarodnog je karaktera. Vaš prvi dočasnik je uvjek na tom forumu, sudjeluje i angažira se, uči i što je najvažnije, dijeli znanje sa svima. Vrlo sam zadovoljan, imamo izvrsne odnose NATO-ovih struktura i vašeg dočasničkog vodstva.

Na Hrvatskom vojnom učilištu održali ste predavanje...

Razgovarali smo o vrijednostima dočasnika iz NATO perspektive te kako smo razvojem došli na današnju razinu. Bilo

U današnjem okruženju dočasnici preuzimaju sve veću razinu odgovornosti, što zahtijeva višu razinu obuke i izobrazbe te iskustva kako bi u svremenim vojnim operacijama bili učinkoviti. Mi unutar NATO saveza već deset godina radimo na razvoju perspektive dočasnicih funkcija, prvotno izradom razvojnih tečajeva, a zatim razvojem NATO-ove vizije i strategije za dočasničke, koje potpisuju i SACEUR i zapovjednik Zapovjedništva za transformaciju (ACT), kako bi utvrdili zajednički pogled na mjesto dočasnika

je riječi o viziji i strategiji tako da prvi dočasnici shvate što ta strategija doista predstavlja. Razgovarali smo također o budućnosti, odnosno u kojem smjeru idemo s obrazovanjem, obukom i uporabom naših dočasničkih snaga diljem Saveza. Raspravljali smo i o kurikulumu jer želimo da svaki dočasnik, kojeg susretнем u NATO-u, razumije da je NATO prepoznao važnost dočasničkog obrazovanja. To je ujedno bila dobra prigoda čuti njihove poglede. Tako mogu iz posjeta Hrvatskoj naučiti što je za njih važno i kako mi u zapovjednoj stрукturni NATO-a možemo upotrijebiti njihove dobre ideje za unapređenje razvoja i angažmana dočasničkog zbora.

Dakle, jedan od ciljeva vašeg posjeta je stjecanje uvida i izgradnja dobrih odnosa?

Za mene i za generala Breedlovea kao vrhovnog zapovjednika savezničkih snaga vrlo je važno doći u savezničke zemlje i provesti određeno vrijeme u njima, kako bismo počeli i nastavili s izgradnjom odnosa koji su temelj našeg uspjeha. Za nas prve dočasnike zajedničko vrijeme je važno jer nam pruža priliku razgovarati o nekim zajedničkim problemima, baš kao što su to učinili zapovjednik Breedlove i vaš načelnik Glavnog stožera. Vrlo su važni susreti lidera, i zato je za zapovjednika Breedlovea i mene bio prioritet doći ovdje. Izgradnja veza povjerenja i suradnje je u središtu uspjeha Saveza i zato smo ovdje - da izgradimo i ubrzamo razvoj veza između Hrvatske i zapovjedne strukture NATO-a. ■



VOJNO-OBAVJEŠTAJNA BOJNA

VOJNO-OBAVJEŠTAJNA BOJNA PRIKUPLJA OBAVJEŠTAJNE PODATKE ELEKTRONIČKIM IZVIĐANJEM TE IZ OTVORENIH, LJUDSKIH I SLIKOVNIH IZVORA. ZA OPERATIVNU SPOSOBNOST DUBINSKOG NADZORA PRIPADNICI VOB-a OBUČENI SU DO IZVRSNOSTI I SPREMNI SU U SVAKOM TRENUTKU UBACITI SE KOPNOM, VODOM ILI ZRAKOM U PODRUČJE OPERACIJA. NAKON STAVLJANJA CILJA POD NADZOR PRIPADNICI VOB-a MOGU U REALNOM VREMENU DOSTAVITI ZAPOVJEDNIŠTVU OBAVJEŠTAJNE INFORMACIJE KORISTEĆI SE SLIKOM I ZVUKOM. UDALJENOST U OVOM SLUČAJU NIJE PREPREKA, A DJELOVANJE PRIPADNIKA SE MOŽE NASTAVITI DO PETNAEST DANA BEZ POTREBE ZA POPUNOM...

RAZVOJ SPOSOBNOS

Vojno-obavještajna bojna postrojba je Hrvatske kopnene vojske namijenjena za provedbu obavještajnog djelovanja sa zadaćom obavještajne potpore snagama te razvoj ISTAR sposobnosti. ISTAR koncept (*Intelligence, Surveillance, Target Aquisition and Reconisance*) zahtijeva koordinirano prikupljanje, obradu i raspodjelu pravodobnih točnih, relevantnih i pouzdanih podataka i informacija koje podupiru planiranje i vođenje operacija, proces određivanja ciljeva te integraciju učinaka. Temeljna je zadaća VOB-a obavještajno djelovanje prikupljanjem podataka i izradom obavještajnih proizvoda.

Postrojba razvija sposobnosti prikupljanja preko četiri obavještajne discipline definirane Savezničkom i nacionalnom obavještajnom doktrinom.

Obavještajne discipline prikupljanja su načini ili sustavi kojima se koriste za promatranje, osjećanje i snimanje ili dostavljanje informacija o uvjetima, situacijama i događanjima te u konačnici rezultiraju obavještajnim proizvodom. Prikupljanje obavještajnih podataka druga je faza obavještajnog ciklusa, a sam ciklus je kompleksan spoj aktivnosti koji se sastoјi od više faza koje se provode

na različitim razine i različitim brzinama, a provodi se u četiri faze: usmjeravanje, prikupljanje, obrada i raspodjela.

DUBINSKO IZVIĐANJE

Vojno-obavještajna bojna prikuplja obavještajne podatke elektroničkim izviđanjem i iz otvorenih, ljudskih i slikovnih izvora.

ISTAR koncept (*Intelligence, Surveillance, Target Aquisition and Reconnaissance*) zahtijeva koordinirano prikupljanje, obradu i raspodjelu pravodobnih, točnih, relevantnih i pouzdanih podataka i informacija koje podupiru planiranje i vođenje operacija, proces određivanja ciljeva te integraciju učinaka.

Tina MARINIĆ, fotoarhiva VOB-a

Terenski HUMINT timovi su isključivo namijenjeni za provedbu zadaća u mirovnim vojnim operacijama, te se njihovo osposobljavanje i provodi usredotočenjem na zadaće u MVO.



TI - TEMELJ USPJEHA

Prikupljanje iz otvorenih izvora je stvaranje obavještajnog proizvoda izvedenog iz javno dostupnih informacija, kao i iz ostalih neklasificiranih informacija ograničene distribucije ili pristupa. Neklasificirane i javno dostupne informacije prikupljaju se iz medija, tehničkih publikacija i priručnika te interneta i dr.

Prikupljanje informacija ljudskim izvorima (HUMINT) stvara obavještajni proizvod o različitim točkama i osobama od obavještajnog interesa. Jedna je od najstarijih obavještajnih disciplina, a VOB je

provodi djelima sposobnostima, dubinskim izviđanjem i terenskim HUMINT djelovanjem.

Kada govorimo o dubinskom izviđanju valja istaknuti zadaću prikupljanja obavještajnih podataka iz protivničke pozadine. Za operativnu sposobnost dubinskog nadzora pripadnici VOB-a obučeni su do izvrsnosti, te su spremni u svakom trenutku ubaciti se kopnom, vodom ili zrakom u područje operacija. Nakon stavljanja cilja pod nadzor pripadnici VOB-a mogu u realnom vremenu dostaviti zapovjedništvu obavještajne informacije koristeći

Za provedbu prikupljanja iz slikovnih izvora VOB je opremljen sustavima IBL (sustav

izvidničkih besposadnih letjelica) taktičke razine (Mini UAS - *Unmanned Aerial System*) i operativne razine /SR UAS-Short range).

Za svaki od tih sustava, pripadnici VOB-a moraju vladati različitim vještinama upravljanja za dostizanje taktičke ili operativne uporabe sustava kao i sposobnosti razmještaja u prostoru.

se slikom i zvukom. Udaljenost u ovom slučaju nije prepreka, a djelovanje pripadnika može se nastaviti do petnaest dana bez potrebe za popunom. No tu ne završava ono po čemu je ova postrojba posebna. Naime, pripadnici VOB-a su osim toga osposobljeni za blisku zračnu potporu što podrazumijeva sposobnost upravljanja i koordinacije kopnenih snaga sa zrakoplovstvom na taktičkoj razini.

PRIKUPLJANJE INFORMACIJA IZ SLIKOVNIH IZVORA

Terenski HUMINT timovi su isključivo namijenjeni za provedbu zadaća u mirovnim vojnim operacijama, te se njihovo osposobljavanje i provodi usredotočenjem na zadaće u MVO. Zadaće prikupljanja iz ljudskih izvora pripadnici VOB-a provodili su tijekom misije ISAF u sastavu MLOT timova (Mobile Liaison and Observation Team) u sastavu PRT Chaghcharan, RC WEST sa zadaćom provedbe višednevnih ophodnji radi prikupljanja obavještajnih podataka.

Za provedbu prikupljanja iz slikovnih izvora VOB je opremljen sustavima IBL (sustav izvidničkih besposadnih letjelica) taktičke razine (Mini UAS - *Unmanned Aerial System*) i operativne razine /SR UAS-Short range). Za svaki od tih sustava, pripadnici VOB-a moraju vladati različitim vještinama upravljanja za dostizanje taktičke ili operativne uporabe sustava kao i sposobnosti razmještaja u prostoru. Postoji cijeli niz zadaća za razvoj

Temeljna je zadaća VOB-a obavještajno djelovanje prikupljanjem podataka i izradom obavještajnih proizvoda. Vojno-obavještajna bojna prikuplja obavještajne podatke elektroničkim izviđanjem te prikupljanjem iz otvorenih, ljudskih i slikovnih izvora.

VOB je elektroničkim djelovanjem sposoban pružiti potporu operacijama suprotstavljanja konvencionalnoj vojnoj prijetnji, asimetričnim ugrozama, te civilnim institucijama u savladavanju kriznih situacija u društvu.

VOJNO-OBAVJEŠTAJNA BOJNA



sposobnosti prikupljanja iz slikovnih izvora za koje se u VOB-u izgrađuju vještine i sposobnosti, a dijele se u tri skupine: potpora suprotstavljanju konvencionalnoj vojnoj prijetnji (izviđanje područja operacija, nadzor manevra, nadzor i navođenje topničke paljbe, procjena oštećenosti u borbi, određivanje mjesta cilja), potpora vojnim djelovanjima u suprotstavljanju asimetričnim ugrozama (praćenje stacionarnih i pokretnih ciljeva, pretraživanje gusto izgrađenih područja, potraga za specifičnim ciljevima, pretraživanje prilaza-komunikacija,

pretraživanje područja i definiranih prostora) i potpora civilnim institucijama u savladavanju kriznih situacija u društvu (potpora u zadaćama traganja i spašavanja, umanjivanja posljedica prirodnih katastrofa, potpora policijskim snagama u suprotstavljanju organiziranim kriminalnim skupinama i pojedincima, potpora u protuterorističkim djelovanjima), na nacionalnoj razini i međunarodnom okruženju.

ELEKTRONIČKO IZVIĐANJE

Osim navedenih obavještajnih disciplina pripadnici VOB-a su osposo-

bljeni i za prikupljane obavještajnih podataka elektroničkim izviđanjem s ciljem potpunog razumijevanje situacije tijekom provođenja operacije, te napadnih i obrambenih učinaka. Vojno-obavještajna bojna elektroničkim izviđanjem prikuplja obavještajne podatke, nominaciju i praćenje ciljeva, procjenu stanja cilja, elektronički raspored snaga, te zaštitu vlastitih i prijateljskih snaga. Kako bi se protivniku onemogućila uporaba elektromagnetskog spektra i time narušilo njegove C2 sustave, te sustave ciljanja i navođenja provodi se ometanje kao dio

elektroničkog napada. Jednako tako, kao dio elektroničkog napada moguća je provedba operacije obmanjivanja. VOB je elektroničkim djelovanjem sposoban pružiti potporu operacijama suprotstavljanja konvencionalnoj vojnoj prijetnji, asimetričnim ugrozama, te civilnim institucijama u savladavanju kriznih situacija u društvu.

Razvijanje navedenih obavještajnih disciplina dugotrajan je i studiozan proces koji pripadnici VOB-a usavršavaju vojnim vježbama, međunarodnim vojnim vježbama i vojno-vojnom suradnjom s pripadnicima drugih OS u sastavu NATO-a. Znanje i iskustvo koje su pripadnici VOB-a stekli u Domovinskom ratu, a nakon toga u kontinuiranom radu i razvoju, prepoznato je i u sudjelovanju u mirovnim misijama. Osim toga pripadnici VOB HKoV-a obnašali su i razne dužnosti, kao što su POMLT (Police Operational Mentor Liaison Team), MN CS Bn OMLT (Multinational Combat Support Operational Mentor and Liaison Team) NIC, MP (Military Police), NEP, CIMIC, TF, G-2 RCC. ■





Irena FIRŠT, snimio Tomislav BRANDT

VOJARNA "CROATIA"



"MRAP VOZILIMA OSIGURAT ĆEMO PRIPADNICIMA ORUŽANIH SNAGA RH BALISTIČKU I PROTUMINSKU ZAŠTITU, ČIME ĆEMO POVEĆATI OPERATIVNU SIGURNOST I ZAŠTITU TIJEKOM PROVEDBE ZADAĆA, ŠTO ĆE BITI NADOGRADNJA POSTOJEĆIH SPOSOBNOSTI, KOJA ĆE NAM OMOGUĆAVATI SPREMNIJE SUOČAVANJE S NOVIM IZAZOVIMA I UGROZAMA KOJE NAM DONOSI NEPREDVIDIVA BUDUĆNOST", KAZAO JE GENERAL DRAGO LOVRIĆ..."

PRIMOPREDAJA DONIRANIH AMERIČKIH MRAP VOZILA HRVATSKOJ

Primopredaja doniranih MRAP (Mine Resistant Ambush Protected Vehicle) vozila iz donacije Vlade SAD-a Republici Hrvatskoj održana je 7. travnja u vojarni "Croatia" u Zagrebu.

Ovom prigodom Oružane snage RH preuzele su prvu skupinu od 30 doniranih vozila tipa MRAP MaxxPro logističke namjene. Američka Vlada donijela je odluku o donaciji 212 MRAP vozila, što uključuje 162 vozila tipa MRAP M-ATV (borbeni terenski vozila), 20 vozila tipa MRAP HAGA (sanitetska vozila) te 30 vozila tipa MRAP MaxxPro.

General Lovrić zahvalio je američkoj Vladi na vrijednoj donaciji, istaknuvši kako je ova primopredaja MRAP vozila samo jedna u nizu pomoći i donacija koju Republika Hrvatska i Oružane snage Republike Hrvatske primaju od američke Vlade.

"Ovo je još jedna potvrda činjenice kako su Sjedinjene Američke Države najvažniji strateški partner RH u području obrane. SAD Republici Hrvatskoj

pružaju pomoći i potporu u mnogim područjima uključujući obuku i školovanje pripadnika OSRH, donaciju i nabavu ključne vojne opreme, osiguravanje strateškog prijevoza pripadnika OSRH, povratak dijela troškova iz operacije ISAF, provedbu humanitarnih i razvojnih projekata u potpori lokalne zajednice te financiranje razminiranja", naglasio je general Lovrić.

"MRAP vozilima osigurat ćemo pripadnicima Oružanih snaga RH balističku i protuminsku zaštitu, čime ćemo povećati operativnu sigurnost i zaštitu tijekom provedbe zadaća, što će biti nadogradnja postojećih sposobnosti, koja će nam omogućavati spremnije suočavanje s novim izazovima i ugrozama koje nam donosi nepredvidiva budućnost", zaključio je Lovrić.

Veleposlanik Merten istaknuo je da u ovom slučaju materijalna vrijednost donacije nije toliko važna, koliko je važno istaknuti da ova donacija pokazuje kako su Sjedinjene Američke Države i Hrvat-



Na primopredaji su bili pomoćnik ministra obrane za materijalne resurse Viktor Koprišnjak, ujedno i izaslanik ministra obrane, načelnik Glavnog stožera OSRH, general zbora Drago Lovrić, te veleposlanik Sjedinjenih Američkih Država u Republici Hrvatskoj Kenneth Merten

ska dio istog tima. "Zajedno školujemo vojnike i časnike, zajedno sudjelujemo u mirovnim misijama i sada ćemo voziti istu opremu", naglasio je Merten.

Svoja iskustva u uporabi MRAP vozila u misiji ISAF u Afganistanu iznijeli su pripadnici Oružanih snaga RH - nadnarednik Ivica Gogić i stožerni narednik Damir Tutić.

Nadnarednik Gogić rekao je da su se vozila pokazala kao vrlo učinkovita, te da pružaju maksimalnu zaštitu svim sudionicima u konvoju.

Također je istaknuo kako je prošao tjednu obuku u Njemačkoj, gdje je naučio tehniku vožnje i specifičnosti MRAP vozila.

Stožerni narednik Tutić rekao je kako su iskustva pripadnika Oružanih snaga

koji se koriste MRAP vozilima u misiji u Afganistanu vrlo pozitivna. "Vozilo teži oko 18 tona, snage je oko 375 KS i predviđeno je za šest osoba", objasnio je Tutić. Donirana vozila bit će raspoređena u postrojbe Hrvatske kopnene vojske (HKV), Zapovjedništva za potporu (ZzP) i u Bojnu za specijalna djelovanja (BSD). Predviđeno je da će se vozilima koristiti u manjim borbenim operacijama u urbanim i skućenim područjima uključujući ophodnje, osiguranja konvoja, izviđanje, evakuaciju ozlijedenih, transporta postrojbi i tereta te kao zapovjedno vozilo.

MRAP vozila težine su oko 18 tona, dužine oko 6,8 metara, širine 2,7 m i visine 3,3 m, prosječne potrošnje oko 50 litara na 100 km. ■



Ovom prigodom Oružane snage RH preuzele su prvu skupinu od 30 doniranih vozila tipa MRAP MaxxPro logističke namjene

Kristova poruka uskrsnuća koja odzvanja u našim crkvama uvijek je poruka radosti i slavlja: Isus je pobijedio smrt, uskrsnuo je! Ova poruka čini temelj naše vjere.

USKRSNA PORUKA

Ovu uskrsnu poslanicu pišem vama dragi svećenici, pomoćnici i djelatnici, koji ste u poslanju i službi Vojne biskupije, varna poštovani djetalnici Ministarstva obrane, vojnici, dočasnici i časnici Oružanih i Redarstvenih snaga Republike Hrvatske, svima vama dragi vjernici koji ste mi povjereni u duhovnoj i pastoralnoj skrbi. Neka vas, živu Crkvu, koja djeluje u vojnim i redarstvenim kapelanicama naše biskupije obasija uskrsna Kristova nada!

Kristova poruka uskrsnuća koja odzvanja u našim crkvama uvijek je poruka radosti i slavlja: Isus je pobijedio smrt, uskrsnuo je! Ova poruka čini temelj naše vjere. Sveti Pavao obraća se kršćanima u Korintu rječima: Ako Krist nije uskrsnuo uzaludna je naša vjera. U slučaju da Isus nije uskrsnuo on ne bi bio ni Bog i posledično tome ne bi nas oslobođio od zla i od smrti. Upravo zbog toga, poruka Uskrsa je uvijek poziv na uzvišeniji život. "Kao

izrekao ovu provokaciju: Jeste li sposobni pomladiti svijet, da ili ne? Evanelje je uvijek mlađo; vi ste ti koji ste postali stari. Danas navještamo mlađost Evangelijske i prepoznajemo poziv upućen čovjeku koji se zove Uskrsnuće, jer postoji Uskrsli!

POTREBA DOBRE VIJESTI

Sveti Pavao, kad je stigao u Atenu da bi propovijedao o ovoj uzvišenoj vijesti, pronašao je oltar s neobičnim natpisom: Posvećeno nepoznatom bogu! Naime, Atenjani su, iz straha da ne zaborave koje božanstvo, posvetili jedan oltar nekom mogućem nepoznatom bogu. Sveti Pavao je iskoristio priliku i rekao: Atenjani! U svemu ste, vidim, nekako veoma bogoljubni. Doista, prolazeći i promatrajući vaše svetinje, nađoh i žrtvenik s natpisom: Nepoznatom Bogu. Što dakle ne poznajete, a štujete, to vam ja navješćujem. Bog koji stvorio svijet i sve na njemu, on, neba i zemlje

bijah progonitelj, a sada sam apostol; promjena ove naravi ne događa se bez razloga. Bijah hulitelj Krista a sada sam vjernik; svoj život sam dao za Krista; nitko ne dopušta biti ubijen za neku utvaru. Da Krist nije uskrsnuo, ja se nikada ne bih mogao suočiti s naporima apostolata, kušnjama, progonstvima, mučenjem i smaknućem! Glasu svetoga Pavla pridružuju se glasovi mučenika kroz dvije tisuće godina kršćanstva. Oni kažu: Imamo na milijune, od svetog Stjepana do Maksimilijana Kolbea, blaženog Alojzija Stepinca i mučenika današnjih dana. Dali smo život za Krista: nismo uzvišeni, već vjernici. Proučite povijest i dokumente o životima svetaca pa ćete se uvjeriti kako se to ljudskim rječima ne može objasniti! Naime, da Krist doista nije uskrsnuo, očito bi se bila ugušila sama mogućnost vjere u njega. Ako se nastavlja, znači da je Krist živ: živ je jer je Uskrsli! Glasovima mučenika pridružuju se

U svećima želimo otkriti ono što ih povezuje s nama, a ne ono što nas razlikuje i odvaja, želimo ih staviti na našu razinu; otkriti kao braću u našim naporima, kao sudionike zajedničkog teškog zemaljskog stanja. Svjesni smo potrebe prisutnosti Božje milosti na putu svetosti, mudro potkrijepljene Pascalovom izrekom: Da bi neki čovjek postao svećem, bezuvjetno je potrebno djełovanje Božje milosti; tko u to sumnja ne zna ni što je svetac ni što je čovjek.

Svetost, dakle, ostaje nadnaravna stvarnost koja se ne rješava čisto ljudskim naporima, niti naturalističkim usavršavanjem. Ona ima svoj izvor u Bogu, Kristovu Duhu, koji razlijeva ljubav u srca vjernika (usp. Rim 5, 5). To je stvarnost koja se ne može svesti na čisto ljudsko usavršavanje. Put i dinamizam svetosti jasno pokazuju da je polazišna točka uvijek sam Bog. Sveti. Glavni Božji atribut je, naime, upravo svetost, i

SRETAN USKRS JE

što je svet Onaj koji vas poziva, i vi budite sveti u svome življenju. Ta pišano je: Budite sveti, jer sam ja svet" (1 Pt 1, 15).

POTREBA SREĆE

Izjava jednog suvremenog mislioca: Čovjek ima potrebu za nečim drugaćijim od zemlje...! Ovo iskreno priznanje govori da u nama postoji neko iščekivanje nečega što ne znamo točno odrediti: svi, u dubini duše, osjećamo veliki poziv, ali istodobno ne uspijevamo razumjeti kako bismo ga mogli ispuniti. Tijekom stoljeća trgovci sreće i nevjerni prodavači raja su često nudili različita rješenja. Govorili su: kultura će usrećiti čovjekal Ali nije bilo tako. Govorili su: napredak će usrećiti čovjekal No nije bilo tako. Rekli su: blagostanje će usrećiti čovjekal Ali ni ovaj put nije bilo tako. Zatim su rekli, a to je bio posljednji prijedlog, da će sloboda od svakog moralnog zakona čovjeka učiniti sretnim. Promašaj ovog prijedloga svi skupa sada gledamo. Drugi autor je, gotovo s prijezirom,

Gospodar, ne prebiva u rukotvorenim hramovima; i ne poslužuju ga ljudske ruke, kao da bi što trebao, on koji svima daje život, dah – i sve (Dj 17, 22-25). I zaključuje: I ne obazirući se na vremena neznanja, nutka sada Bog ljudi da se svi i posvuda obrate jer ustanovi Dan u koji će suditi svijetu po pravdi, po Čovjeku kojega odredi, pred svima ovjerivo uskrisivši ga od mrtvih (Dj 17, 30-31).

Mali broj Atenjana je povjerovao u Pavlov navještaj: naime, teško je vjerovati u dobru vijest; teško je izdignuti svoj pogled iznad zemlje; teško je prepoznati da naše iščekivanje ima odgovor u daru, u Božjem daru: Uskrsnuću! Dakle, i mi danas, na jedan trenutak, želimo postati sumnjičavi poput Atenjana, želimo postati zahtjevni poput onih koji ne vjeruju... i pitamo apostola: Kako možemo povjerovati ovaj nadi koju nam navještaš? Kako možemo povjerovati da je Krist uskrsnuo? Sveti Pavao nam odgovara i kaže: Ja sam ga susreo! Ne želite vjerovati mojoj riječi? Vjerujte onda mojom životu. Moj život je pred vama:

glasovi svetaca. Ako detaljno ispitali povijest, jasna pogleda, posvuda ćemo otkriti znakove Uskrsloga.

SVECI - PEDAGOZI OSTVARENJA

Ni u jednom drugom slučaju kao u životima svetaca ostvarila se značajna jednadžba K. Bartha: Živjeti znači ljubiti, koja potvrđuje uskrslog Krista. Ovaj hod svetaca je, dakle, potrebno sve bolje uočavati i učiniti ga dostupnim, da ga svi vjernici koji nose u sebi ideal kršćanskog savršenstva, mogu slijediti. Svet je onaj čovjek koji izvanrednu Božju ljubav nosi u sebi kako bi ostvario sve ljudske vrijednosti i iz svog okruženja uzeo svoj dio tereta i bijede, stoga postati svetim znači do krajnjih granica ostvariti naše osobne resurse, identificirati se što je više moguće sa savršenim čovjekom, Kristom, da bismo bili svjedoci pred svijetom koji nas okružuje. Svetost je stanje onoga koji što je više moguće ugrađuje božansko u ovaj svijet, do krajnosti razvijajući svoje prirodne sposobnosti, intelektualne i moralne, onda kada se oslanja na pravednost, ljubav, milosrdje. Da bi opisala Božju narav Biblija se ne utječe toliko kategorijom savršenstva, koliko više svetosti i milosrdju. Zakon svetosti u Starome savezu (Lev 17 – 26) zahtijeva je svetost upravo stoga jer je Bog svet. Sveci, naprotiv, nisu bili izvanredni likovi, već milosrdne i mudre osobe (usp. Prz 33, 3; 1 Kr 2, 9; Ps 30, 5), koje su željele ostati vjerne Bogu i njegovu zakonu, i koje su živjele u očekivanju Dana Gospodnjeg, kada će on izliti duha posvećenja, svoga Duha Svetoga na svako tijelo da bi ga posvetio (Jl 3, 1-5). Poslanica Hebrejima govori o svećima kao o velikom oblaku svjedoka (Heb 12, 1), i u taj veliki broj uključuje i patrijarhe, sice, kraljeve, proroke. Prema Pavlovim spisima ono što je jednom bilo dopušteno samo nekim, sada je dopušteno svima: svi članovi zajednice se zovu sveti i izabrani, kao što se može zaključiti iz uvoda u poslanice. Sama Crkva je shvaćena kao zajednica svetih, dionicom općinstva svetih, communio sanctorum.

Put svetosti je dostupan svima

Samo je Bog onaj koji posvećuje. Bog u Isusu Kristu. Isus Krist je Svetac Božji, odbačen od ljudi, umro na križu radi našega posvećenja, da bi nam ponovno bio darovan u uskrsnuću: Krist je naše posvećenje (usp. 1 Kor 1, 30), njegov Duh Sveti nas posvećuje (2 Sol 2, 13; 1 Pt 2, 2). Konačno, svetost označava stanje pri-padnosti i posvećenja Bogu, u kojem je čovjek, kao dionik Duha Svetoga i član Crkve, pozvan na sveto štovanje i žrtvu – u Kristu. Dakle, ne postoji nikakvo samoposvećenje čovjeka: ništa posvećenje čovjeka samim sobom, već samo nezasluženom milošću Božjom u Isusu Kristu po-sredovanjem njegova Svetog Duha. Posvećenje je čisti Božji dar, no ono zahtijeva neprestanu čovjekovu pažnju. Nakon prepustanja u vjeri Bogu, koji opravdava i posvećuje, slijedi poslušnost ispunjena ljubavlju prema Božjim zakonima. Etičko posvećenje se ostvaruje dobrim

značuje da je svetost jedna, iako je razvijana u različitim vrstama života i različitim dužnostima. Svi će se dakle vjernici u svojim životnim prilikama, dužnostima i okolnostima i pomoći svih tih stvari svaki dan sve više posvećivati, ako sve s vjerom primaju iz ruke nebeskoga Oca i surađuju s Božjom voljom, očitujući svima u samoj vremenskoj službi ljubav kojom je Bog ljubio svijet (LG 41).

Na istom tragu općeg poziva na svetost nalazi se i apostolska pobudnica Tertio millennio ineunte, koja tvrdi da je dar objektivne svetosti ponuđen svakom kršteniku, te da taj isti dar s vremenom prelazi i u zadatak, koji mora upravljati cijelokupnim kršćanskim životom. Zadaća postati svetima ne odnosi se samo na neke kršćane: svi vjernici bilo kojeg staleža i stupnja su pozvani na potpuni kršćanski život i na savršenu ljubav (LG 40). Ako je krštenje, ucjepljenje

diskretnom i tihom svjedočenju kršćana koji žive u obitelji, u školi, na poslu, društvenom životu, móżda nikada službeno priznata, no ne zbog toga manje Bogu ugodna ili manje djelatna unutar Crkve i u svijetu. S obzirom na ovo, ne može proći neprimjećeno činjenica da je Benedikt XVI., na Svjetskom danu mlađih, predstavio mlađima veliku povorku svetaca, nazivajući ih istinskim obnoviteljima povijesti, u kojima se otkriva bogatstvo evanđelja. Spomenuo je Benedikta iz Nursije, Franju Asiškog, Tereziju Avilsku, Ignacija Loyolu, Karla Boromejskog, Maksimilijana Kolbea, Edith Stein, Terezu iz Kalkute, Oca Pija, tj. samo svjedoke redovničkog života, a ne one iz laičkog staleža. Očito je gore navedeni popis sam po sebi vrlo indikativan. Nije točno da profesionalci u svetosti rastu samo na obroncima crkvenih institucija, a amateri te iste samo u svjetovnim.

i svjedočenjem djelotvorne ljubavi Crkvu proglašio svetom.

ISKUSTVO SREĆE

Sveci herojskih krepasti, i sveci služenja siromašnima, bolesnima, beznadnima svih vremena i svih situacija: svi daju potvrdu svojim slobodnim glasom u kojem nema sebičnih interesa. Gandhi je, rijetkim poštenjem, izrekao: Bilo bi potrebno razumjeti zašto je kršćanstvo 'proizvelo' toliko mnogo ljudi koji su ljubili siromašne, osobito gubavce. Odgovor je samo jedan, odgovor je poruka Uskrsa: sve ovo je moguće jer je Krist uskrsnuo! O, kakve li velike radosti za sve nas ako, poput Petra i Ivana, budemo danas trčali potvrditi snagu svoje vjere u Krista! O, kakvo li nas veliko iznenadenje očekuje: grob je prazan! O, kako je život velika i lijepa avantura: vrijeme je da posijemo sjeme Uskrsnuća i pustimo ga da dozrijeva na suncu Ljubavi.

SAMO SVETI USKRS!

djelima koje Bog u svojoj milosti dopušta da ih učinimo (2 Kor 9, 8; Ef 2, 10; Fil 2, 12-16), dobra djela su plod Duha Svetoga (Gal 5, 22). Mi smo suradnici Božji (1 Kor 3, 9).

BOG NE ZAPOSTAVLJA NIKOGA

Put svetosti je dostupan svima. Opći poziv na svetost na osobiti način je promicao II. vatikanski koncil: Svima je dakle jasno da su svi vjernici, bilo kojeg staleža i stupnja, pozvani na potpuni kršćanski život i na savršenu ljubav. Po toj se svetosti i u zemaljskom društvu promiče humaniji način života. Da postignu tu savršenosnost, neka vjernici upotrebljavaju sile primljene po mjeri po kojoj ih je Krist darovao, da – slijedeći njegov primjer i postavši sličan njegovoj slici, u svemu slušajući Očevu volju – svom se dušom posvete slavi Božjoj i službi bližnjemu. Tako će svetost Božjega Naroda dati obilate plodove, kako u povijesti Crkve što izvrsno dokazuju životi tolikih svetaca (LG 40).

Koncilski tekst vrlo prigodno na-

u Krista i silazak Kristova Duha, istinski ulazak u Božju svetost bilo bi proturječno zadovoljiti se osrednjim životom, utemeljenim na minimalističkoj etici i površnoj pobožnosti. Pitati katekumena: Želiš li primiti krštenje?, znači istodobno ga pitati: Želiš li postati svet?, tj. ponuditi radikalnost Govora na gori: Budite savršeni kao što je savršen Otac vaš nebeski! (Mt 5, 48). Putovi svetosti su višestruki i prilagođeni pozivu svakog pojedinca. Putovi svetosti su osobni, i zahtijevaju istinsku i vlastitu pedagogiju svetosti koja je sposobna prilagoditi se ritmu pojedine osobe. Ona mora integrirati bogatstva prijedloga koji se odnosi na sve, s tradicionalnim oblicima osobne i grupne pomoći, s novijim oblicima ponuđenim u udružama i pokretima priznatima od Crkve (Tertio millennio ineunte 30-32).

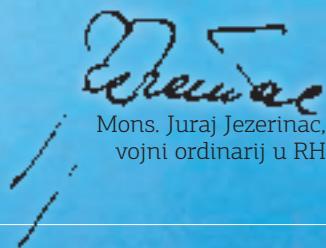
OTVORITI OČI I VIDJETI

Postoji rasprostranjena i proširena svetost, sadašnja i djelatna u

Nijedan kršćanin, a ne samo nije dan redovnik, ne može se izuzeti od poziva na svetost, ne može se proglašiti odsutnim, ne može iskriviti ili usporiti put prema sveopćoj svetosti, svojim neodlučnostima ili ustupcima. Nažalost, istoga dana u kojem je Benedikt XVI. u Kölnu mnoštvo mlađih poticao na svetost, Osservatore Romano je objavio vijest o otpuštanju jednog svećenika u biskupiji Santiago u Argentini. Još jednom je Kristova Crkva otkrila činjenicu da je čine sveci i grešnici, da je mreža s dobrom i lošom ribom, polje pšenice u kojoj raste i kukolj, prema evanđeoskoj slici o kojoj je govorio Papa. Ranama Crkve iz minulih stoljeća pridružuju se druge rane naše mučne sadašnjosti. Sve to nam govori da svetost i grijeh ne poznaju druge zapreke ako ne one zapreke ljudske zajednice, tog istog čovječanstva, na temelju kojeg će svetim postati onaj kršćanin kojeg nije Crkva proglašila takvim, već onaj koji je svojom životom vjerom

Mi danas znamo da čovječanstvo ima svoju svrhu, ima cilj, ima obećanu zemlju: Uskrsnuće! A ovaj cilj ima svoj put, jedan jedini put: a put je Krist, život proživljen kao ljubav u službi bližnjega, ljubav koja oprašta onima koji su nas uvrijedili, ljubav koja je milosrdna prema svima, bez razlike: s Kristom i po Kristu! Dragi prijatelji, toliko vedrine i mira koji razoružava ne pozivaju nas samo da vjerujemo u nebo, već da postanemo dionici neba! Moja uskrsna poruka je u želji da svi vi uzmognete biti svjedoci i vjerni donositelji ove nebeske radosti svim ljudima u Domovini.

**Želim vam sretan ovakav Uskrs!
Jer Sretan Uskrs je
samo Sveti Uskrs!**


Mons. Juraj Jezerinac,
vojni ordinarij u RH



VIJESTI IZ OSRH

Blagoslovljena kapela Ivana Pavla II.

U administrativnom središtu MORH-a i GS OSRH u Zagrebu, u kapelaniji "Gospa Snježne" 7. je travnja blagoslovljena kapela bl. Ivana Pavla II. Novu kapelu blagoslovio je mons. Alessandro D'Errica, apostolski nuncij u Republici Hrvatskoj u sklopu koncelebrirane svete mise uz sudjelovanje vojnog biskupa mons. Juraja Jezerinaca, generalnog vikara Vojnog ordinarijata dr. o. Jakova Mamića i vojnih i policijskih kapelana. Nakon dobrodošlice i uvodnog nagovora vojnog kapelana i domaćina fra Marka Mede, u uvodnoj riječi nuncij D'Errica je pozdravio

ministra obrane Antu Kotromanovića, zamjenicu ministra Višnju Tafru i načelnika GS OSRH generala zbora Dragu Lovrića te njegove zamjenike viceadmirala Antu Urlića i general-bojnika Matu Pađena te ostale dužnosnike i djelatnike Ministarstva i Oružanih snaga.

Vojni biskup Jezerinac u prigodnoj homiliji, istaknu je važnost jednog prostora mira, bogoštovlja i molitve za sve vjernike unutar Oružanih snaga u kojemu će na osobit način moći obnoviti svoju vjeru i pronaći odusjevljenje za ustrajnost u dobru i služenju bližnjima.

Biskup je posebno pohvalio produhovljene motive sakralne umjetnosti načnog akademskog slikara Marijana Jakubinija koji je dao mističan ton cijelom prostoru kapele, poglavito velikom oltarskom slikom blaženog pape Ivana Pavla II. Citirajući riječi blagopokojnog pape Ivana Pavla II., izgovorene prigodom njegova prvog posjeta RH u rujnu 1994. u kojima je poručio okupljenim vjernicima "da imaju hrabrosti oprostiti i prihvati bližnjega, oslobođiti srce od mružnje i osvete te grade budućnost na suživotu, dijalogu i suradnji" biskup je

te riječi stavio na srca svih djelatnika MORH-a i GS OSRH.

Na završetku euharistijskog slavlja načnima se obratio mons. Alessandra D'Errica ističući kako mu je ova posveta kapela, uz onu od prije više godina kada je bio apostolski nuncij u Afganistanu, jedna od najemotivnijih koje će ostati u njegovu srcu. "Danas sam na ovoj euharistiji osjetio jedno srce i jednu dušu vas djelatnika OSRH i to je put kojim vam je ići, unatoč svih problemima i potekoćama koji su pred vama".

M. ČOSIĆ

Pripremno gađanje pripadnika 23. HRVCON-a u ISAF



Pripadnici 23. HRVCON-a i 9. kontingenca Vojske Crne Gore su 26., 27. i 31. ožujka izveli pripremna gađanja na streljuštu u blizini kampa Marmal, Mazar-e-Sharif u Afganistanu.

Gađanje je provedeno iz osobnog naoružanja samokresa HS-9 i automatske puške H&K G36 te strojnica M-84 Browning, s vozila u pokretu.

Pripremnim gađanjima pripadnici su provjerili osobno naoružanje i strojnice u preciznom gađanju, a ujedno je izvršen uvid u ispravnost naoružanja. Gađanje je provedeno pod zapovjedanjem zapovjednika 12. INF TF satnika Antu Tokića te rukovateljima gađanjem

natporučnikom Zoranom Sokolovićem i poručnikom Antunom Mitrovićem, zapovjednicima pješačkih vodova.

Zapovjednik 12. INF TF-a izrazio je zadovoljstvo rezultatima provedenog gađanja, kao i razinom ispravnosti naoružanja. Osim pripadnika INF TF, gađanje su izvršili i pripadnici stožernog osoblja raspoređenog u RZ-S, zrakoplovni savjetnički tim, nacionalni tim za obaveštajnu potporu, nacionalni element potpore, zajedno sa zapovjednikom kontingenta brigadirom Mijom Validžićem i njegovom osobnom skupinom te bojnikom Novakom Kornatinom, zapovjednikom kontingenta VCG.

OJI

VOJNI SPECIJALISTI NA TEMELJNOJ VOJNOJ OBUCI

U Središtu za temeljnju obuku u Požegi 31. ožujka započela je prvi put temeljna vojna obuka vojnih specijalista. Obuku provode iskusni instruktori i zapovjednik koji će im prenijeti sva potrebna znanja i vještine. Naglasak obuke je na području Vojna služba i Pješačko oružje sa zadaćama gađanja, gdje će se polaznici upoznati s temelj-

nim vojnim vještinama. Obuci je prisustvilo 66 polaznika, a trajat će deset radnih dana, odnosno 70 nastavnih sati. Vojni specijalist je djelatna vojna osoba koja posjeduje specijalizirana vojna znanja i vještine potrebne za obnašanje vojnih dužnosti u rodom borbene potpore, službama i strukama.

OJI



LETAČKA OBUKA 20. NARAŠTAJA HRVATSKIH VOJNIH PILOTA

Prvim informativnim letom na avionu ZLIN-242 L, 1. travnja u vojarni "Zemunik", u Eskadrili aviona (EA) 93. zb započela je temeljna letačka obuka 20. naraštaja hrvatskih vojnih pilota.

Svi su polaznici uspješno završili selekcijsko leteće i program teoretske nastave na Fakultetu prometnih znanosti Sveučilišta u Zagrebu, a pod stručnim vodstvom nastavnika leteću u obuci na ZLIN-u iduću tri mjeseca usvajat će sadržaje iz razdjela letačke obuke temeljnog i akrobatskog, navigacijskog i grupnog leteća u trajanju 56 sati naleta po kadetu. Uz osnovne elemente u zraku

te uvježbanje svih redovitih i izvanrednih postupaka do razine potpune samostalnosti kadeti nakon svakog razdjela pristupaju ispitnom letu čime potvrđuju spremnost nastavku složenijih faza letačke obuke.

Voditelj ovog dijela obuke je satnik Siniša Hucika, član akrobatske grupe "Krila Oluje", a sljedeći korak na njihovu putu do vojnog pilota je podjela na pilote aviona i pilote helikoptera prema izraženim interesima, postignućima na obuci i potrebnama HRZ-a i PZO-a. Zapovjednik EA bojnik Željko Harapin kazao je kako uz obuku hrvatskih pilota Eskadrila provodi i me-

đunarodnu obuku omanskih pilota. "Pred Eskadrilom je vrlo intenzivno razdoblje letenja na oba tipa aviona, hrvatski kadeti počinju s obukom na ZLIN-u, a omanski na Pilatusu. Napravili smo kvalitetne pripreme i ovo je za sve nas jedan novi izazov i iskorak naprijed u razvijanju sposobnosti Eskadrile u školovanju pilota, ne samo na nacionalnoj razini nego i po programu komercijalnih uvjeta za inozemna tržišta. Osjeća se pozitivna atmosfera, Eskadrila je u punom pogonu i to je ono što piloti uvijek prželjkuju, što više letova, što više letačkih misija", istaknuo je bojnik Harapin.

M. KARAČIĆ





Sedma obljetnica ustrojavanja Gardijske motorizirane brigade

Sedma obljetnica ustrojavanja Gardijske motorizirane brigade Hrvatske kopnene vojske obilježena je 1. travnja u Domu HV-a u Kninu u nazočnosti izaslanika Hrvatske kopnene vojske, brigadira Bruna Pecirepa.

Brigadni general Boris Šerić, zapovjednik Gardijske motorizirane brigade, brigadir Bruno Pecirep i pukovnik Ivo Brajković, zapovjednik Topničko-raketne bojne (GMTBR) položili su zajednički vijenac i upalili svijeću kod spomenika Hrvatske pobjede "Olju 95" u Kninu.

Obraćajući se okupljenima na središnjoj svečanosti u Domu HV-a u Kninu, brigadir Bruno Pecirep istaknuo je kako se brigada priprema i obučava za uključivanje u nekoliko važnih međunarodnih aktivnosti istodobno, a istaknuo je sudjelovanje u NATO vođenim operacijama u sastavu NATO Snaga za brzi odgovor. Naglasio je da je Gardijska motorizirana brigada

izvrsno koncipirana i profilirana cjelina koja je spremna provesti i najsložnije zadaće.

Brigadni general Šerić čestitao je pripadnicima sedmu obljetnicu ustrojavanja te naglasio da je u brigadi 1309 sudionika Domovinskog rata koji su iskazali odanost, hrabrost i požrtvovnost kada je bilo najpotrebitije i najteže te da te vrijednosti moramo svi prenositi na mlađe naraštaje. Poručio je da brigadu očekuje mnogo zadaća i izazova te istaknuo da je bez predanosti, do-slijednosti i zajedničkoga rada nemoguće ispuniti navedene zadaće. Ukratko je upoznao pripadnike i pripadnike brigade sa zadaćama koje ih očekuju i naglasio da je ustrojavanje i početak obuke Bojne grupe mehaniziranog pješaštva jedna od najvažnijih zadaća.

Čestitao je svim nagrađenima, pohvaljenima te pobjednicima sportskih igara pripadnicima za obljetnicu brigade.

OJI

Vježba bojnog gađanja Obalne straže RH i Flotile HRM-a

Pripadnici Obalne straže RH i Flotile Hrvatske ratne mornarice proveli su 1. i 2. travnja taktičku vježbu bojnog gađanja u dnevnim i noćnim uvjetima na području vojnog poligona pokraj otoka Žirja. U vježbi su sudjelovali brodovi OB-01 "Novigrad", OB-04 "Hrvatska Kostajnica" i ŠB-72 "Andrija Mohorovičić" iz sastava OSRH, te DBM-81 "Cetina", DBM-82 "Krka" i LM-51 "Korčula" Flotile HRM.

Osiguranje poligona za vrijeme gađanja Flotile HRM pružale su snage Obalne straže RH, dok je dio snaga Flotile HRM sa RTOP-41 "Vukovar" i RTOP-42 "Dubrovnik" i dvije gumenе brodice pružao potporu snagama Obalne Straže RH u provedbi osiguranja poligona tijekom topničkog gađanja sna-ga HKoV-a. Potporu motrenja pružile su postaje obalnog motrenja Vis i Žirje Bojne OSMIO, a u vježbi su sudjelovali i pripadnici

Eskadrile aviona 93. zrakoplovne baze HRZ i PZO Zadar.

Zapovjednik Obalne straže RH kapetan bojnog broda Marin Stojić istaknuo je osobitu važnost sustavne provedbe obučavanja posada brodova metodom objektivizacije borbenih uvjeta, na način da se uvjeti u kojima se obuka provodi postupno usložnjavaju. Tom metodom snage se krajnje približuju izvjesnoj realnoj situaciji na moru. Vježba je provedena uskladno NATO procedurama, na engleskom jeziku, a posade brodova su osim topničkog bojnog gađanja uvježbavale i taktičko manevriranje, zadaće traganja i spašavanja te zadaće logističke popune brodova na moru.

OJI

Foto: M. MIĆEVIĆ



Foto: HRZ i PZO

HRVATSKI PILOT NAJBOLJI U ŠKOLI ZA AMERIČKE SPECIJALCE

Natporučnik Nino Gaković, pilot nastavnik letenja iz Eskadrile aviona 93. zrakoplovne baze vratio se 4. travnja iz Sjedinjenih Američkih Država gdje je završio tečaj "Psychological Operations Officer Qualification Course" u školi "U.S. Army John F. Kennedy Special Warfare Center and School" u Fort Braggu u Sjevernoj Karolini. Riječ je o tečaju na kojem se osposobljavaju časnici postrojbni za specijalne operacije američkih oružanih snaga i saveznika za planiranje i provedbu psiholoških operacija u borbenim i neborbenim uvjetima, a Gaković je tečaj završio s najboljim akademskim prosjekom ocjena te mu je uručena medalja "Army Achievement Medal" kao i pohvala zapovjednika škole kao najboljem stranom polazniku. Škola je u sklopu Zapovjedništva za specijalne operacije kopnene vojske SAD-a, a tečaj je trajao od sredine studenoga prošle godine.

"Ovo je za mene bio nastavak usavršavanja na području psiholoških operacija jer sam prethodno u misiji ISAF u Afganistanu obašao dužnosti iz ovog područja. Naravno, s članstvom u NATO savezu otvaraju vam i se šire mogućnosti obuke u najboljim školama za pojedina specijalizirana vojna područja, a ujedno prezentirate i svoje Oružane snage i domovinu Hrvatsku. U početku je za sve ovo ipak bilo iznenađenje s obzirom na moj profesionalni put vojnog pilota no kasnije u obuci dobro su mi došla i znanja koje sam stekao kao pilot kao i ukupna psihološka i tjelesna spremnost", istaknuo je Gaković. Ubrzo Gakovića čeka kokpit Pilatusa u Zemunu gdje će obučavati omanske pilote kao nastavnik letenja, a iz petomjesečnog boravka u školi za američke specijalce posebno izdvaja završnu desetodnevnu vojnu vježbu održanu u terenskim uvjetima s velikim brojem sudionika i instruktora, a sve na prostoru nekoliko različitih replika geografskih naselja i prostora. "Naravno, letjet će koliko god budem mogao, ali stečeno znanje iz područja psiholoških operacija želim u što većoj mjeri prenosići na ostale pripadnike OSRH, jer su ratovi prošlog desetljeća pokazali važnost ljudi u nekonvencionalnom ratovanju tako da su psihološke operacije nešto čemu će se sve više pridavati značenje u budućim vojnim misijama", kazao je Gaković.

M. KARAČIĆ



POBJEDNICI FOTOIZAZOVA

Stručni tim Hrvatskih vojnih glasila izabrao je tri najfotografije s Fotoizazova organiziranog na Danu otvorenih vrata u vojarni "Zemunik" 22. ožujka ove godine. U tri kategorije: Moć tehnike, Čovjek i zrakoplov i Slobodni motiv prvo mjesto osvojila je fotografija autorice Magdalene Mi-

čev, a drugo i treće mjesto pripalo je fotografijama autora Gorana Leša. Bio je to prvi Fotoizazov koji je 93. zrakoplovna baza HRZ-a i PZO-a organizirala za profesionalne i amaterske fotografе kao i sve zaljubljenike u zrakoplovnu i vojnu tehniku.

OJI

NATO NOVOSTI

Foto: Hrvatski Sabor

ULASKOM U NATO HRVATSKOJ JE OSIGURANO DULJE RAZDOBLJE MIRA, SIGURNOSTI I STABILNOSTI

U povodu pete obljetnice ulaska Hrvatske u NATO u Hrvatskom je saboru na samu obljetnicu 1. travnja održana prezentacija misije, rada i aktivnosti Izaslanstva Hrvatskog sabora u Parlamentarnoj skupštini NATO-a. Tom je prigodom Boris Blažeković, voditelj Izaslanstva, podsjetio kako je ratifikacija Sjevernoatlantskog ugovora provedena upravo u Saboru 2009., te da su tada svi zastupnici, osim jednoga, podržali ulazak Hrvatske u NATO. "Time su Hrvatskoj i njezinim građanima na dulje razdoblje osigurali mir, sigurnost i stabilnost", istaknuo je Blažeković. Podsjetio je kako naša neposredna povijest svjedoči kako je nametnuti nam agresivni rat naštetio razvoju Hrvatske te koliko se danas uz silne napore pokušavamo izdignuti. "Hrvatska je učinila velik napredak. Od rata porušene zemlje, danas smo stabilna država članica NATO-a i Europske unije," rekao je Blažeković. Govoreći o radu Skupštine Blažeković je podsjetio kako će se ove godine u Nizozemskoj održati 60. jesensko zasjedanje. "Parlamentarna skupština je savjetodavno tijelo NATO-a i ona je odvojena od NATO-a. Skupština je autonomna no ima značajan utjecaj na rad NATO-a", istaknuo je Blažeković. Govoreći o radu Izaslanstva Blažeković je podsjetio na jesensko zasjedanje kojemu je lani Hrvatska bila domaćin. U Dubrovniku je bilo 800 sudionika, a sedam rezolucija koje su tada usvojene bit će predstavljene na nadolazećem samitu NATO-a koji će se održati u rujnu. Na prezentaciji rada Izaslanstva bio je i ravnatelj Hrvatskog vojnog učilišta, general Slavko Barić koji je u kontekstu obilježavanja obljetnice istaknuo niz promjena u sustavu Oružanih snaga a jedno od područja koje je doživjelo promjene bilo je školovanje. "Ove se godine završava projekt akreditacije dva studijska programa za redovito školovanje časnika u okviru sveučilišne zajednice Zagreba. To je nešto što smo izvukli upravo iz preporuka NATO-a i Europske unije", rekao je general Barić ističući kako se od ove godine Hrvatska svrstava na kartu zemalja

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA NATO-A

Parlamentarna skupština NATO-a (PS NATO-a) utemeljena je 1955. godine i djeluje kao međuparlamentarno savjetodavno tijelo Sjevernoatlantskog saveza. Skupština je sastavljena od 257 zastupnika iz 28 NATO-ovih država članica, a u njezinu radu sudjeluju i zastupnici iz 14 pridruženih država članica, Europskog parlamenta i četiri regionalne partnerske, odnosno pridružene članice Skupštine s područja Sredozemlja i Bliskog istoka, kao i parlamentarni promatrači iz još sedam zemalja i tri međuparlamentarne skupštine. Sjednice Skupštine održavaju se dva puta godišnje. U hrvatskom su Izaslanstvu uz voditelja Borisa Blažekovića i Marin Jurjević, Igor Dragovan, Davor Božinović i Martina Dalic. U PS NATO-a djeluje pet odbora: Odbor za civilnu dimenziju sigurnosti, Odbor za obranu i sigurnost, Odbor za ekonomiju i sigurnost, Politički odbor i Odbor za znanost i tehnologiju. Sjedište PS NATO-a je u Bruxellesu.

koje imaju svoje vojno školovanje, a ulazimo i u Vojni Erasmus, u sklopu kojega je već dogovoren razmjena studenata i nastavnika. Da su hrvatski časnici već sada prepoznati u svijetu, potvrdio je i član Izaslanstva PS NATO-a Marin Jurjević. "Gdje god su naši časnici bili po svijetu, uvijek smo doživljavali samo pohvale tih ljudi", rekao je Jurjević. Čestitke na obljetnici i radu Izaslanstva uputila je nazočnima i Sanja Bujas Juraga iz Ministarstva vanjskih i europskih poslova, dok je o radu NATO-a govorio i načelnik Sektora za međunarodnu obrambenu suradnju i sigurnost MORH-a, Petar Mihatov. On je podsjetio kako je operacija ISAF ono što je posljednjih deset godina obilježavalo identitet NATO-a, a Hrvatska je toj operaciji dala velik doprinos. "Naši su vojnici ondje donijeli i svoje iskustvo iz Domovinskog rata ali i dobru obuku koja je uključivala socijalnu i vjersku dimenziju, što je pridonijelo tome da ih je dobro prihvati lokalno stanovništvo", kazao je Mihatov te podsjetio kako se ISAF bliži kraju i u pripremi je nova operacija Resolute Support. U toj će operaciji, pod uvjetom da se u idućim nekoliko mjeseci potpiše bilateralni sporazum između SAD-a i Afganistana, te se ostvare svi potrebni zakonski okviri, sudjelovati i Hrvatska. Prema riječima Mihatova NATO je s krajem ISAF-a u fazi transformacije iz "faze operacije u fazu pripremljenosti", a što će biti jedna od tema na idućem samitu. "Jedna od tema sigurno će biti i ulaganje u obranu. Kada smo sigurni, tu sigurnost uzimamo zdravo za gotovo, no to nije tako. Obrambeni proračuni su se smanjivali, a ono što je dobro proizšlo iz tih rezanja je razvoj multinacionalne suradnje, no smanjivanje tih proračuna dosegnulo je svoju granicu", upozorio je Mihatov. Prezantaciji rada Izaslanstva nazočili su i brigadir Damir Terzić, pomoćnik savjetnika za obranu iz Ureda predsjednika RH, direktor RACVIC-a Branimir Mandić te brigadni general Zdravko Jakop, zamjenik direktora RACVIAC-a i predstojnica Ureda za međunarodne i europske poslove Andrea Halambek.



Anita KONČAR, foto: NATO

Bivši norveški premijer Jens Stoltenberg, novi glavni tajnik NATO-a

Nakon Andersa Fogha Rasmussen na mjesto glavnog tajnika NATO-a trebao bi doći bivši norveški premijer Jens Stoltenberg. Tu su vijest prenijele svjetske agencije pozivajući se na diplomatske izvore. Stoltenberg će dužnost preuzeti 1. listopada ove godine, a članice NATO-a konsenzus oko njegova imenovanja

postigle su nakon što je Italija povukla kandidaturu Franca Frattinija, bivšeg ministra vanjskih poslova i povjerenika Europske komisije. Prvotno je bilo planirano da se glavni tajnik NATO-a izabere na samitu Saveza u rujnu u Walesu, ali je odluka donesena ranije zbog krize u Ukrajini.

GLAVNI TAJNIK O OBLJETNICAMA

U povodu pete obljetnice ulaska u NATO Hrvatske te Albanije kao i proslave desete obljetnice ulaska Bugarske, Estonije, Latvije, Litve Rumunjske, Slovačke i Slovenije, te 15. obljetnice pristupanja Mađarske, Češke i Poljske glavni je tajnik NATO-a, Anders Fogh Rasmussen objavio tekst pod nazivom "pravo na izbor", u kojem je pobjrojao neke od prednosti ulaska u Savez. Podsetio je kako je trenutačna kriza u Ukrajini dovela u pitanje načela na kojima je izgrađena moderna Europa. "Ruske akcije na Krimu su kršenje teritorijalnog integriteta i suvereniteta Ukrajine. Oni ismijavaju načelo da je svaka država suverena i slobodna birati svoju sudbinu", istaknuo je glavni tajnik dodajući kako je to načelo omogućilo da se nakon tiranije Drugog svjetskog rata približimo Evropi koja je cijelovita, slobodna i mirna. Kriza u Ukrajini podsjetnik je kako svi zajedno moramo braniti to načelo, a to je ono što NATO radi. Govoreći o obljetnicama ulaska ovih država u Savez, glavni je tajnik kazao kako je "njihov ulazak jedna od uspješnica našeg vremena".



Sastanak ministara vanjskih poslova članica NATO-a

Ruska agresija na Ukrajinu osporava našu viziju slobodne i mirne Europe, a rusko prijenosno Krima najveća je prijetnja europskoj sigurnosti u cijeloj generaciji. Istaknuo je to glavni tajnik NATO-a Anders Fogh Rasmussen nakon sastanka ministara vanjskih poslova zemalja članica NATO-a. Na sastanku počet-

kom travnja zaključeno je i kako se prekida civilna i vojna suradnja s Rusijom, ali će se nastaviti politički dijalog radi razmjene stajališta o ovoj krizi." NATO-ova poruka je jasna. Stojimo iza naših saveznika, stojimo iza Ukrajine", rekao je Rasmussen i pozvao Rusiju da se uključi u dijalog prema traženju političkog

i diplomatskog rješavanja ove situacije. Na sastanku ministara razgovaralo se i o situaciji u Afganistanu, a prema riječima ministrici vanjskih i europskih poslova Vesne Pusić, koja je nazočila sastanku, Hrvatska planira i nakon 2014. nastaviti suradnju s tom zemljom ako dođe do potpisivanja potrebnih sporazuma.

VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI

Illustracija: Piriou



GRADNJA BRODOVA B2M

Francuska agencija za vojnu nabavu (*Délégation Générale pour l'Armement - DGA*) potpisala je s brodograđevnom tvrtkom Piriou i vojnobrodograđevnim konzorcijem DCNS ugovor za gradnju triju višenamjenskih brodova (*Bâtiments MultiMission - B2M*) za potrebe francuske Ratne mornarice. Projekt nove klase brodova nastao je suradnjom više tvrtki a ugovor osim gradnje, opremanja i dostave uključuje osiguravanje inicijalne potpore te održavanje u sljedećih šest godina. Postoji i opcija dobave četvrtog broda. Tvrtka Piriou u projektu će sudjelovati kao brodograditelj, a DCNS će biti zadužen za vojno-mornaričke sustave.

Brodovi će biti dugački 65 m, s istisninom od 1500 t. Prema predloženom propulzijskom sustavu postizat će najveću brzinu od 13 čv te će imati mogućnost teglja 30 t. B2M brodovi zamjenit će desantno-transportne brodove klase Batral. Dostava prvog broda u klasi očekuje se početkom 2015. a preostala bi dva bila dostavljena tijekom 2016.

M. PTIĆ GRŽELJ



VELIKA NORVEŠ

Njemački namjenski div Rheinmetall 4. je travnja objavio da će opskrbiti norveške Oružane snage novim logističkim vozilima. Potpisani je inicijalni ugovor koji bi u konačnici mogao biti vrijedan više od sto milijuna eura, a broj vozila još

nije poznat. Ugovor će uključivati i usluge nadogradnje, kao i rezervne dijelove, te će biti aktivan do 2025. godine. Prvi bi paket raznih vozila trebao stizati u Skandinaviju od 2015. do 2017. Vozila će povećati transportne sposobnosti norveških

SEDAM BRODOVA ZA KATAR



Foto: Damen

Nakilat-Damen Shipyards Qatar (NDSQ), tvrtka nastala zajedničkim ulaganjem nizozemskog brodograđevnog koncerna Damen i katarske tvrtke Nakilat osvojila je svoj prvi veliki vojno-mornarički ugovor, objavljeno je tijekom vojne izložbe DIMDEX 2014 u Dohi. Ugovor obuhvaća gradnju šest ophodnih plovila nove klase duljine 50 m te jedan ronilački brod-barkasu duljine 52 m a vrijednost premašuje 823 milijuna američkih dolara. Potpisani ugovor nastavak je započete suradnje 2010., kada

je tvrtka NDSQ potpisala Memorandum o razumijevanju s katarskom mornaricom. Od tada, NDSQ je primarno gradila radne brodice, brodove i remorkere u svom novom brodogradilištu Erhamha Bin Jaber al-Jalahma Shipyard u Ras Laffanu. Novo brodogradilište posjeduje zatvorenu brodograđevnu halu duljine 270 m, širine 66 m i visine gotovo 40 m koja je podobna za istodobnu gradnju čak četiriju plovila veličine korvete te jasno nagovještava poslovne ambicije brodogradilišta.



Foto: Rheinmetall



Foto: Agusta Westland

KA NARUDŽBA

logističkih postrojbi, a time i operativne sposobnosti cijele vojske. Bit će konfigurirana posebno prema željama naručitelja, a zanimljivo je što će neka uključivati oklopljenu kabinu za zaštitu posade od balističkih prijetnji i šrapnela. Nadalje,

Rheinmetall navodi da će vozila biti sposobna i za samoobranu. Imat će najmoderne komunikacijske i zapovjedne sustave te daljinski upravljanje oružne stanice na krovovima kabina.

D. VLAHOVIĆ

Generički prikaz na spomenutoj izložbi predočio je temeljno naoružanje. Ono se sastoji od dvocijevnog topa kalibra 40 mm i lansera Sinbad namijenjenog protuzračnim projektilima kratkog dometa Mistral na pramčanom dijelu plovila. Tu su i dvije daljinske upravljane stanice na krmnome dijelu nadgrađa. Također, senzorika obuhvaća radar Variant 2D tvrtke Thales i Mirador elektrooptički sustav namijenjen motrenju i praćenju.

Očekuje se kako će nova klasa patrolnih plovila biti temeljena na platformi Damenova projekta Stan Patrol 5009 (na slici) s tzv. Sea Axe - sjekirastoj formi pramčanog dijela trupa koji se inače rabi za brze brodove za prijevoz putnika i opreme na naftne ili plinske platforme. Konačna konfiguracija plovila kao i terminski planovi za gradnju i dostavu nisu potvrđeni. Projekt ronilačkog broda-barkase također se temelji na već dokazanom dizajnu.

M. PTIĆ GRŽELJ

LETEĆI CEZAR

U sklopu engleske tvornice međunarodne tvrtke Agusta Westland 19. ožujka uspješno je proveden prvi probni let nove inačice srednjeg taktičkog transportnog helikoptera AW101. Riječ je o prvom primjerku helikoptera HH-101A Caesar, koji je primarno namijenjen za borbeno traganje i spašavanje (CSAR - Combat Search-and-Rescue), te za potrebe talijanskih postrojbi za specijalna djelovanja. Dužnosnici talijanskog ratnog zrakoplovstva (AMI - Aeronautica Militare Italiana) ističu kako će Caesar biti na raspolaganju i za civilne potrebe, što se prije svega odnosi na medicinske letove te na potporu u raznim humanitarnim krizama. Za talijansko ratno zrakoplovstvo inicijalno je naručeno 12 helikoptera, uz mogućnost dodatne narudžbe četiri primjerka. Prva dva HH-101A bit će isporučena do kraja 2014.

U odnosu na klasičnu transportnu inačicu AW101, Caesar će za svoje zadaće biti opremljen integriranim obrambenim sustavom protiv radarskih, laserskih i infracrvenih ugroza, balističkom zaštitom pilotske kabine te vitalnih sustava na helikopteru, nosnom turelom s elektrooptičkim senzorima. Imat će i sondu za opskrbu gorivom u zraku, čime je osigurana kompatibilnost s talijanskim zračnim tankerom KC-130J. Za vojne zadaće Caesar će biti naoružan i trima strojnricama M134 Minigun kalibra 7,62x51 mm, koje će biti postavljene na desnim i lijevim bočnim vratima i na stražnjoj rampi.

I. SKENDEROVIC

U klasičnoj transportnoj konfiguraciji HH-101A može uz pet članova posade prevesti do 20 vojnika s opremom, dok u konfiguraciji za specijalne postrojbe može uz šest članova posade prevesti do osam vojnika s opremom.

VOJNA TEHNIKA // NOVOSTI

Foto: US Navy



Autonomija boravka Tritona u zraku je do 30 sati, maksimalni dolet iznosi 18,427 km, dok maksimalni vrhunac leta iznosi 18,288 m.

MQ-4C TRITON OKONČAO LETNA TES

Krajem ožujka uspješno je okončana desetomjesečna serija letnih testiranja pretprodukcijskog prototipa američkog besposadnog sustava MQ-4C Triton. Prema objavi dužnosnika tvrtke Northrop Grumman Triton je uspješno prošao sveobuhvatna testiranja letnih performansi letjelice te raznih senzorskih sustava pri različitim visinama i brzinama. Triton je mornarička inačica RQ-4B Global Hawka koja se razvija za potrebe Američke ratne mornarice

(U.S. Navy), sa zadaćom izviđanja i nadzora iz zraka, obavljanja SIGINT (signals intelligence) zadaća, odnosno kao nadopuna mornaričkom ophodnom avionu P-8A Poseidon. Američka mornarica zasad kani naručiti 68 produksijska Tritona, uz dva pretprodukcijska prototipa. Vrijednost cijelog programa procjenjuje se na 1,2 milijardi američkih dolara, a očekuje se kako bi tijekom 2017. moglo započeti njihovo uvođenje u inicijalnu operativnu upotrebu.

Besposadni sustav MQ-4C Triton je u ranoj fazi razvoja i testiranja nosio naziv MQ-4C BAMS (Broad Area Maritime Surveillance), čime se htjela izravnije naglasiti njegova uloga. Glavno "oružje" Tritona je MFAS (Multi-Function Active Sensor) senzorski sustav čiji glavni dio predstavlja AESA (Active Electronically Scanned Array Radar) radar. Njegova je posebnost da kombinira elektroničko skeniranje i mehaničko rotiranje. Time se postiže usredotočenost na



SLM - HIBRIDNI LANSER RAKETA

Tijekom međunarodnog velesajma vojnog naoružanja i opreme FIDAE 2014, koji je od 25 do 30. ožujka održan u Čileu, predstavljen je novi čileanski samohodni višecijevni lanser raketa SLM (Sistema de Lanzamiento Multiple). Raketen sustav je proizvela čileanska državna tvrtka FAMAE (Fábricas y Maestranzas del Ejército), koja proizvodi naoružanje za čileansku vojsku i policiju, u suradnji s izraelskom tvrtkom IMI (Israeli Military Industries). SLM se temelji na MAN-ovom 6x6 kamionu, te Nekulpan sustavu za upravljanje paljbom koji je proizvela tvrtka

DESA. Značajna je posebnost SLM sustava što on kombinira rakete u dva različita kalibra. Naime, na SLM-u je postavljen lanser za deset raketa Accular kalibra 160 mm koje imaju bojnu glavu tešku 35 kg, te lanser za četiri rakete Extra kalibra 306 mm, koje imaju bojnu glavu tešku 120 kg. Cilj ovakve hibridne kombinacije raketnih projektila je pokrivanje dometa djelovanja u rasponu od 10 do 150 km, uz optimalnu potrošnju odgovarajućih raketnih projektila, uz CEP (Circular Error Probable) preciznost od samo 10 m.

I. SKENDEROVIC



Foto: PLAN

Tijekom svečanosti održane 21. ožujka u brodogradilištu Jiangnan Shipyard domaće kompanije Shanghai Shipbuilding Co Kineska ratna mornarica uvela je u aktivnu službu prvi razarač klase Luyang III (Type 052). Brod nosi ime Kunming i oznaku 172.

Plovila Type 052D temelje se na platformi prethodnika Type 052C a smatraju se novom klasom višenamjenskih razarača naoružanih navođenjem projektilima. Vojni analitičari smatraju kako imaju slične taktičko-tehničke karakteristike kao razarači klase Arleigh Burke američke ratne mornarice. Razarači Type 052D rabe radarski sustav sličan Aegisovu sustavu. Novi vertikalni lansirni sustav pogonjen je turbinskim motorima te sadrži značajku smanjene radarske zamjetljivosti. Temeljno naoružanje razarača Type 052D sastoji se od glavnog pramčanog topa kalibra 130 mm, novog 64-cijevnog vertikalnog lansirnog sustava namjenjenog projektilima zemlja-zrak, krstarećim projektilima, protubrodskim kao i protupodmorničkim projektilima te novog AESA (Active Electronically

Scanned Array) radarskog sustava. Osnovne brodograđevne značajke slične su onima razarača Type 052C, duljine 155 m, širine 17, gaza 6,5 m te maksimalne istisnine 7500 t. CODOG propulzijskom konfiguracijom postiže najveću brzinu od 30 čv, doplov iznosi 4500 Nm a posadu čini 280 članova. Osnovna promjena vizure nadgrađa očituje se u prednjoj strani, koja ima veći kut nagiba. Time omogućava značajniju karakteristiku smanjene radarske zamjetljivosti te pomak helikopterskog hangara prema sredini broda. Uz navedeno, nova klasa razarača posjeduje krmenu helikoptersku sletnu točku te može pružiti smještaj dvaju helikoptera tipa Harbin Z-9A Haitun odnosno Kamov Ka-28 Helix.

M. PTIĆ GRŽELJ

Samo dva dana poslije, 23. ožujka, drugi razarač u klasi imena Changsha, oznake 173 započeo je seriju brodograđevnih pokusnih plovidbi. Oba plovila bit će u sastavu flote Južnokineskog mora. Očekuje se kako će kineska ratna mornarica upravljati s ukupno deset plovila klase Luyang III.

 NOVA ORUŽJA

Ilustracija: Northrop Grumman



Ilustracija: Northrop Grumman



LASERSKO ORUŽJE

Od samih početaka razvojnih npora na projektu HEL (visokoenergetskog lasera) stratezima američke ratne mornarice (USN) bilo je sasvim jasno da je tip lasera s čvrstom jezgrom u pogledu operativne primjenjivosti najbolja moguća opcija. Može se iskoristiti kao efikasno oružje za blisku obranu plovnih jedinica, odnosno kao CIWS (*Close-In Weapon System*). Motivirano takvim razlozima, vodstvo USN bilo je odlučno da sve prednosti "čvrstih" SSL (*solid state laser*) tehnologija koje su dostignute u industrijskim i u znanstvenim aplikacijama primjeni u jednom prototipnom oružnom sustavu. Ključni cilj bio je da



Northrop Grumman ovako zamišlja buduću uporabu laserskog oružja protiv projektila, plovila i letjelica koji bi ugrožavali brodove Američke ratne mornarice. Tvrta je 2009. dobila ugovor za razvoj MLD-a, mornaričkog laserskog demonstratora

se iskustva iz svih sektora a posebice ona dobivena ispitivanjem prototipnog oružnog sustava iskoriste za budući razvoj, konstrukciju i primjenu laserskih oružnih sustava u stvarnom okruženju.

INTEGRACIJA PROJEKATA

Unutar odjeljka čvrstih lasera (SSL-TM) u Uredu za mornaričku istraživanja (ONR) zaključeno je da je najbolja opcija tzv. model otvorene arhitekture sustava. On bi mogao ujediniti najbolje karakteristike, prednosti i spoznaje postojećih laserskih tehnoloških projekata kao što su LaWS (Laser Weapons System) i MLD (Maritime Laser

Demonstration) i integrirati ih u jednu cjelinu, uključujući u nju spoznaje dobivene iz ostalih sektora i programa razvoja laserske tehnike. Izgradnja prvih ispitnih prototipova laserskog oružja s čvrstom jezgom, prema izjavama iz ONR-a, dokazuje da je SSL tehnologija "dozrela" da iz laboratorijskih prostora izidi na "zrak" tj. na more i da započne s programom testiranja u realnim uvjetima. Prema dostupnim spoznajama ONR je izabrao četiri već postojeća programa i sa svakim od ponuđača potpisao ugovor (tzv. Faza I) vrijedan 1,5 milijuna dolara za izradu kompletne projektnе i izvedbene dokumentacije za



**Model MLD-a koji je dizajnirao i razvio Northrop Grumman.
Sustav je bio instaliran na otpisani razarač klase Spruance USS
Foster, modificiran u plovilo za vježbu samoobrane**

**Unatoč velikom napretku američke ratne mornarice,
još ni izdaleka nije poznata količina napora i
problema koji moraju biti prevladani prije nego što
primjenjivo, praktično i pouzdano visokoenergetsko
lasersko (HEL) oružje postane realnost**



ŽJE (II. DIO)

sljedeće faze. One su morale obuhvatiti izgradnju prototipa, opis razvojnih faza i planiranih poboljšanja te na koncu demonstraciju sposobnosti sustava.

INSTALACIJA NA PHALANX

LaWS (Laser Weapon System) spomenut u prvom dijelu teksta (vidi HV 444) jedan je od predloženih programa SSL lasera. Prepoznatljiv je kao ORDALT (Ordnance Alteration) prijedlog i zasnovan je na modifikaciji kojom bi se lasersko oružje "pridodalo" već postojećoj konfiguraciji brodskog CIWS 20 mm sustava Phalanx Mk15. Spomenuti program razvio je Raytheon Missile

Systems. Prema navodima iz USN, dodavanjem laserskih sposobnosti na CIWS Phalanx moći će pružiti tzv. zero time of flight tj. trenutačnu i destruktivnu, "hard-kill" obrambenu sposobnost protiv asimetričnih prijetnji kao što su UAV, raketni projektili, topnička i minobacačka zrna i manja plovila, uz uporabu zapravo "neograničenog" spremnika streljiva. NAVSEA (Naval Sea System Command) je već odavno započela svoj angažman s Raytheonom na adaptiranju LaWS sposobnosti kao ORDALT nadogradnji na postojeći Phalanx Block 1B. Rezultat te suradnje je Phalanxova konfiguracija Mk15 Mod

41, s laserskim LaWS sustavom montiranom na desnoj strani nosača CIWS sustava. Prvi prototip ovog oružja predstavljen je 2008. godine. Riječ je o kombiniranom, 30 Kw snažnom LaWS sustavu koji se koristio tehnologijama optičkog snopa i SSL lasera na "radnoj" frekvenciji od 1.064 μm. Optički "hitac" ispaljivan je preko tzv. optičkog direktora zračenja montiranog na l-3 Brashear Kineto postolje za praćenje ciljeva. Tehnološki demonstrator bio je izgrađen unutar "kuće" tj. unutar NAVSEA-e i zapravo je to kombinacija i integracija šest modificiranih, komercijalnih lasera s optičkim vlaknima (svaki snage 5 Kw) čiju je integraciju provedeo NRL (Naval Research Laboratory). Prvi uspješni testovi provedeni su u ožujku 2009. godine na raketenom poligonu White Sands, kad su uspješno neutralizirani ciljevi u obliku minobacačkih granata. Sljedeća uspješna testiranja datiraju iz lipnja 2009. a bila su provedena na poligonu mornaričkog zrakoplovstva China Lake. Tijekom tog ispitivanja uspješno je izведен zahvat, praćenje i uništenje zračnih ciljeva (zračnih prijetnji) u obliku pet besposadnih letjelica (UAV).

USPJEH U ČETIRI SCENARIJA

Testiranje provedeno u svibnju 2010. na poligonu San Nicolas Island u Kaliforniji, prikazalo je punu uspješnost LaWS sustava u četiri slučaja obaranja zračnog cilja (UAV-a) u posve odvojenim i različitim "borbenim i ofenzivnim" scenarijima njihova naleta. Uništenja ciljeva zabilježena su na daljinama od jedne nautičke milje (1852 m). Ova testiranja iz 2010. bila su označena kao prva "otkrij cilj i uništi" ispitivanja protiv realno sposobnih zračnih ciljeva u zračnom prostoru iznad mora. Od tog testiranja LaWS je bio podvrgnut daljnjenim razvoju i poboljšanjima, koja su se odnosila prije svega na sustav aktivne stabilizacije direktora laserske zrake, sustava za praćenje zahvaćenih zračnih ciljeva kao i tzv. PASS sustava (sustava za predviđanje i upozoravanje na moguće nepravilnosti u radu i kvarove). Poboljšani sustav prvi je put iskušan na mobilnoj platformi tijekom pomorske vojne vježbe Trident Warrior 11 u lipnju 2011. Potom je uslijedila i pomorska vojna vježba Trident Warrior 12 u lipnju 2012. tijekom koje su iskušane poboljšane performanse laserskog direktora. Ostala prototipna poboljšanja (i njihova testiranja) obuhvaćala su također i kontinuirana poboljšanja na integraciji PASS sustava, sposobnostima praćenja ciljeva, algoritmima uporabe te inženjeringu na lasersko-optičkim elementima sustava. Nastavak testiranja LaWS sustava instaliranog na palubi USS Dewey, tijekom ljeta 2012. u vodama ispred San Diega rezultirao je 100 % uspjehom. Oboren je svih 12 zračnih ciljeva u istom tolikom broju testiranja pod različitim borbenim scenarijima. Upravo zbog tog uspjeha, USN je dala "zeleno" svjetlo da se LaWS sustav ovoga ljeta instalira na palubu broda USS Ponce. Bit će podvrgnut testiranju i evaluaciji sposobnosti u potpuno realnom i operativno vrlo zahtjevnom okruženju.

ZA MEKE CILJEVE

Drugi razvojni program koji podupire USN odnosi se na suradnju s firmom BAE Systems, koja kooperira s američkim Boeingom. Odnosi se na razvoj i testiranje 10 Kw snažnog prototipa TLS (Tactical Laser System). I ovaj laserski sustav zamišljen je kao "nadopuna" postojećem američkom malokalibarskom, palubno-stabiliziranom 25 mm topničkom CIWS sustavu Mk 38 Mod 2. Utemeljen također na tehnologiji optičkog (svjetlovodnog) SSL lasera, i TLS je dosad prošao nekoliko uspješnih faza testiranja. S izlaznom snagom od 10 Kw, TLS je limitiran na borbenu uporabu protiv relativno "mekših" zračnih ciljeva (poput UAV-a) na kratkim dometima. Prema zaključcima iz samog ONR, tehnički

Znanstvenik američkog ratnog zra-koplovstva isprobava laserski sustav u istraživačkom laboratoriju USAF-a (AFRL). Odjel za direktnu energiju bavi se ispitivanjem čvrstih i kemijskih lasera

NOVA ORUŽJA

Foto: Northrop Grumman



je ostvariva konstrukcija fiber (optičkog) laserskog oružja izlazne snage nekoliko stotina kilovata. Ipak, treba napomenuti jednu stvar: pločasti tip SSL (kod kojeg je sintetički kristalni materijal upotrebljen kao medij za prijenos svjetlosne zrake umjesto optičkih vlakana) nije jedini mogući odgovor na postavljeni tehnološki izazov. I ovaj tip laserskog oružja također je bio ispitivan u okviru razvoja visokoenergetskog pulsnog oružja i poznatiji je pod akronimom MLD (Maritime Laser Demonstration).

ZA 98 MILIJUNA DOLARA

Razvoj MLD programa započeo je također 2008. godine kao pokušaj da se dozna kako lasersko oružje visokog intenziteta zračenja može biti uporabljeno protiv malih čamaca i drugih površinsko-plovnih ugroza i ciljeva "od posebnog interesa". Tehnološki ciljevi u razvoju MLD-a uključivali su: visokoprecizno ciljanje, precizno praćenje, postojanu snagu zračenja, zadovoljavajuću atmosfersku kompenzaciju, isporuku dovoljnih snaga postojanog svjetlosnog impulsa prema obrambenim zahtjevima te potrebnu tehnološku

Kadar iz filma koji su objavili Northrop Grumman i američka ratna mornarica, u kojem je vidljiva šteta koju je u travnju 2011. djelovanje MLD-a prilikom demonstracije napravilo motornom čamcu

Još jedna ilustracija djelovanja lasera, ovoga puta na temelju koncepta BAE Systems i Boeinga koji razvijaju TLS (Tactical Laser System) Mk 38



otpornost prema borbenim oštećenjima i kvarovima. U srpnju 2009. Northrop Grumman je s USN potpisao ugovor vrijedan 98 milijuna dolara za razvoj ove tehnologije i izradu tehnološkog demonstratora. Ono što je zanimljivo jest da je program bio razvijan tako da su u njega bila integrirana tehnološka dostignuća iz drugih razvojnih projekata pod patronatom američkog Ministarstva obrane. Među takvima se posebno ističu programi THEL (Tactical High Energy Laser) i JHPSSL (Joint High Power Solid State Laser) koji je inicijalno počela razvijati američka kopnena vojska. Zanimljivo je napomenuti da MLD laser koristi isti modularni 15 kW snažni, tzv. Garnetov neodijumsko – itrijumsko-aluminijski laser s čvrstom jezgrom, kakvim se koriste i u JHPSSL

programu. Istodobno MLD-ov direktor zračenja gotovo u potpunosti adaptiran prema tehnološkom rješenju koji se koristi na THEL laserskom sustavu.

NA POLIGONU POTOMAC

Statička, kopnena ispitivanja MLD lase-ra uspješno su provedena od kolovoza do rujna 2010. na testnom poligonu Potomac River. S tog ispitivanja, široj javnosti je poznat promotivni video u kojem se vidi zapaljenje manjeg čamca izloženog djelovanju MLD lasera. Najznačajniji kvalitativni preokret u razvoju MLD lasera zbio se u travnju 2011. kada je bio instaliran na tzv. Self-Defense Test Ship (EDD-964). Na testiranju na poligonu San Nicolas Island u Kaliforniji, MLD je uspješno uporabljen za uništenje manjih površinskih plovila.



Ilustracija: BAE Systems

TLS Mk 38 u pravoj inačici, izložen na konferenci američke Mornaričke lige. Nje- gova primarna zadaća bila bi obrana od malih plovila



Foto: Boeing

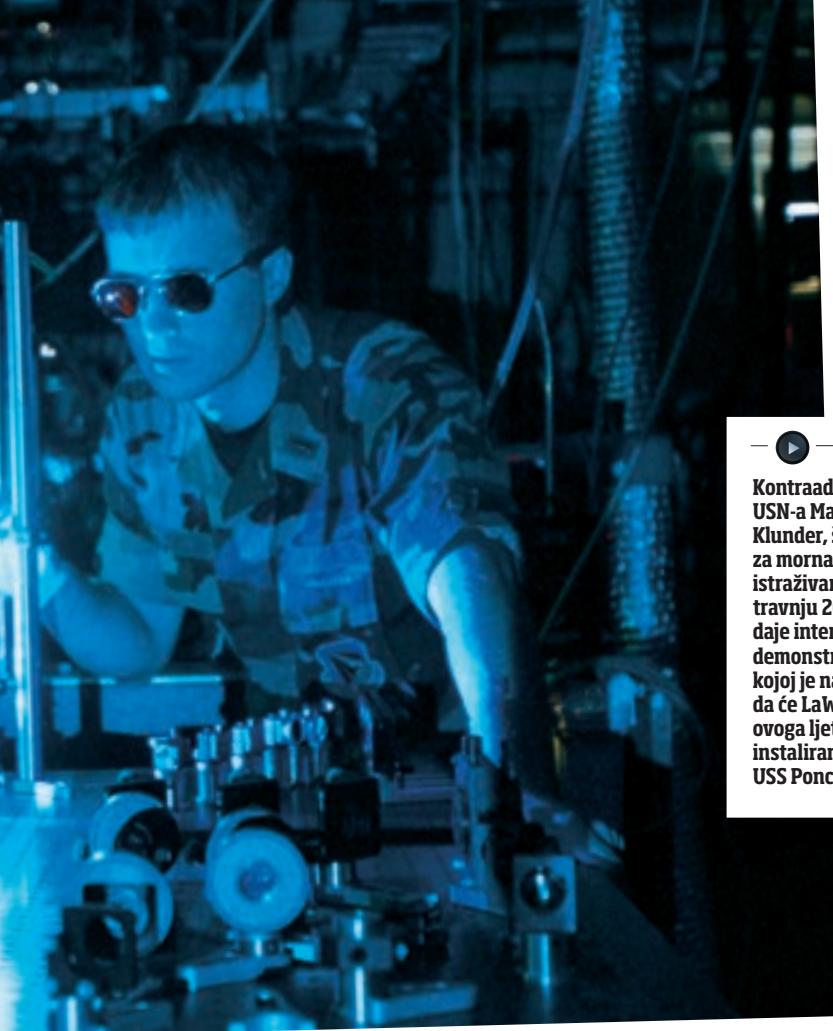


Foto: USAF

Kontraadmiral USN-a Matthew Klunder, šef Ureda za mornarička istraživanja, u travnju 2013. daje intervju uoči demonstracije u kojoj je najavljen da će LaWS sustav ovoga ljeta biti instaliran na brod USS Ponce



Foto: US Navy

Ta testiranja su bila značajna jer je to bilo prvi put da je HEL (visokoenergetski laser) bio instaliran na brod USN, da je bio energetski podržavan s brodskih izvora te uporabljen za uništenje površinskog, malog cilja na određenoj udaljenosti i sve to u realnom pomorskom okruženju. Daljnja poboljšanja i nadogradnje provedene na MLD od tada do danas odnose se najviše na njegovu integraciju s brodskim radarskim i navigacijskim sustavom te sustavom za ispaljivanje "laserskog" hica s mobilne platforme na moru u uvjetima vlažnog i slanog okruženja.

BUDUĆNOST U FEL-u?

Prema svim predviđanjima, tzv. pločasti laseri velike gustoće isijavanja i snage do 300 kW, konstruirani na temelju do

sada razvijenih i opisanih tehnologija – trebali bi biti uporabljiva i operativno sposobna oružja. Prema istim predviđanjima i procjenama, ista oružja s dijapazonom izlaznih snaga od 500–600 kW bit će "ultimativno operativno sposobna" oružja. Međutim kad se počne teoretski razmatrati razvoj i uporaba HEL oružja megavatne snage, službeni stav USN je da se treba okrenuti potpuno drugačijoj tehnologiji lasera odnosno FEL (Free Electron Laser) tj. laseru čije se djelovanje zasniva na iskoristavanju i prijenosu energije slobodnih elektrona. Tehnologija FEL lasera vjerojatno nudi najviše potencijala za buduće aplikacije mornaričkih inačica lasera. Za razliku od ostalih tipova, FEL laseri dopuštaju operativnu uporabu različitih valnih duljina, tako da se može optimizirati



Foto: US Navy

Laserski sustav montiran na postolje za praćenje ciljeva Kineto i kontroliran oružnom stanicom MK15 Phalanx, u proljeće 2010., na San Nicolasu u više je navrata uspješno pogodio leteće ciljeve iznad morske površine

energija, snaga i gustoća laserske zrake kroz mornaričku atmosferu. Klasični, do sada spominjani laseri ograničeni su valnom duljinom svjetla koju emitira njihov izvor elektrona (plin ili kristal), a procedura rada FEL lasera je bitno drugačija. Pojednostavljeno, kod FEL tehnologije, elektroni koji su "skinuti" sa "svojih" atoma prvo se šalju u linearni akcelerator u kojem se značajno povećava razina njihove energije. Odatile, visokoenergizirani snop elektrona upućuje se u tzv. vrtložnik (wiggler), uređaj koji se koristi snažnim magnetskim poljem za induciranje transverzalnih oscilacija elektrona, prisiljavajući pritom elektrone da oslobole jedan dio svoje energije u obliku fotona. Kao i kod konvencionalnog lasera, fotoni se potom usmjeravaju u uski prostor između dvaju ogledala a potom emitiraju u obliku koherentne svjetlosne zrake. Operator FEL lasera ima mogućnost podešavanja valne duljine emitirane laserske zrake povećanjem ili smanjivanjem razine obogaćivanja energijom elektrona u akceleratoru ili podešavanjem poprečne undulacije (valovitog kretanja) elektrona u magnetskom vrtložniku.

BOEINGOV UGOVOR

Američka mornarica i ONR vide FEL laserske sustave kao dugoročno rješenje za visokoenergetske (HEL) sustave najviših snaga. Takav stav doveo je tijekom fiskalne 2010. do potpisivanja 23 milijuna dolara vrijednog ugovora o razvoju FEL INP (Innovative Navy Prototype). Ugovor potpisani s tvrtkom Boeing u rujnu 2010. uključuje razradu razvoja programa i konstrukciju 100 kW snažnog laboratorijskog demonstratora. Prema specifikacijama i tehničkim zahtjevima naručitelja, INP FEL prototipni demonstrator morao bi zadovoljiti nekoliko primarnih zahtjeva: minimalnu izlaznu snagu od 100 kW, rad u frekventnom području od 1,0 do 2,2 μm i trebao bi biti spremjan za prvu demonstraciju do konca 2015. Ovakav tajming nije slučajno odabran i motiviran je nakanom da se osigura dovoljno vremena za prikupljanje potrebnog znanstvenog i konstruktorskog iškustva koje će omogućiti razvoj sljedeće generacije megavatne klase FEL oružnih sustava. Oni bi trebali biti operativno sposobni i primjenjivi u zadaćama protubrodske raketne i balističke obrane u razdoblju poslije 2030.

KOLIKO DO OPERATIVNOSTI?

U travnju 2012. ONR je ponovno napravio reviziju tehničko-taktičkih zahtjeva FEL INP programa da se omogući što brža tranzicija lasera s čvrstom jezgrom u flotu. U isto vrijeme

Još uvijek nije zabilježen ni jedan program nabave niti je prezentiran jasan programski plan za instaliranje laserskog oružja na specificirane površinske borbene platforme u jasno određenom razdoblju

NOVA ORUŽJA

SSL-TM program ušao je u sljedeću fazu razvoja tj. u realizaciju napora da se u njegovu tehnologiju integriraju dostignuća postignuta kod drugih laserskih tehnologija – ponajprije one iz FEL laseara. Prema izjavama iz ONR-a, znanstvene spoznaje i tehnološka rješenja iz oba laserska razvojna programa međusobno se izmjenjuju, dopunjaju, kombiniraju i u maksimalnom mogućem razmjeru integriraju. Generalno rečeno, nastoji se ukomponirati velika razina megavatnih snaga FEL lasera s već testiranim i proujerim tehnologijama koje potječu iz SSL-TM programa. Takav pristup ima za cilj smanjenje razvojnih troškova u oba programa, smanjenja razvojnih rizika, skraćivanje vremena potrebnog za laboratorijska i terenska ispitivanja te na koncu poboljšanje funkcija zahvata i praćenja ciljeva, uboštosti borbenog sustava te integracije sustava s ostalim brodskim sustavima. Unatoč različitim razvojnim i demonstracijskim aktivnostima, još uvijek je zapravo za šиру javnost prilično nejasno kako i kada će

Američka mornarica i ONR vide FEL laserske sustave kao dugoročno rješenje za visokoenergetske (HEL) sustave najviših snaga

Umjetnička konceptacija koncepta Joint High Power Solid State Laser (JHPSSL), koji je počela razvijati američka kopnena vojska. Iskustva iz istraživanja Northrop Grumman primjenjuje u svojem MLD-u

USN staviti u operativnu uporabu "serijski proizvedeno" HEL (visokoenergetsko lasersko) oružje. I dok je trenutačno u tijeku prilično intenzivan program razvoja sposobnosti, konstrukcije i ispitivanja tehnoloških demonstratora te evaluacije svakog od već spomenutih laserskih sustava, još uvijek nije zabilježen ni jedan program nabave niti je prezentiran jasan programski plan za instaliranje laserskog oružja na specificirane površinske borbene platforme u jasno određenom razdoblju.

ZASTARJELE ZVJEZDANE STAZE

Predstojeće instaliranje LaWS na palubu USS Ponce – čak dvije godine prije od prvotnih inicijalnih planova – otvorilo je nove rasprave ali i označilo značajni korak naprijed u razvojnom SSL programu američke mornarice. No još ni izdaleka nije poznata kolичina napora i problema koji moraju biti apsoluirani prije nego što primjenjivo, praktično i pouzdano visoko-energetsko lasersko (HEL) oružje postane realnost.

Ukupna cijena troškova razvoja, konstrukcije, ispitivanja, evaluacije i serijske proizvodnje trenutačno su u sferi nedokučivog, tehnološke performanse isto tako. Borbeni nadzor i povezanost čovjek-stroj još su u sferi nedefiniranog. Određena znanstvena dostignuća su jasna i na vidiku ali još uvijek nisu u tehnološkom dosegu praktične primjene. Međutim, nikako ne treba smetnuti s uma činjenicu da smo se prije nepunih tridesetak godina fascinirali tehnologijom prikazanom u američkom znanstveno-fantastičnom serijalu Zvjezdane staze a danas je dosta toga dio naše svakodnevnicе. Dovoljno je napomenuti da je *famozni* komunikator kojim se koristila posada zvjezdanih broda Enterprise zapravo benigna dječja igračka prema današnjim smart (pametnim) mobitelima koji su postali globalno dostupni svima. Zato je realno očekivati da će i operativno lasersko oružje relativno brzo postati stvarnost na palubama američkih ratnih brodova. I u to uopće ne treba sumnjati. ■



Ivan GALOVIĆ

VOJNA TEHNIKA

Foto: Tomislav BRANDT

Strojnica M2HB postoji gotovo cijelo stoljeće. Bez obzira na tako dugačak životni vijek i danas je u naoružanju više od devedeset zemalja. Nema gdje je nije bilo: u pješačkim i tenkovskim postrojbama, na zrakoplovima, brodovima, raznim vozilima... Već dulje vrijeme se neuspješno traga za odgovarajućom zamjenom, čini se da se od toga i odustalo. Otkuda ta nezamjenjivost? Odgovor pokušava dati ovaj tekst...



TAJNA STROJNICE BROWNING

Poručnik Valmore A. Browning, sin slavnog konstruktora, pokazuje mogućnosti strojnica M1917 Browning. Fotografija s francuskog bojišta početkom rujna 1918.



Foto: US Army

VOJNA TEHNIKA



Najčešći nadimci koje je stekla strojnica su "Ma Deuce" (Moja dvojka) ili jednostavno "Fifty" (Padesetica). Kod hrvatskih vojnika strojnica M2 ostala je upamćena jednostavno kao Browning zbog toga što je ova teška strojnica bila i jedino Browningovo oružje u aktivnoj uporabi tijekom Domovinskog rata

Foto: Tomislav BRANDT

Za uspjeh strojnice M2 svakako je najzaslužniji njezin tvorac John M. Browning (1855-1926), najsvestrajanji američki konstruktor u povijesti razvoja i proizvodnje streljačkog oružja. Sin puškara, različite je vrste oružja razvijao zajedno s braćom u suradnji s poznatim američkim tvrtkama Colt i Winchester, kao i belgijskom tvrtkom Fabrique Nationale Herstal. Masovna taktička uporaba strojnica započinje sa strojnicom koju je 1884. izumio američki konstruktor i izumitelj Hiram S. Maxim, a koju se može smatrati prvim prototipom strojnica. Njegova je strojnica rabilu energiju nastalu ispaljivanjem metka za izbacivanje čahure, ponovno napinjanje mehanizma za okidanje sa zatvaračem i udarnom iglom te ponovno ubacivanje novog metka u cijev. Na taj je način strijelac jednostavnim pritiskom na okidač oružja dobio

— ▲ —
Browning se već godinama bez problema adaptira na moderne oružne sustave, kao što je daljinski upravljava stanica instalirana na hrvatski BOV Patria

mogućnost gotovo neprekidne rafalne paljbe.

VELIKA TEŽINA, MALI KALIBAR

U to se vrijeme "teškim strojnicama" zapravo smatralo oružje koje je po neprijatelju djelovalo u obrani s trobožaca ili postolja i u pravilu sa stacionarnih i dobro utvrđenih položaja. Ovakve "teške strojnice" smatrane su "teškim" radi svoje ukupne težine, a u pravilu su rabile kalibre jednake kalibrima standardnih vojničkih pušaka. To nije slučaj s današnjim poimanjem teških strojnica, koje tako nazivamo upravo radi kalibara i balističkog potencijala.

"Lake strojnice" su za razliku od "teških strojnica" služile kao rješenje za ostale taktičke probleme poput napada, zauzimanja neprijateljskog uporišta i njegove obrane od eventualnoga protunapada neprijatelja. Tu strojnici je lako mogao prenositi

jedan vojnik pa čak i ako zatreba pucati iz nje u hodu tijekom napada. Sposobnost neprekidne paljbe bila je u to vrijeme važnija od brzog mijenjanja paljbenog položaja. Zahvaljujući velikoj gustoći paljbe strojnice su postale dominantnim oružjem Prvog svjetskog rata, a ponajprije zbog njih taktika svih zaraćenih strana promijenjena je u statično, pozicijsko ratovanje. Prvi prototip strojnice Browning je proizveo 1910. i neuspješno je predstavio američkoj vojsci.

No u veljači 1917. Amerika je ušla u Prvi svjetski rat i bila prinudjena posudištivati oružje od francuskih saveznika. Stoga je vojska pozvala Browninga da demonstrira svoju strojnici. Ispred vojnog povjerenstva (Capitol Hill, Washington, D.C.) Browning je u jednom rafalu ispalio iz strojnicy 20 000 metaka bez ijednog zastroja. Impresionirana



Prizor iz Vijetnamskog rata, riječ je o pripadnicima južnovijetnamske vojske koja vježba gadanje iz strojnica Browning instalirane na oklopno vozilo M113



sa 2,54 cm, koliko iznosi jedan inč, dobije se 7,62 mm).

PERSHINGOVI ZAHTJEVI

Kasnije, na osnovi iskustava iz Prvog svjetskog rata, zapovjednik Ekspediciskih snaga SAD-a u Europi general John Pershing je postavio taktičko-tehničke značajke buduće američke strojnica. Browning se odlučio za konstrukciju teške strojnice koja je u svojoj osnovi bila povećana strojnica Browning machine gun 30-cal (BMG). Strojnici je razvijao s tvrtkom Colt (zemaljska inačica), dok je tvrtka Winchester bila zadužena za razvoj protuzrakoplovnih strojnica i streljiva za njih. Međutim susreo se s neočekivanim problemom, nikako nisu mogli riješiti problem čahure buduće strojnicy.

Ideju da konstruira strojnici u kalibru 12,7x99 mm Browning je dobio sasvim slučajno, na temelju njemačke protutenkovske puške Mauser 1918 T-Gewehr u kalibru 13,2x92 TuF (*Tank und Flieger*). Namjena prve njemačke protutenkovske puške bila je probijanje oklopa prvih tenkova tako što se tada koristila najvećim mogućim kalibrom, veličinom zrna i čahure, i to tako da pri opaljenju strijelcu ne slomi rame. Te su puške na udaljenosti od 300 m probijale oklop debljine 15 mm. I upravo je takav metak izabran za novu tešku strojnici. Browning je metku 12,7x99 mm prilagodio konstrukciju nove strojnicy posebice postavivši u nju težu cijev. U američkom jezičnom području se za ovaj metak može naći oznaka .50cal

viđenim, vojska je naručila 45 000 novih strojnica kalibra 7,62 mm koja je postala M1917A1, odnosno poznatija kao Browning 30-cal machine gun (ako se pomnoži 0,30



Pripadnik američke ratne mornarice iz helikoptera svojim Browningom drži na ciljniku otpisanu krstaricu USS William H. Standley koja je poslužila kao meta za vježbovna gadanja. Fotografija je snimljena u Koraljnom moru 2005. godine

TAKTIČKO-TEHNIČKE ZNAČAJKE

Vrsta	Teška strojnica
Država podrijetla	SAD
Kalibr	.50 BMG (12,7x99mm NATO)
U službi	1933 - danas (M2HB)
Projektant	John Moses Browning (1855-1926)
Projektirano	1918.
Trenutačni proizvodači	FN Herstal (Belgija), General Dynamics (USA), US Ordnance (USA) i Manroy Engineering (UK)
Razdoblje proizvodnje	1921. - danas
Proizvedeno primjeraka	tri milijuna
Dužina	1.654 mm
Težina	38 kg 58 kg (zajedno s M3 postoljem)
Brzina	890 m/sek.
Paljba	Jedinačna / Rafalna
Dužina cijevi	1.143 mm
Težina cijevi	12 kg
Brzina gadanja	485 - 635 met./min. (M2HB) 750 - 850 met./min. (AN/M2) 1.200 met./min. (AN/M3)
Kapacitet spremnika	100 u redeniku (članci M2 i M9)
Učinkovit domet	1800 m
Maksimalni domet	6800 m

što predstavlja taj isti kalibr označen u inchima (1 inch = 25,4 mm). Specifičnost Browningova načina konstruiranja je u tome što on nije svoj rad usredotočio na otkrivanje posve novih načina djelovanja, već je adaptirao poznata i provjerena rješenja.

UPORABA

- streljačko oružje potpore,
- protuzračna strojnica na nekim brodovima, gdje šest strojnica M2 može biti montirano u jednu kupolu,
- protuzračna strojnica na kopnu. U kasnijim inačicama su montirane dvije ili četiri strojnica M2HB na vojna vozila, tj. po jedna ili dvije s lijeve i desne strane,
- primarno ili sekundarno oružje oklopnih vozila,
- primarno ili sekundarno oružje ophodnih brodova,
- sekundarno oružje protubrodske obrane velikih brodova (korvete, fregate, razarači, krstarice i dr.),
- koaksijalna strojnica ugrađena u neke tenkove i zrakoplove,
- fiksno montirano primarno naoružanje nekih američkih aviona iz II. svjetskog rata (P-47 Thunderbolt, P-51 Mustang) i Korejskog rata (F-86 Sabre),
- fiksno ili fleksibilno obrambeno naoružanje nekih američkih bombardera iz II. svjetskog rata (B-17 Flying Fortress i B-24 Liberator).

VOJNA TEHNIKA

Browning se raširio po cijelom svijetu, na ovoj fotografiji rabe ga pripadnici južnokorejske vojske

Foto: ROK Armed Forces

NA PUTU SLAVE

Prva konačna inačica Browningove teške strojnica ušla je u službenu uporabu američke vojske 1923. pa je krenula na svoj put slave koji traje i danas. Umjesto platnenog redenika, osjetljivog na vodu i uvjete skladištenja, uveden je metalni, člankasti. Promijenjeno je također i postolje koje je postalo višestruko lakše, a dodan mu je i mehanizam za pokretanje oružja po visini i po pravcu. I može se reći da zapravo tu počinje podjela oružja na teške strojnice (velikokalibarske strojnice na postoljima ili montirane na razna vozila), srednje (na postolju koja koriste puščani metak/streljivo) i luke (puškostrojnica). Teška je strojnica u to vrijeme bila namijenjena za borbu protiv tenkova, a prerađena je za gađanje ciljeva u zračnom prostoru, ali i na zemlji.

Od prvih dana Browningova teška strojnica prolazi konstantna poboljšanja i nadogradnje na osnovnu verziju (M1917, M1919, M1921) koje joj proizvaju životni i operativni vijek. Prvo značajnije poboljšanje dolazi tridesetih godina (1933.) prošlog stoljeća kada je Dr. Samuel G. Green poboljšao cijelu konstrukciju i prilagodio kućiste strojnicy kako bi ona postala univerzalna te mogla primiti razne izvedbe cijevi bez obzira bile one predviđene za hlađenje vodom ili zrakom. Dodaje se i mogućnost hranjenja redenikom s lijeve ili desne strane (originalno je strojnica zamisljena tako da se puni samo s lijeve strane). Tako modificirana strojnica dobiva oznaku M2. Ipak, budući da je strojnica još uvijek i dalje većinom hlađena vodom, a stijenke originalne cijevi na zrakom hlađenim



I Hrvatska ratna mornarica služi se Browningom, kao na ovoj fotografiji s vježbe noćnog gađanja s ophodnog broda Cavtat početkom proljeća 2013.

modelima bile su pretanke i prebrzo su se zagrijavale, uvodi se znatno podebljana (teška) cijev. Time se dodatno dobiva i na težini, ali i većoj praktičnosti. Ovako dorađena strojnica dobiva oznaku Browning M2HB (engl. Heavy Barrel, hrv. teška cijev) i poprima formu kakvu više-manje i danas pozajemo. Cijev je dužine 45 inča (1143 mm) čime se dobiva na brzini, udaljenosti gađanja i točnosti, a smanjuje se bljesak iz cijevi uvođenjem skrivača plamena i smanjuje se emisija dima iz cijevi. Tako je početna težina od 55 kg smanjena na 38 kg. Sve je na ovoj strojnici urađeno na stari način, gledanjem i brušenjem. Kvaliteta je neosporna, ali to je i najskuplji način proizvodnje.

KAO JEDNA CJELINA

Konstrukcija strojnicy zasnovana je na načelu kratkog trzanja cijevi. To znači da se nakon opaljenja, zatvarač i cijev trzaju unatrag kao jedna cjelina. Kad zatvarač nađe na odgovarajući isput, veza između zatvarača i cijevi se prekida tj. dolazi do odbravljanja. Nakon toga zatvarač po inerciji nastavlja kretanje unatrag. Budući da je dužina trzanja cijevi

manja od dužine metka kažemo da je riječ o kratkom trzanju cijevi. Poznato je da, kod oružja s kratkim trzanjem cijevi, brzina kretanja zatvarača u trenutku odvajanja od cijevi zavisi od brzine trzanja cijelog sustava. Zbog velike težine najvećeg broja takvih oružja ta brzina često nije dovoljna da zatvarač osigura dostatnu energiju za obavljanje predviđenog rada. To do izražaja dolazi pogotovo kad se jedan dio energije mora trošiti na pokretanje redenika. Zbog toga se u ovakve konstrukcije ugrađuju dodatni uređaji (nazivaju ih ubrzačima ili akceleratorima) čija je zadaća ubrzati kretanje zatvarača. Kod strojnicy Browning ubrzavanje se obavlja pomoću dviju poluga. One u trenutku odbravljanja primaju udarac od nosača cijevi i prenose ga na zatvarač. Radi osiguravanja ravnomernosti rada (bez udara) ove poluge imaju točno definiran profil.

VELIKA SVESTRANOST

Strojnica M2 je učinkovita u borbi protiv pješaštva, neoklopljenih ili lako klopljenih vozila, plovila i zrakoplova u niskom letu. Može se sigurno reći da je davno prošlo vrijeme u kome bi strojnica kalibra 12,7 mm, mogla uspješno djelovati na zrakoplove za-





Foto: Davor KIRIN

dnje generacije, tek u određenoj mjeri na helikoptere. Učinkovita daljina gađanja ciljeva u zraku iznosi 1000 metara, ali se najbolji rezultati postižu na daljinama od 500-700 metara. Učinkovit domet M2 strojnica iznosi 1800 metara, a krajnji domet zrna metka 12,7 mm iznosi 6800 metara. Mehanički ciljnici na strojnici Browning imaju ugravirane podjele u starim američkim jedinicama za dužinu jard (1 yard odgovara 0,914 m) i to do 2600 što iznosi 2366 metara. Ta se podjela u jardima može naći na najvećem broju ovih strojnica. Punjenje strojnica obavlja se pomoću redenika od 100 metaka koji se sastoји iz čeličnih članaka (M2 ili M9) koji se raspadaju prilikom paljbe. Članci se međusobno spajaju pomoću metaka, ručno ili nizačem metaka. Zanimljivo je da konstrukcija uvodnika metaka omogućava da se punjenje strojnice obavlja ili s lijeve ili s desne strane strojnice, a to omogućava da se može montirati na bilo koju platformu. Model M2HB trenutačno proizvode tvrtke General Dynamics i U.S. Ordnance za potrebe američke vojske i američkih vojnih saveznika. Od 1930-ih strojnicu Browning M2 proizvodi i belgijska tvrtka Fabrique Nationale Herstal.

TEŽINA KAO MANA

Velikim nedostatkom strojnice M2HB smatra se komplikiranost zamjene pregrijane cijevi u borbe-

nim uvjetima. Zbog toga su 1982. belgijski stručnjaci napravili na temeljnoj konstrukciji Browningove strojnice nekoliko izmjena. Tako je neprekidni navoj pomoću kojeg se cijev učvršćivala u kućištu zamijenjen isprekidanim kako bi se spajanje brže obavilo i to je nazvano sustav brzog mijenjanja cijevi (eng. Quick Change Barrel - QCB).

I pored toga što svi smatraju da je strojnica M2HB jedna od najpouzdanijih i najpreciznijih teških strojnica na svijetu, njezina najveća manja je težina. Bez tronošca ima "samo" 38 kg, što je ipak previše za jednu pješačku postrojbu - desetinu koja broji deset vojnika. Kada je, pak, s tronošcem i borbenim kompletom streljiva, potrebno je više od polovine desetine da ga premjesti s jednog na drugi paljeni položaj. To je, ipak, bio ozbiljan problem za svaku modernu vojsku koja želi da svog vojnika pješaka što više rastereti "nepotrebne" dodatne opreme pa je stavljena u najvećoj mjeri na različite platforme. Neki vojni stručnjaci smatraju da je nedostatak strojnica Browning i pre-malena brzina gađanja (iznosi oko 500 met/min), što je osobito izraženo prigodom gađanja ciljeva u zraku. Zato je američka tvrtka General Electric razvila inačicu strojnica (oznaka M85) koja ima dvije brzine gađanja: 450 met/min prigodom gađanja ciljeva na zemlji, a 1050 met/min prigodom gađanja ciljeva u zraku.

NADOGRADNJA I MODERNIZACIJA

Bez obzira na tradicionalnu kvalitetu strojnice, krajem XX. stoljeća krenulo se u njezinu osuvremenjivanje i osvježavanje kako bi ostala u operativnoj ulozi i u novom tisućljeću. Nadogradnja M2HB na M2A1, uključujući poboljšanja u dizajnu, uključujući brzu promjenu cijevi (QCB) s fiksnom ručicom za prijenos cijevi, novim skrivačem plamena koji smanjuje bljesak za 95 posto, bez potrebe za podešavanjem zazora, modificirani zatvarač i novi set sigurnosti (kočnica). Ručica za nošenje omogućuje zamjenu cijevi u nekoliko sekundi. Ugradnjom kočnice omogućeno je blokiranje okidača i na taj se način može sprječiti slučajno opaljenje (strojница ima okidač na stražnjoj strani kućišta



Foto: Tomislav BRANDT

Trenutačne vrste streljiva za Browning:

- metak s običnim zrnom M2, M33 i Mk 323 Mod 0 (Ball),
- metak s obilježavajućim zrnom M1, M10, M17, M21 (Tracer),
- metak s zapaljivim zrnom M1 i M23 (Incendiary),
- metak s probojnim (pancirnim) zrnom M2, M8, Mk 263 Mod 2 (Armor Piercing),
- metak s probojno-obilježavajućim zrnom AP-T115 (Armor Piercing Tracer),
- metak s probojno-zapaljivim zrnom API M8 (Armor Piercing Incendiary),
- metak s probojno-zapaljivim-obilježavajućim zrnom APIT-M20, Mk 300 Mod 0 (Armor Piercing Incendiary Tracer),
- metak s probojno-zapaljivim-nesvjetljivećim i obilježavajućim zrnom API-DT Mk 257 (Armor Piercing Incendiary Dim Tracer),
- metak s probojno-zapaljivim-eksplozivnim zrnom APEI- Mk 169 Mod 2 (Armor Piercing Explosive Incendiary),
- metak s visokoprobojnim zapaljivim zrnom HEIAP Mk 211 Mod 0 (High-Explosive Armor-Piercing-Incendiary),
- manevarski metak
- školski metak
- Saboted Light Armor Penetrator M903 i Saboted Light Armor Penetrator-Tracer M962

Predviđen je i novi metak i to s potkalibarnim zrnom M-903 SLAP (Saboted Light Armor Penetrator), koji na 500 m udaljenosti probija 34 mm pancirnog čelika. Ti rezultati postižu se uporabom volframskog penetratora promjera 7,7 mm. Strojnica s ovom novom vrstom potkalibarnog streljiva opasna je i za neka oklopna vozila na većim daljinama. To dokazuje i činjenica da na daljini od 1200 m ima znatno veću probojnost (23 mm) od klasičnog pancirnog zrna M-2 ili pancirno-zapaljivog M-8 i M-20. M962 SLAP-T (istakao M-903 s dodatkom obilježavajućeg učinka) može probiti čelični oklop od 34 mm na udaljenosti od 500 metara, odnosno 23 mm na 1200 metara i 19 mm na 1500 metara.

Ipak najučinkovitiji metak jest Raufoss Mk211 norveško-finskog proizvođača Nammo. Zrno metka je napravljeno kao kombinacija volframove jezgre s eksplozivnim i zapaljivim dijelom kao sastavnim komponentama. Posebnost ovog zrna jest upravo u izvanredno ujednačenoj kombinaciji probojnosti, eksplozivnosti i zapaljivosti što ga čini izvanrednim odabirom za pogodanje neprijateljske tehnike poput lakooklopljenih vozila, helikoptera pa čak i zrakoplova.

Foto: US Army

VOJNA TEHNIKA

u obliku leptirovih krila i opaljuje se pritiskom palčeva za razliku od okidača na klasičnom oružju). M2A1 se smatra jednim od najvećih vojnih izuma 2011.

Model .50 AN/M2 s lakom cijevi koji je bio montiran na zrakoplove, imao je prosječnu brzinu paljbe od 800 metaka u minuti te se koristio pojedinačno ili u grupama od čak osam strojnica u zrakoplovima u rasponu od P-47 Thunderbolt do B-25 Mitchell.

PROPAST NASLJEDNIKA

Američka vojska je s korporacijom General Dynamics, odnosno njezinim odsjekom Armament & Technical Products (ATP) dogovorila da sredstvima koja su bila predviđena za razvoj programa XM-307 (bacac granata 25 mm) i XM-312 (teška strojnica 12,7 mm, inače prvi predviđeni nasljednik M2HB) upotrijebi za proizvodnju sasvim nove teške strojnica. Naime XM312 ipak nije donijela nikakve značajnije predno-

Inačice

- M2HB,
- M2A1 QCB

Zrakoplovne inačice

- AN/M2,
- XM296/M296
- XM213/M213,
- XM218,
- GAU-15/A,
- GAU-16/A,
- GAU-18/A,
- AN/M3,
- GAU-21/A,
- M3P

sti naspram strojnica Browninga M2 osim manje ukupne težine i nešto slabijeg trzaja uz gotovo dvostruko sporiju brzinu paljbe. Stoga se od nje odustalo u korist novog nasljednika, potpuno nove teške strojnica kalibra 12,7 mm, XM806 (LW50MG – LightWeight .50 Caliber Machine Gun). Početak operativnog uvođenja XM806 (strojnica težine 18 kg, tronožac težine 10 kg) očekivao se tijekom 2012. No tehnički problemi i nezadovoljavajući rezultati doveli su do konačnog odustajanja u srpnju 2012. Osnovni problem i dalje je bila mala brzina paljbe (265 met/min) što je značajno umanjivalo borbenu učinkovitost. Konačno je uvjerilo i posljednje skeptike u američkoj vojsci kako nijedno rješenje nije napravilo dovoljno velik iskorak u poboljšanju te nadmašivanju učinkovitosti u borbama već stvarno dokazane Browningove strojnice.

U MNOGIM RATOVIMA

Vojna vozila i zrakoplovi američke vojske od 20-ih godina prošlog stoljeća do danas opremljeni su strojnicomma Browning, kalibra .50 koji koristi i M2. Browning M2 imao je veliku primjenu tijekom II. svjetskog rata, Korejskog rata, Vijetnamskog rata, pa sve do rata u Afganistanu i Iraku tijekom 2000-ih. M2 je primarna teška strojnica vojski zemalja članica NATO saveza, a koristi se i u mnogim drugim zemljama. Uz iznimku pištolja M1911, još jedne Browningove konstrukcije,

strojnica M2 je vremenski najduže korišteno "malo oružje" (eng. Small Arm) u američkoj vojsci.

Nove verzije strojnica, zbog kalibra i brzine gađanja imaju lako izmjenjivu cijev, s tim što je na njima mnogo lakši i jednostavniji postupak zamjene nego kod M2HB. Na novom modelu se poslijepozivaju brze i lake izmjene cijevi odmah nastavlja djelovanje i nema potrebe za podešavanjem zazora. Strojnica se i dalje ugrađuje u kupole daljinski upravljenih oklopnih vozila, zatim u helikoptere i na brodove.

DALEKO OD MIROVINE

Umjesto odlaska u zasluženu mirovinu može se zaključiti da je strojnica još uvjek u operativnoj uporabi te da je u stalnom razvoju, iako je bilo više pokušaja njezine zamjene. Bez obzira na to što je gotovo 100 godina u uporabi gotovo je sigurno da će se strojnicom Browning u kalibru 12,7 mm još dugi niz godina koristiti u mnogim vojskama za obavljanje najrazličitijih zadaća.

Dakle, "tajna" uspjeha strojnicy M2 je ponajprije u odličnoj konstrukciji, velikoj kadenci paljbe, u preciznosti i pouzdanosti, velikom dometu te što ju je moguće instalirati na različite platforme. Riječ je o univerzalnoj strojnici za koju postoji razvijen velik broj različitih vrsta streljiva za različite vrste ciljeva, a time joj je osigurana upotreba u svim granama OS (kopnena vojska, mornarica i zrakoplovstvo). Uspjehu sigurno pridonosi i velik broj korisnika iz različitih zemalja a strojnica se stalno nadograđuje. ■



Peta KOSTANJSAK, Foto: DARPA

NOVE TEHNOLOGIJE



DARPA-ina tehnološka natjecanja, koje američka vojna agencija za napredne istraživačke projekte kao "izazove" (challenges) organizira već deset godina, namijenjena su iskorištavanju potencijala civilne akademske i istraživačke zajednice u razvoju modernih vojno primjenjivih tehnologija

KATALIZATOR RAZVOJA I ISTRAŽIVANJA



Grand Challenge 2005. godine. Za razliku od prvog natjecanja, neka su besposadna vozila uspjela potpuno proći tešku stazu.

Valkyrie, jedan od najatraktivnijih "sudionika" DARPA-in Robotics Challengea. Njegov kreator je ugledna NASA

NOVE TEHNOLOGIJE



Prije deset godina, 13. ožujka 2004., 15 je besposadnih vozila napustilo startnu poziciju u pustinji nadomak Barstowa u Kaliforniji. Američka DARPA (Defense Advanced Research Projects Agency) organizirala je tzv. Grand Challenge, a riječ je o nagradnoj utrci čiji je cilj bio potaknuti i ubrzati razvoj besposadnih vozila. To je ujedno bila prva utrka takve vrste s nagradnim fondom od milijun dolarova. Besposadna vozila trebala su, uz autonomno navigiranje, prijeći pustinjsku stazu dugačku oko 230 kilometara. No, dugoročni cilj bio je pokrenuti razvoj tehnologije koja bi bila temelj za autonomna

DARPA-ino zapovjedno središte iz kojeg su promatrani svi detalji natjecanja Urban Challenge

Ni jedan tim 2004. godine nije uspio završiti Grand Challenge, ali su naučene važne lekcije. S kakvim su se poteškoćama inovatori susretali vidi se na priloženim fotografijama



vozila, a ona bi u konačnici trebala zamjeniti ljude u opasnim vojnim operacijama poput konvoja za dostavu namirnica.

NETAKNUTA NAGRADA

Veliki izazov (*Grand Challenge*) trebao je prijeći sve okvire tradicionalne obrane i iskoristiti potencijal akademске i istraživačke zajednice. To je bio početak DARPA-inih pokušaja da iskoristi nagrađne natječaje kako bi privukla nove tvrtke i nove ideje te potaknula interdisciplinarnu suradnju. Izazov u prvom natječaju pokazao se ipak prevelikim zalogajem i niti jedna ekipa nije uspjela savladati

bilo pustinjske, bilo tehnološke prepreke. Vozilo koje je stiglo najdalje, prevailo je tek 12 kilometara pa je nagrada ostala netaknuta. Ipak, svi se slazu da natječaj nije bio promašaj jer je ponudio jedan nadasve optimističan uvid u nove i nedovoljno istražene mogućnosti. "Prvi natječaj je stvorio zajednicu inovatora, inženjera, studenata, programera, off-road natjecatelja, mehaničara, izumitelja i sanjara koji su se okupili kako bi, pokušavajući riješiti teške tehničke probleme, stvarali povijest", kazao je pukovnik Scott Wadle, DARPA-in časnik za vezu s američkim marincima. "Njihovi svježi pogledi i





Atraktivni logo Cyber Grand Challengea, turnira za potpuno automatizirane obrambene mreže

razmišljanja bili su iskra koja je u idućim godinama pokrenula značajan napredak u razvoju tehnologije autonomnih robotskih vozila na tlu."

VELIKI NAPREDAK

I samo dan nakon što je završio taj prvi izazov, DARPA je objavila da će održati drugi po redu *Grand Challenge* 2005. godine, otprilike 18 mjeseci nakon održavanja prvog. No, ovoga puta, nakon podrobne analize i lekcija naučenih iz prvog izazova, pet je vozila, od ukupno 195 prijavljenih timova, uspješno prešlo 212 kilometara dug put kroz južnu Nevadu. Nagradni fond bio je udvostručen, a dva milijuna dolara osvojilo je vozilo Sveučilišta Stanford pod imenom "Stanley", koje je zacrtani put prevalilo za 6 sati i 53 minute.

Kako bi povećala uloge, DARPA je 2007. održala treći natječaj pod nazivom *Urban Challenge*, u kojem su vozila bez vozača bila navigirana kroz kompleksnu stazu u urbanom okruženju, u kalifornijskom Victorvilleu, s time da su morala izbjegavati prepreke i druge sudsioničke prometa te istodobno poštivati prometnu regulaciju. Šest od jedanaest timova uspješno je odralo zadane ciljeve, a prvo mjesto zauzela je ekipa "Tartan Racing" Sveučilišta Carnegie Mellon. Njihovo je vozilo osvojilo dva milijuna dolara nagrade jer je imalo najbolje

vrijeme, a jednako tako je najbolje od svih poštivalo pravila vožnje.

BRZA EVOLUCIJA

Učinke DARPA-inih izazova na razvoj i primjenu tehnologije autonomnih vozila teško je zbrojiti i procijeniti, no činjenica jest da se danas, deset godina poslije, njihova komercijalna i obrambena upotreba sve više širi i raste. Ovakvu brzu evoluciju tehnologije i njezinu primjenu predvode akademiske i istraživačke institucije, informacijska tehnologija i automobilска industrija, Odjel za obranu i njegovi podizvođači te federalne i državne agencije za transport. Kada su u pitanju naporci za unapređenje i uporabu autonomnih vozila na tlu unutar Odjela za obranu, tu treba spomenuti besposadno vozilo TerraMax, čiju je tehnologiju za marinice usavršila tvrtka Oshkosh Defense te tvrtku TORC Robotics, jednu od šest uspješnih sudionika *Urban Challengea*, koja i dalje nastavlja sudjelovati u razvoju autonomnih namjenskih vozila za marinice.

TRI DARPA-ini IZAZOVA

Na temeljima velikog izazova (*Grand Challenge*) izrasla su tri druga važna izazova:
SPECTRUM CHALLENGE je natjecanje kojim se demonstrira funkcija radioprotokola koji se najbolje može koristiti zadanim komuni-

kacijskim kanalom u prisustvu drugih dinamičnih korisnika i ometajućih signala, a s ciljem pronalaženja pouzdane komunikacije u zagrušujućem okruženju.

DARPA ROBOTIC CHALLENGE je izazov čiji je cilj razvoj robota koji mogu zamijeniti ljudi u slučaju prirodnih ili nekih drugih katastrofa. Ovaj izazov sastoji se od tri faze, a trenutačno su u tijeku pripreme za posljednje, treće natjecanje tzv. DRC finale. Rezultati bi DARPA-i, Odjelu za obranu i industriji trebali dati uvid u mogućnosti robotike ove vrste.

THE CYBER GRAND CHALLENGE je turnir za potpuno automatizirane obrambene mreže. Poput vježbi računalne sigurnosti, u kojima sudjeluju stručnjaci za softver, ovaj izazov zapravo od automatiziranih sustava traži da rasuđuju o pogreškama softvera, kreiraju puteve i primjenjuju ih na mrežu u realnom vremenu. Cilj izazova je povezati stručnjake za programske analize i stručnjake za računalnu sigurnost.

DARPA-ina očekivanja od ova tri izazova jest da oni, baš kao i njihov prethodnik *Grand Challenge*, pokrenu novi val istraživanja i razvoja, koji će biti poticaj inovacijama i komercijalnim ulaganjima, a istodobno će sniziti troškove. ■

VIŠE NOVCA ZA NOVE TEHNOLOGIJE

Između 2009. i 2013. godine DARPA-in je proračun smanjen za 20 posto, no od ove godine on ponovno raste. U 2015. se također planira povećanje od 136 milijuna dolara u odnosu na 2014. u kojoj iznosi 2,779 milijardi dolara. Povećanje proračuna u krizno vremena svjedoči o važnosti DARPA-inih istraživanja i kreiranja novih tehnologija, a sve radi poboljšanja nacionalne sigurnosti.

Tijekom rasprave pred Međunarodnim sudom u Haagu u povodu međusobnih tužbi Hrvatske i Srbije za genocid u Domovinskom ratu, srpski tim je zamjenom teza i krivotvorenjem povijesti pokušavao sudska vijeće uvjeriti u genocidnost Hrvata. Jedna od neutemeljenih teza jest da Slobodan Milošević i tadašnja srpska politika nije nimalo odgovorna za dogadaje u Hrvatskoj početkom 1990-ih. U prošlom broju Hrvatskog vojnika objavljen je dio članka novinara Dragana Tanasića – "Zaboravljeni testament Jovana Raškovića" (Profil, br. 47, Beograd, 15. travnja 2004.), u kojem se navodi da je jedan od voda Srba u Hrvatskoj predložio Slobodanu

Miloševiću i njegovim istomišljenicima "gandijevski marš mira" prema Zagrebu. Ideju je prije toga rekao u društvu svojih prijatelja i poznanika na ručku kod prijatelja Tanasića, a čim se vratio u hotel u kojem je odsjeo sa suprugom, telefonom ga je nazvao predsjednik Srbije Slobodan Milošević i pozvao da odmah dođe kod njega na sastanak. Rašković je svom prijatelju, spomenutom novinaru Tanasiću prepričao da ga je Milošević, čim je došao kod njega na sastanak, upitao što to planira s "gandijevskim maršem", što pokazuje da je stan njegova prijatelja Tanasića ili bio ozvučen ili je netko od ostalih sudionika toga ručka Miloševiću odmah javio što je Rašković predložio. Taj je podatak zaprepastio novinara Tanasića, koji je o tome dalje zapisao:

HRVATSKI MEMORIJALNO-DOKUMENTACIJSKI CENTAR DOMOVINSKOG RATA U SURADNJI S HRVATSKIM VOJNIKOM OBJAVLJUJE AUTENTIČNE DOKUMENTE I MEMOARSKO GRADIVO VEZANO UZ DOMOVINSKI RAT

ČINJENICA KRIVOTVOREN

danu Miloševiću i njegovim istomišljenicima "gandijevski marš mira" prema Zagrebu. Ideju je prije toga rekao u društvu svojih prijatelja i poznanika na ručku kod prijatelja Tanasića, a čim se vratio u hotel u kojem je odsjeo sa suprugom, telefonom ga je nazvao predsjednik Srbije Slobodan Milošević i pozvao da odmah dođe kod njega na sastanak. Rašković je svom prijatelju, spomenutom novinaru Tanasiću prepričao da ga je Milošević, čim je došao kod njega na sastanak, upitao što to planira s "gandijevskim maršem", što pokazuje da je stan njegova prijatelja Tanasića ili bio ozvučen ili je netko od ostalih sudionika toga ručka Miloševiću odmah javio što je Rašković predložio. Taj je podatak zaprepastio novinara Tanasića, koji je o tome dalje zapisao:

Čuvši to, zabeležnuo sam se. Pitao sam se da li tajna policija osim telefona, prisluškuje ceo moj stan? Odgovor sam dobio tek 2001. godine kad sam pročitao svoj debeli dosije, koji je Državna bezbednost počela da mi pakuje početkom 1981. godine. (...) Najviše žalim za trakom i intervjuom sa Arsom Milatovićem (Tanasić govori o materijalima koji su mu „konfiscirani“, op. a.), visokim funkcionerom KPJ, važnim kontraobaveštajcem, i bliskim saradnikom Aleksandrom Rankovićem,

kog iole značajnijeg rukovodioca Jugoslavije! Ali, da se vratim na potresnu Jovinu priču... Dakle, Milošević je nastavio sa vikom i pogrdama. Nasuprot njemu Jova je smirenim tonom pokušao da mu objasni da bi upravo jedan takav ("gandijevski", op. a.) marš bio veoma pogodna prilika da se inostranoj javnosti detaljno predoči, šta se u Hrvatskoj dešava. Milošević je bio još kategoričniji: "Nikakav marš ne dolazi u obzir. Mora se i može razgovarati jedino oružjem! Sve drugo su gluposti i koještarije". Tvrđio je da svetski moćnici razumeju jedino jezik sile!

Drugi povod zbog kojeg ga je zvao bio je sasvim konkretan: tražio je od Jove da potpuno uništi turizam u Hrvatskoj! Bilo bi to zgodan revanš Hrvatima za njihovu podršku šiptarskim rudarima i Azemu Vlasiju, za vreme štrajka u ugljenkopu Stari Trg, na Kosovu. Jova je usplahireno nastavio da objašnjava da je Hrvatska - država Srba koji u njoj žive, i da bi takav kriminogeni čin svim građanima Hrvatske doneo ekonomsku štetu, a možda i ljudske žrtve. Prenebregavajući sve što je Jova govorio, Slobodan Milošević je nastavio sa još povišenijim tonom i još nehsvatljivim zahtevima. "Vi, profesore, treba da naložite krajškim Srbima da isprovociraju nemire u Hrvatskoj". Jova mu je još jednom dao do

znanja da se zgražava nad takvom zloupotrebom Srba u Krajini, da on nipošto nije pogodna ličnost za takve dogovore a pogotovo ne - za takve poslove! Prepirkala je trajala do pola jedanaest sati uveče! Milošević mu nije dozvoljavao da ode! Jova je bio na smrt izmoren, a lomljena nogu mu je bila potpuno paralizana. I kada se, sa najvećim naporom, podigao sa stolice, u nameri da napusti kabinet, usudio je najčudovitiji zahtev: "Čekajte, profesore, nisam još završio! Vi treba, takođe, da organizujete ubistva uniformisanih Srba u Krajini, milicionera i vojnika, pa da to pripišete zengama, a posle toga da povučete sve svoje poslanike iz Sabora!!!"

- Mislio sam da će se šlogirati istog tog trenutka - pričao mi je tada Jova... - Onda udahnem vazduha koliko sam mogao i odgovorim oštro koliko sam imao glasa: "Slušajte, gospodine predsjedniče, Vi i ja se definitivno ne možemo sporazumjeti... Ja sam humanista, a ne terorista! Molim Vas da me pustite, da se što dalje od Vas udaljim! Preneražen, slušao sam ga čuteći sve vreme. Plašeći se da se ne sruši tu u parku, predložio sam da sednemo na neku klupu.

- Ne, ne moram hodat da mi se nogu malo povrati... Milošević je Tuđmanu nudio Srbe iz Hrvatske da ih nabije na kolac. Taman krenemo, a on se zaustavi i uhvati me za rame: - Dražane, zapamt i zabeleži ovo što će ti reći... On je potpuno suman! Videćeš, samo za jednu noć on će nas - sve Srbe - u Hrvatskoj i Bosni izdati i ostaviti na cijedilu. Biće to "kristalna noć" za sve tamošnje nesrećnike... Uradice to radi nekog sopstvenog profitu. On je opsjednut samo sobom i vlašcu, a ja se ne usuđujem o tome sada javno pričat... Zato Te molim da ovo zadržiš samo za sebe. Jednog dana će o svemu tome progovorit i autorizovat sve što sam Ti sada rekao. Pri povratku u hotel, izrekao je još nešto: - Vidjećeš, on će me uskoro smaknuti... Naći će već načina za

to, možda već u toku sutrašnjeg dana... Bio je ljut kao ris što nisam oduševljeno prihvatio njegove sumanute ideje. U tom trenutku nisam shvatio šta hoće da kaže, a nisam se usuđivao ni da ga pitam - da li misli da će ga Milošević smaknuti sa predsedničke funkcije u Srpskoj demokratskoj stranci, ili smaknuti fizički, odnosno narediti da ga ubiju? Svim svojim bićem, svakim svojim damarom, od te večeri, osećao sam da, svi mi njegovi prijatelji, i njegova porodica počinjeno da gubimo Jovana. Da je tiranin rešio da ga satrte... (...) Sa olakšanjem sam zaključio da će Milošević samo da ga smakne sa predsedničkog položaja u stranci. Njegovo predviđanje ostvarilo se već kroz dva dana! Prema ranijem dogovoru, Jova je sutradan otputovala u Ameriku, da kod tamošnjih Srba prikupi pare za izgradnju modernijeg radio i televizijskog studija u Kninu. Dan kasnije, po

obrukao sebe, Srpsku demokratsku stranku i mene, lično?"

Mlinar je pokušao da ponovi priču iz novina, ali ga je Jovan Rašković prekinuo rečima: "Nemoj mene da lažeš, ja sam ljekar. Nijedan briač se ne može držati stabilno u ruci. Potgotovo ako se dvojica otimaju o njega. Nemoćuće je njime napraviti samo površinski rez, a ne oštetići, istovremeno, i krvne sudove na vratu. Još manje je moguće da ti, Miroslave, napadaču otmeš briač, a da ti on ne iskaspapi ruku." Posle toga, Mlinar mu je skrušeno odgovorio: "Bio sam prinuđen da to uradim!" Treći, još indikativniji događaj, desio se ne zadrugo posle epizode sa Mlinarom. Bio je daleko monstruozniji i tragičniji nego prethodna dva. O tome su režimske novine u Srbiji svedočile po već oprobanoj obrascu. "Nepoznato lice, mučki i iz zasede, ubilo je milicionera Stojana Galamonju (to je zapravo Goran Alavanja,

Međutim, Simu nikakav odgovor ili primedba nije mogla posramiti. Nastavio je i dalje da bogorada, privlačeći pažnju sve većeg broja prolaznika. Dok je to njegovo "popovanje" trajalo, ja sam se prisjećao Đilasovog intervjuja s Džordžom Urbanom za engleski časopis "Enkaunter", iz sedamdesetih godina. Na pitanje Urbana zašto je naredio partizanskim jedinicama da, bez ikakvog istražnog i suđskog postupka streljaju nekoliko desetina hiljada Jugoslovena koji su, pred dolazak komunista na vlast, 1944. godine prebegli u Austriju, a Englezzi ih, odmah potom, sve do jednog, isporučili partizanima. Đilasov odgovor je otprikljike glasio: "Nisam ja to naredio. U to vreme sam bio u drugom delu Jugoslavije. Tamo je bio Edvard Kardelj, on je naredio streljanje preko komandanta tih jedinica generala Daniela Baste. Streljačkom jedinicom komandovan je Sima Dubajić, Srbin iz Hrvatske, strah

MA PROTIV JA POVIJESTI

(II. DIO)

njegovom odlasku, beogradski mediji su bučno oglasili da je Milan Babić osnovao Srpsku demokratsku stranku Krajine! Svakome je bilo jasno da je time razbijeno jedinstvo srpskog naroda u Hrvatskoj, da će ubuduće početi međusobna gloženja, a da će konačan ishod biti njihov poraz.

Slučaj „preklanog“ Mlinara

Malo docnije, štampa u Srbiji objavila je još jednu simptomatičnu informaciju. Ona je, ukratko, glasila: "Miroslava Mlinara, predsednika odbora Srpske demokratske stranke u Benkovcu, juče u noći, napalo je sa leđa nepoznato lice u nameri da ga briačem zakolje! Međutim Mlinar je uspeo da otme brijač od napadača, posle čega je on pobegao u mrak! Zahvaljujući tome, Mlinar je pretrpeo samo posekotine na vratu i dlanu ruke kojom je oteo brijač!"

Po povratku iz Amerike, profesor Jovan Rašković je odmah posetio svog mladog prijatelja i štićenika, zamolivši ga da mu tačno opiše - šta mu se desilo... Mlinar je otprikljike ponovio priču iz novina. Rašković mu je zatim pažljivo pregledao vrat i ruku. Na njima su bile jedva primetne površinske posekotine, vrlo stručno izvedene?! Potom ga je preneraženo upitao: "Zašto si, Miroslave

ubijen 22./23. studenoga 1990. kod Obrovca, osobu koju Savo Štrbac navodi na svom popisu poginulih kao jednu od dvije srpske žrtve iz 1990., op. a.). Sa velikom sigurnošću možemo prepostaviti da su to učinile paramilitarne jedinice Republike Hrvatske".

Odmah posle toga - gle čuda - iz Sabora Hrvatske su povučeni svi poslanici Srpske demokratske stranke. Mogućnost bilo kakvog miroljubivog i legitimnog dogovaranja je ukinuta. Za pregovaračkim stolom ostala su samo dva mizantropska velemajstora da svoju sebičnu i sumanu zamisao ostvare - do kraja... Dok smo, tih dana, Jovan i ja šetali Knez Mihailovom ulicom, nabasali smo na Simu Dubajića iz Kistanja. Dolazio je iz pravca Saborne crkve. Čim je spazio Jovana, prišao nam je i, ne vodeći uopšte računa da li nas prekida u razgovoru, počeo je tiradu o svojoj religioznosti, redovnim odlascima u crkvu i odanosti Bogu... A onda, povišenim tonom da ga čuju i ostali prolaznici na ulici, napade Jovana: "Tebe, uopšte, ne vidam u crkvi... Svaki pravi Srbin, i pravoslavac, morao bi, bar jednom nedeljno, da ide u crkvu i da se moli Bogu za spas srpskog naroda"... Jova ga žustro prekide: "Simo, ja se Bogu molim u osami, meni nisu potrebna dva ili više svedoka..."

i trepet za sve protivnike komunizma." I na kraju, ne zaboravi jednu stvar - nasilje je najveća naslada svake revolucije!

Čim je Sima predahnuo Jova je iskoristio priliku da ga upita: "Ko je ubio Stojana Galamonju?" (već sam spomenuo da je to vjerojatno Goran Alavanja, kojega su srpski teroristi ubili 22./23. studenoga 1990. kod Obrovca, op. A. Nazor).

Dubajića pitanje, uopšte, nije iznenadilo i odmah je odgovorio: "Nisam ja, to su uradili drugi." - Pa dobro Simo, što ubiste Srbina? - uporan je bio Jova.

- Zato što je valjalo!!! - odgovorio je samouvereno Sima Dubajić.

- Nisam siguran Simo, da je baš tako. Na protiv, sasvim sam siguran da se tako nešto nije smelo nipošto učiniti." (Dragan Tanasić, "Zaboravljeni testament Jovana Raškovića" (Profil, br. 47, Beograd, 15. travnja 2004., 4-6) I ovo memoarsko gradivo pokazuje neutemeljenost tvrdnje da Miloševićeva Srbija nije odgovorna za događaje u Hrvatskoj početkom 1990-ih, te da neprimjerenom retorikom i krivotvorenjem povijesti tim koji zastupa Srbiju na Međunarodnom sudu pravde u Haagu u međusobnim tužbama Hrvatske i Srbije za genocid ne može sakriti činjenice.



Žig pomoćne pošte Hrvatske vojske kakvim se koristilo ranih devedesetih godina prošlog stoljeća. Uz ovaj žig stavljao se i redoviti poštanski žig HPT-a



FILATELIA



Prigodna poštanska marka "Prijam Hrvatske u NATO" izdana je u arčiću od šest maraka 2009.

"10 godina od ulaska Rumunjske u NATO" je najnovija izdana marka u svijetu na temu NATO-a početkom travnja 2014.

FILATELISTIČKA IZLOŽBA HRVATSKA I NATO - 5 GODINA ZAJEDNO

Na prijedlog Hrvatskog filatelističkog saveza (HFS), Hrvatska pošta je u spomen na filatelističku izložbu: Hrvatska i NATO - 5 godina zajedno, izdala dva prigodna poštanska žiga 28.3.2014. i 1.4.2014. kojima su se u poštanskom uredu 10101 Zagreb poništavale poštanske pošiljke. Uz žigove su i dvije prigodne omotnice i razglednice koje svjedoče o petoj obljetnici primanja Hrvatske u NATO

Ivo AŠČIĆ



Filatelistička izložba bila je postavljena na 56 izložbenih vitrina

U organizaciji MORH-a, NATO-ova Odjela za javnu diplomaciju, Atlantskog vijeća Hrvatske i Hrvatskog filatelističkog saveza, od 28. ožujka do 4. travnja 2014. u MORH-ovo Galeriji "Zvonimir" u Zagrebu, bila je postavljena filatelistička izložba: Hrvatska i NATO - 5 godina zajedno.

"Na 56 izložbenih vitrina, koje sadrže više od 700 izložaka, poštanskih maraka i filatelističkih proizvoda ali i numizmatičkog materijala, odnosno prigodnih kovanica povezanih s NATO-om, prikazan je nastanak i razvoj te misija Sjevernoatlantskog saveza. Jedan dio izložbe bio je posvećen Evropskoj uniji i poštanskom prometu europskih zemalja odnosno CEPT-u, "kazao je pukovnik Tihomir Bilandžić jedan od autora izložbe te doda: "Filatelističku izložbu su osim brojnih poklonika NATO-a i filatelisti razgledali učenici i studenti uz stručna predavanja autora."

Tijekom svečanog otvaranja izložbe,

kojog je nazočio popriličan broj zaljubljenika u "NATO-ove" poštanske marke, između ostalih govorio je i prof.dr.sc. Radovan Vukadinović, predsjednik Atlantskog vijeća Hrvatske i jedan od autora izložbe.

U stručnom prospektu koji prati ovu izložbu, između ostalog, on piše: "Hrvatska je aktivna članica NATO-a. Njezine vojne i civilne snage sudjeluju širom svijeta u mirovnim misijama Saveza pridonoseći realizaciji globalne sigurnosti u suvremenoj međunarodnoj zajednici. Kao članica Saveza Hrvatska je olakšala svoj ulazak u Europsku uniju te je 1. srpanj 2013. postala punopravna članica te organizacije. Učinak svim problemima s kojima se Hrvatska suočava, članstvo u euroatlantskom savezu stvorilo je mogućnosti za miran i siguran razvoj zemlje."

Tijekom izložbe tajnik Povjerenstva za izbor motiva, grafičkih i likovnih rješenja poštanskih maraka Republike Hrvatske Dubravko Družić iz Hrvatske

prije informirao je brigadira Antu Zešića, časnika za odnose s javnošću u Kabinetu NGS OSRH o namjeri HP-a da u 2015. godini izda prigodnu poštansku marku Republike Hrvatske u spomen na Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja a koji se obilježava 5. kolovoza. Marka će prikazivati metaforu slobodne Hrvatske ili ikoničku scenu.

SVJEDOČANSTVO MJESTA I VREMENA

Na prijedlog Hrvatskog filatelističkog saveza (HFS), Hrvatska pošta je u spomen na filatelističku izložbu: Hrvatska i NATO - 5 godina zajedno, izdala dva prigodna poštanska žiga 28.3.2014. i 1.4.2014. kojima su se u poštanskom uredu 10101 Zagreb poništavale poštanske pošiljke. Poštanski žig je gotovo dvjesto godina izumljen prije poštanske marke. Sve do kraja XIX. stoljeća koristili su se samo redoviti poštanski žigovi na ko-

jima su se tijekom povijesti mijenjali različiti elementi na žigu (naziv mješta, poštanski broj i sl.). Osim redovitih poštanskih žigova kojih ima više vrsta, postoje i prigodni i žigovi za posebne namjene koji se izrađuju u različitim oblicima. Također postojali su (ili još postoje) žigovi pomoćnih pošta. Tako su u poštanskoj uporabi na našem području bili žigovi vojnih pošta, ratnih brodova, telegrafski žigovi i dr.

Prigodni žigovi danas su vrlo popularni i neizbjegni kod sakupljača – tematičara. Uz ove slikovite žigove NATO-a izdane su i dvije prigodne omotnice i razglednice koje svjedoče o petoj obljetnici primanja Hrvatske u NATO. Pisma s ovim žigovima propagirala su Hrvatsku a još uvjek putuju diljem svijeta, tražeći svoje primatelje. Otisci žigova načiće se i u zbirkama filatelista i različitim katalozima, ali jednako tako će biti predmetom pokazivanja na budućim filatelističkim izložbama. ■



Prigodna omotnica izrađena u spomen na filatelističku izložbu Hrvatska i NATO - 5 godina zajedno



Irska pošta je 2004. godine u povodu proširenja Europske unije izdala novi zemljovid na marki. Ništa ne bi bilo čudno da na marki nije izostavljen Cipar koji je iste godine ušao u EU

Detalj zastave Odreda naoružanih brodova Dubrovniku u Zbirci Domovinskog rata, Srd, Muzeji Dubrovnika

VEKSILOLOGIJA

Danas je uporaba zastava propisana međunarodnim ugovorima i zakonima. No one se rabe i zbog tradicije i običaja a neke su prepustene volji i (boljem ili lošijem) ukusu vlasnika, odnosno korisnika broda

ŠTO SVE POKAZUJU ZASTAVE NA MORU (I. DIO)

dr.sc. Željko HEIMER



Foto: Arhiv ONB, Dubrovački Išt.

Zastava Odreda naoružanih brodova Dubrovnik na postrojavanju, listopad 1992.



Foto: Muzeji Dubrovnika,
Zbirka Domovinskog
rata, Srd

Uz međunarodnim pomorskim pravom reguliranu potrebu isticanja zastave koja pokazuje državnu pripadnost broda, te u mnogim zemljama obično zakonima propisane različite varijante državne zastave prema vrsti flote kojoj plovilo pripada (trgovačka, ratna itd.), zakonima su uobičajeno propisane i zastave koje na brodovima označavaju prisustvo najviših i visokih državnih dužnosnika - monarha, predsjednika, premijera, veleposlanika i drugih civilnih visokih dužnosnika te najviših vojnih zapovjednika. Kod zastave koje označavaju vojne zapovjednike, tradicija je da se razlikuju one koje označavaju zapovjednike u liniji zapovjedanja ratnom mornaricom (koje uz razne razine pomorskih zapovjednika, uključuju i zapovjednika ratne mornarice te njemu nadređene zapovjednike zdržućeg stozera, ministra obrane i slično, ako su u lancu zapovjedanja). Slične zastave u nekim

zemljama postoje i za visoke dužnosnike i zapovjednike paravojnih ili drugih hijerarhijski organiziranih organizacija, obično ako su te organizacije dovoljno velike da za to postoji potreba. Među takve mogu biti uključene organizacije poput obalne straže, granične službe, finansijske straže, ribarske inspekcije, žandarmerije, pomorske policije, civilne zaštite, službi traganja i spašavanja, vatrogastva i mnogih drugih oblika koji se pojavljuju u nekim zemljama.

Zastave koje označavaju pripadnost pojedinim brodarskim kompanijama, trgovačkim udruženjima i drugim sličnim pomorskim organizacijama danas obično nisu zakonski propisane (iako nacionalni zakoni u pravilu spominju mogućnost takvih zastava i mjesto na kojem ih je potrebno isticati ako se ističu), te njihove oblike i sadržaj u pravilu određuju organizacije same. Duga tradicija takvih zastava jest da su jednostavnih geometrijskih oblika, koji omogućavaju lako prepoznavanje, često

se temelje na nacionalnim bojama (ili regionalnim ili lokalnim bojama domaće luke i sl.), najčešće su pravokutnog oblika, a često su, iako to svakako nije pravilo, podijeljene dijagonalama ili rombom u raznobojna polja. Sličnu praksu imaju i ribolovne tvrtke ili udruge.

Iz te prakse razvio se i običaj isticanja zastava koje označavaju pripadnost društvenim organizacijama poput jediličarskih klubova, čije su zastave najčešće trokutaste (plamenci), ali i drugih vrsta organizacija, poput primjerice Rotary ili Lions klubova.

Ovime se ni približno ne iscrpljuju sve vrste zastava kojima se danas koriste na brodovima, a neke od preostalih ćemo spomenuti u sljedećem broju.

ODRED NAORUŽANIH BRODOVA

U Dubrovniku je u rujnu 1991. od dragovoljaca ustrojen Odred naoružanih brodova koji je imao važnu ulogu u probijanju pomorske blokade grada i uspostavi morskog koridora za dopremanje hrane, lijekova, naoružanja, streljiva i ostalog potrebnog za uspješnu obranu. Tijekom 1992. izrađena je zastava Odreda, koja se danas čuva u Muzejima Dubrovnika, izložena u Zbirci iz Domovinskog rata na Srdu.

Zastava je trobojnica s bijelom našivkom u obliku polukružnog štita kojоj je unutar crveno obrubljenog kružnog užeta svjetloplavo sidro preko kojeg je ispisano svjetloplavim "ONB", iznad je grb Republike Hrvatske između svjetloplavih slova "H" i "V". Duž donjeg ruba užeta ispisano je crvenim u luku "ODRED NAORUŽANIH BRODOVA – DUBROVNIK". Zastava je veličine 100×200 cm, posuvraćenog rukava i sa žutim resama 5 cm dužine duž tri vanjska ruba zastavnog polja. Uz zastavu se nalazi i jednostavna bijela zastavna vrpca (veličine 10×200 cm) koja na oba kraja ima isti znak postrojbe. ■

 MULTIMEDIJA

Pametni monitori iz AOC-a

AOC, globalni brend na tržištu monitora lansirao je dva Smart All-in-One uređaja veličine 21,5 inča (54,6 cm) i 23,6 inča (59,9 cm). Ovi modeli 72 serije osjetljivi su na dodir i pružaju izvrsnu kvalitetu slike te odličnu računalnu snagu čime se omogućuje jednostavna uporaba Android operativnog sustava.

Novim monitorima ide u prilog i osebujan niz značajki koje čine ove uređaje pravim Smart All-in-One rješenjima. Tako od sada svi ljubitelji Office aplikacija, interneta i igara mogu jednostavno posegnuti za omiljenim sadržajima izravno na mySmart All-in-One monitorima. Osim što su posebno osmišljeni za upotrebu u svakom kućanstvu, mySmart All-in-One monitori dobar su izbor i za vanjsku primjenu u zračnim lukama.

bankama, hotel-skim predvorjima, restoranima i obrazovnim institucijama. Zahvaljujući All-in-One konceptu, korisnici mogu bezbrižno pretraživati internet ili uživati u zabavnim sadržajima i to sve bez računala. Ujedno se ističu i sofisticiranim IPS zaslonom osjetljivim na dodir tako da novi modeli mogu služiti kao super-veliki tableti ili monitori. AOC je također ugradio u pametne zaslone 2 GB DDR3 memorije kako bi osigurao dovoljnu računalnu snagu za jednostavnu uporabu Androida. Dodatna pogodnost je velika flash memorija od 8 GB koja ostavlja mnogo prostora za dokumente, slike i aplikacije koje se

također mogu dodatno pohraniti putem utora za SDHC memoriju kartice mySmart All-in-One monitori mogu biti povezani

preko svojih D-Sub i HDMI priključaka. Mogu se pohvaliti i s dva USB priključka i mikro USB priključkom s podrškom za USB tehnologiju on-the-go koja djeluje kao host za kompatibilne USB uređaje poput printera, kamere ili USB-ova. Novi AOC monitori prilagođeni su i za konferencije ili videopozive s ugrađenim mikrofonom, zvučnicima od 2 W i 720p HD web-kamerom za pristup internetu.



Posljednji update za Windows XP

Microsoftova podrška za dvanaest godina stari operativni sustav Windows XP došla je do kraja svoga razvoja. Kompanija je objavila sigurnosni bilten u kojem se ukratko navode planovi za update nekoliko "konačnih i kritičnih" zakrpi. Windows XP tako će doživjeti još jednu nadogradnju, koja se tiče internetskog preglednika Internet Explorer u inačicama 6, 7 i 8. U



zadnju zakrpnu će biti uključena i zakrpa s oznakom "važno", vezana uz sami operativni sustav.

Slične nadogradnje će dobiti i Windows Server 2003. Paket aplikacija Office 2003 također čeka prekid podrške, ali će dobiti još dvije zakrpe. Jedna je označena kritičnom i odnosi se na "exploit" koji vrijedi za sve inačice Word alata, a druga zakrpa se brine za problem pronađen u Microsoft Publisheru 2003. Windows XP se nalazi na nešto manje od 30 posto računala

diljem svijeta, a korisnici bi se u skorije vrijeme mogli naći u problemima, iako su sigurnosne kompanije "rado uskočile" u pomoć s vlastitim paketima vezanim za sigurnost računala. Na isti datum kada se prekida podrška za Windows XP stiže i Windows 8.1 Update, a u skorijoj budućnosti se očekuje još jedna nadogradnja kojom se vraća novi (stari) Start izbornik.

Uredite zaslon Androida

Za izvlačenje maksimuma iz Android uređaja potrebno je urediti početni zaslon kako bi odgovarao baš vašim potrebama. Tome mogu pomoći neke od aplikacija iz ovog izbora.

Aviate je alat za pametni dom, koji se mijenja i prilagođava prema vašim potrebama i poziciji. Pojednostavljuje izgled mobitela tako što kategorizira aplikacije u lako dostupne skupine. Koristi GPS u uređaju i poznate lokacije kako bi prikazao što trebate u trenutku kad to trebate. Primijetit

će kad god se krećete od lokacije do lokacije, i izvući potrebne vam upute. Pomoći će vam pri pronalasku restorana, kafića, kina, kazališta i tome slično. Ponudit će vam preuzimanje aplikacija za koje smatra da bi vam mogle biti korisne. Iako ga se može prilično mijenjati, to se ne odnosi na glavninu njegova izgleda, pa će se morati priviknuti na njega.

Themer je vjerojatno kralj alata za personalizaciju za Android. Olakšava pronalaženje i stvaranje skinova za zaslon vašeg smartp-

honea, drži omiljene aplikacije ondje gdje je do njih lako doći, pokazuje korisne informacije na početnom zaslonu (nepročitane poruke, propuštene pozive, vrijeme i datum, vremensku prognozu...).

Everything Me je aplikacija koja ujutro nudi vremensku prognozu i vijesti, odnosno bilo što volite provjeriti nakon što se probudite. U uredu će vas čekati kalendar i aplikacije za bolju produktivnost. Također će vam preporučivati aplikacije i potencijalno korisne stvari koje su vam u blizini.



Google Now Launcher donosi sve što Google Now ima za ponuditi i kontrolu bez dodira na vaš Android. Istina, nije dostupan za sve uređaje, a nije baš ni potpuna zamjena za početni zaslon. No, to što radi dobro radi, a možete i aktivirati glasovnu pretragu izgovaranjem "OK, Google".



Pripremio Ivan HORVAT

Olympusovi kompaktni digitalci

Elegantno, jednostavno, privlačno i retro, neki su od epiteta koji opisuju dva nova modela digitalnih fotoaparata iz Olympusa. To su Stylus TOUGH TG-3 i Stylus TOUGH SH-1, koje odlikuje ekskluzivna tehnologija. Model TG-3 izdiže se iznad prosjeka u uvjetima slabog osvjetljenja, makrofotografiranja ili oslobođanju prostora u internoj memoriji. Njegov iznimno svjetlosno jak objektiv omogućava snimanje dobrih fotografija čak i pri lošem svjetlu. Širokokutni objektiv 25-100 mm s otvorom objektiva 2.0 - 4.9 daje izvrsne fotografije u kombinaciji s TruePic VII procesorom za obradu slike kakav je i u OM-D E-M1, Olympusovu

modelu s izmjenjivim objektivima. Tu je i prvi Super Makrosustav na svijetu s četiri načina rada. On ljubiteljima prirode pruža mogućnost snimanja krupnih kadrova s najsitnjim detaljima. Prijenos fotografija na pametne uređaje putem ugrađenog WiFi-a je brz i jednostavan. Za najzahtjevnije korisnike TOUGH TG-3 nudi mogućnost uporabe specijaliziranih predleća i makrododataka. Kako bi se mogao nositi s najtežim uvjetima dolazi u robusnom kućištu koje je zaštitni znak TOUGH serije fotoaparata. Prošle godine alpinist Yuichiro Miura ponio je sa sobom upravo ovaj aparat na Mount Everest kako bi Olympus dokazao njegovu otpornost.

Otporan je na udarce pri padovima s visine od 2,1 metra, na terete do težine od 100 kg, na smrzavanje kao i na prašinu. Vodootporan je do dubine od 15 m bez posebnog podvodnog kućišta. S druge strane, tehnologije Olympusa SH-1 stavljuju naglasak na kvalitetu fotografija i HD videozapisa velike brzine. To je jedini digitalni kompaktni fotoaparat na svijetu s optičkom stabilizacijom slike u 5-osi kojom se koristi za snimanje fotografija i 1080p HD videozapisa. Položaj kontrolnog kotačića i tipki obećava jednostavno rukovanje. Kožna futrola pokriva dovoljno kućišta da ga zaštiti, ali istodobno ne kvari njegov dobar izgled.

Tri nova Windows mobitela

Microsoft i Nokia ozbiljno su se primili zajedničkog posla. Tijekom zajedničke medijske konferencije predstavili su tri nova uređaja koji će stići s Windows Phone 8.1 platformom. Prvi je Lumia 930. Podsjeća na nedavno predstavljeni model Icon namijenjen mreži Verizon u SAD-u, a riječ je o 5-inčnom uređaju s 1080p AMOLED ekranom, Snapdragon 800 čipom na radnom taktu od 2,2GHz, 2GB radne memorije i 32GB prostora. Glavna kamera na uređaju je poznata s phableta 1520, a riječ je o 20MP PureView sklopu, što znači da je uključena i optička stabilizacija slike. Uređaj bi na međunarodna tržišta trebao stići negdje u lipnju. Lumia 630 i 635 su dva noviteta iz nižeg cjenovnog segmenta. Model 630 donosi i



dual-SIM funkcionalnost na Windows Phone platformu. Kako WP 8.1 podržava rad s više kartica istodobno, u Nokiji su se odlučili i na ovaj model, a korisnici će moći imati odvojene pločice za komuniciranje - ili ih jednostavno spojiti u "jedinstvenu vezu" na samom uređaju. Oba uređaja imaju Qualcomm Snapdragon 400 čip s četiri procesorske jezgre radnog takta 1,2GHz, 512MB radne memorije, 8GB spremišnog prostora proširivog microSD karticama. Glavna razlika između ova dva modela je LTE podrška. Lumia 630 će imati početnu cijenu od 119 eura (129 eura za dual-SIM verziju), a LTE inačica 139 eura. Prvi model stiže već u svibnju, a drugog se može očekivati u srpnju.

machinemagazines.com

Poznato je da Amerikanci imaju poseban interes za vatreno oružje, no neki sadržaji koji dolaze iz SAD-a uvijek nas ponovno izmenadjuju. MGV (Machine Guns Vegas) je streljana, ali pomaže neuobičajena, barem za naše prilike. Riječ je o objektu kod Las Vegasa u kojem je sve u znaku spektakla koji krasiti svjetsku prijestolnicu hazarda. Postoji zatvorena i otvorena streljana. Izbor oružja i scenarija koje nude vlasnici prilično je velik, a donošenje vlastitih primjeraka je zabranjeno. Možete se odlučiti za pojedinačne primjerke, ili pak za pakete maštovitih naziva i karakteristika. Izdvajamo, naprimjer, *World at War*, *Gamers Experience*, *Seal Team VI*, *Femme Fatale* (posebno za žene)...Najskuplj je paket *The Compound Experience* koji će vam omogućiti da pučate iz 14 različitih oružja. Košta 975 dolara, ali uključuje i boravak u VIP prostoru. Od djetatnika, streljana ističe stručne instruktore i šarmantne hostese.

U svakom slučaju, jedna stranica koju je zanimljivo vidjeti. Velika se pozornost posvećuje multimediji, tako da ćete imati potpuni pristup jedinstvenoj streljani...



D. VLAHOVIĆ

WEB-INFO

Bog nikoga ne osuđuje, Bog nikoga ne istjeruje, Bogu nitko nije dosadio: čovjek je taj koji osuđuje samoga sebe, čovjek je taj koji uzmiče pred Božjom ljubavlju, čovjek je taj koji Bogu može okrenuti leđa

BOG LJUBI

PREPUSTITI SE DA BUDEMO VOLJENI OVISI O NAMA

Instinkтивно za sve događaje okrivljujemo Boga ili kakvu sudbinu ili udes: sve je to vrlo lako jer nas oslobađa svake odgovornosti. Ali Biblija, razmišljajući o Izraelovoj povijesti, otkriva nelagodnu istinu te je ima hrabrosti reći u lice: *Izraelov pad posljedica je njegova grijeха*.

Biblija nam iskreno kaže: možete se udaljiti od Boga, ali znajte da svako udaljavanje od Boga za posljedicu ima životni neuspjeh. Biblija nam kaže: budite slobodni, možete dakle griešiti a griešiti znači isključiti Boga. Ali znajte da grijeħ ima izravne posljedice na život i na povijest, kao što ruka stavljena u vatru zadobiva opekljene. Biblija još kaže: slobodni ste i možete griešiti. Ali grijeħ je plod vašeg izbora, dakle posljedice grijeħa padaju na vas: znajte to! Dakle, ako svijet propada, nemojmo reći kako se zlo okomilo na nas, već da mi loše upravljamo svijetom. Ako se ratovi i nasilje šire, nemojmo reći da to ovisi o atmosferi, već o svakodnevnoj obiteljskoj i osobnoj mržnji za koju smo svi odgovorni. Mir, naprotiv, započinje u kući, dakle i rat započinje u kući.

I mogli bismo nastaviti niz, mogli bismo proći cijelu ljudsku povijest i čitati je u svjetlu ove istine. Ali, izgleda da ovaj poziv na ljudsku odgovornost Boga čini tako dalekim od našeg svakodnevnog života. Kao da nas pita: A onda, pro-

Bog razočarava onoga tko ga dovoljno ne poznaje; stvorenja razočaravaju onoga tko ih previše poznaje.

G. THIBON

Ne ljubimo Boga: evo zašto smo nesretni!

S. CURATO D'ARS

matraju li nas zvijezde? Je li Bog samo promatrač i sudac ljudskih grijeha i vrlina? Ne! odgovara Biblija: Bog je upleten u našu slobodu da nas spasi. Ne! Odgovara naša vjera, vjera koju nam daje Crkva i koja nas razlikuje od bilo koje druge osobe: mi ćemo vam ispričati veličanstvenu priču; mi imamo jednu vijest koja stoljećima krijeplju mučenike, tješi bolesne, daje sjaj u očima umirućih, donosi mir u srca onih koji vjeruju... To je vijest da je Krist Sin Božji došao ovdje dolje da bi podnosio našu mahnitu povijest...da bi nas spasio.

Krist pred Nikodemom: zapravo, Krist pred svakim od nas koji često, noću, gotovo sramežljivo postavljamo vjerska, ozbiljna pitanja, probleme vjere. Nikodem je čovjek koji osjeća životne probleme te primjećuje Kristov čar, ali ne želi izići na otvoreno: Nikodem traži Krista u skrovitosti, kao što to čine mnogi ljudi, i danas. Nikodem je čovjek koji primjećuje da je samo čovjek, a ne "Bog": čovjek koji traži, iako ga je strah priznati vlastite tjeskobe. Krist odgovara Nikodemu božanskom strpljivošću i, u noći strepnje, objavljuje mu svoje otajstvo: *Bog je tako ljubio svijet te je dao svoga Sina Jedinorodenca* (Iv 3,16). To je vijest koja sve izokreće te zaodijeva svjetlošću Božje otajstvo. Ako vjerujemo u Boga, razumjet ćemo da Bog ne može dati više nego što je već dao; razumjet ćemo da Bog ne

ljubi s visoka, već ulazeći u poniznost, napor i muku našega života. Vjerom u Krista povećava se vrijednost ljudskoga života.

I nastavi Isus: *Ta Bog nije poslao Sina na svijet da sudi svijetu, nego da se svijet spasi po njemu* (Iv 3,17). To je jedna od posljedica Božje dobrote. U prispodobi o rasipnom sinu Isus, dirljivim riječima, opisuje to otajstvo: sin narušta kuću i očevu ljubav, pa ipak otac nastavlja biti otac i nastavlja ljubiti kao otac. Ali onda, ako Bog nikoga ne osuđuje, kako je moguće biti osuđen? Isus kaže: *Svetlost je došla na svijet, ali ljudi su više ljubili tamu nego svjetlost jer djela im bijahu zla* (Iv 3,19). Bog je ljubav: ako čovjek živi u ljubavi prima Boga; ali ako čovjek odbija ljubav, odbija Boga i osuđuje samoga sebe na pakao očajne samoće.

Bog je poniznost: ako se čovjek radosno stavlja na posljednje mjesto, ondje se susreće s Bogom; ali ako je čovjek pun ponosa, suprostavlja se Bogu, gubi ga i upada u provaliju nesreće.

Bog je oproštenje: ako čovjek pravi, srce mu jednoglasno kuca s Božjim srcem; ali ako čovjek živi u osveti, odvaja se od Božjeg otajstva i mir umire u njemu.

Primanje ili odbijanje Boga živimo svakoga dana: *Tko čini istinu, dolazi k svjetlosti...; tko mrzi svjetlost i ne dolazi k svjetlosti* (usp. Iv 3,20-21). Vječnost gradimo i pripremamo mi sami, svakoga dana.

Tiskana i audio-video izdanja MORH-a možete kupiti po **pristupačnim cijenama** u trgovini vojnom opremom "Hrvatski vojnik" u Zvonimirovoj ulici 5 u Zagrebu, te kantinama tvrtke

"**Pleter-usluge d.o.o.**": vojarna "Croatia" i hotel "Zvonimir" u Zagrebu; vojarna "Pukovnik Predrag Matanović" u Petrinji; Požega 1 u Požegi; Gašinci u Đakovačkoj Satnici; Bosut u Vinkovcima; Zemunik u Zadru; Knin 1 u Kninu; Lora 2 u Splitu i u hotelu "Rakitje" u Rakitju.



KNJIGE

Pozdrav iz Chaghcharana
10 godina sudjelovanja RH u međunarodnim mirovnim misijama
Suvremeno oklopništvo
Hrvatski vojnik u službi zajednice
Razvoj streljačkog naoružanja



01 / KNJIGE



FOTOMONOGRAFIJE

Mirovna misija Chad
Od branitelja domovine do čuvara svjetskog mira
Vojska pobjednika - s ponosom u budućnost



02 / FOTOMONOGRAFIE



DVD

Hrvatska kopnena vojska
5 minuta za sjećanje - komplet pet filmova
20 godina Tigrova
Krvari Uskrs - Plitvice 1991. - 5 minuta za sjećanje
VRO Bljesak - 5 minuta za sjećanje
Akrobatska grupa Krila Oluje
Čuvari svjetskog mira
VRO Oluja - 5 minuta za sjećanje
Zanimanje vojni pas
Mirovna misija Chad
15 godina operacije Maslenica
Kadetski bal
Klapa HRM "Sv. Juraj" - Najbolje od klape



03 / DVD

04 / CD

CD

Klapa HRM "Sv. Juraj" - Najbolje od klape
Hrvatske koračnice
Domovini s ljubavlju





Snimio Tomislav BRANDT

www.hrvatski-vojnik.hr